

orientteeruja

aprill 2002 nr. 2/63

*Noorendik: Liis Reitalu
Sulejooksu nobedaim*

*Võsast väljas:
patendivolinik
Margus Sarap*

Kahe hooaja vahel

Orienteeruja 2 (63)

aprill 2002

Eesti Orienteerumisliduperioodiline väljaanne
Ilmub 1994. aastast**Väljaandja:**EESTI ORIENTEERUMISLIIT
Regati 1, 11911 Tallinn
A/a: 221002100295, Hansapank
Tel./Faks: 06 398 681
e-mail: eol@spin.ee
www.orienteerumine.ee**Peatoimetaja:** Maret VaherAia tn 2-3, 61001 RÕNGU
Tel. 052 32 977
07 459 254 (k), 07 459 487 (t)
e-mail: maretvaher@hotmail.ee**Esikaas: Kujundus:** Kalev KülaaseFoto: Maidu Jaason
Modell: Sarmite Sild**Tulemuste küljendamine:** Maret Vaher

e-mail: maretvaher@hotmail.ee

Kolleegium: Sixten Sild, Ruth Vaher,

Kaidi Oone, Monika Järveoja

Orienteeruja üksikmüük:**Mati Poom (Tallinnas, Põhja -Eestis ja suurematel üleriigilistel võistlustel)****Tiina Oras (Tartu neljapäevakutel)**Üksikuid eksemplare saab osta ka
EOLi kontorist Piritalt Regati tn 1
Üksiknumbri hind: 25 kr.**Järgmise numbriga kaastööde viimane tähtaeg:
2. mai 2002****Reklaami- ja tulemuste avaldamise hinnad:****1. EESTI O-VÕISTLUSTE TULEMUSTE AVALDAMINE EOLi****liikmetele**

1.1. kuni 100 võistlejat	50 kr*
1.2. kuni 200 võistlejat	100 kr *
1.3. kuni 300 võistlejat	200 kr*
1.4. kuni 500 võistlejat	300 kr*
1.5. üle 500 võistleja	400 kr*

* 2-päevase võistluse tulemused + 50%; 3-päevasel võistlusel + 75%; 4-päevasel võistlusel + 100%

2. EESTI O-VÕISTLUSKUTSETE AVALDAMINE EOLi liikmetele

2.1. suurus kuni A7	50 kr kord *
2.2. suurus kuni A6	100 kr kord *
2.3. suurus kuni A5	200 kr kord *
2.4. suurus kuni A4	500 kr kord *

* Korduskutse avaldamine - 30%

3. REKLAAMI AVALDAMINE * (sisemised leheküljed)

reklaami suurus kuni Eesti Välismaa

3.1. A7	100 kr kord	200 kr kord
3.2. A6	200 kr kord	400 kr kord
3.3. A5	400 kr kord	800 kr kord
3.4. A4	800 kr kord	1600 kr kord

Tagumine lehekülg:

3.5. A5	500 kr kord	1000 kr kord
3.6. A4	1000 kr kord	2000 kr kord

* Kordusreklaami avaldamine - 30%, mitmekordse reklaami avaldamise hinnad kokkuleppel EOLiga.

Kõik muud soodustused kokkuleppel EOLiga.

e-mail: eol@spin.ee, tel 6398681

Kõik tulemused, kutsed ja reklaamid tuleb esitada toimetajale digitaalsel kujul aadressil: maretvaher@hotmail.ee

Kõigi maakondade päevakulised, ühinege!**Leho Haldna**

EOLi president

Algamas on päevakute aeg. Olgu nad teispäevakud, kolmapäevakud, neljapäevakud või mingid muud tööpäeva õhtused võistlused, on nad meie alale väga olulised üritused. Enamus meist on alustanud esmatutvust orienteerumisega just päevakul. Orienteerumispäevakud on unikaalne nähtus eesti spordis. Selliseid rahvahulki peale tööd rahvasporti tegema panna on suutnud ainult orienteerujad.

Kuid viimaste aastate trendid näitavad, et uute harrastajate liitumine orienteerumisega on peatunud. Ja tuginedes lähiriikide kogemusele hakkame neid kohe-kohe kaotama katusealustele spordialadele. Näiteks võime endalt küsida: Kust tulevad need veekeskuste tuhanded külalastajad ja kas meil õnnestuks kasvõi mõni protsent neist endale saada?

Orienteerumise probleem on kogu aeg olnud suletud. Ehk me oleme olnud sport ainult orienteerujatele. Alles viimastel aastatel on rahvusvahelisel tasandil hakatud rääkima avatusest ja ala turundusest.

Orienteerumispäevakud on minu arvates toode, mida on võimalik edukalt müüa kõigile rahvaspordihuvilistele. Miks see seni ei ole õnnestunud? Põhilised põhjused selleks on minu arvates:

- informatsiooni avaldamise puudulikkus,
- kohalesõidu probleemid,
- võistlusrutiinide keerulisus.

Väidan, et tavalisel rahvasportlasel Jaanil, kellel ei ole sõpru orienteerujate seas, on peaaegu võimatu orienteerumispäevakule sattuda. Kõigepealt ei saa ta kätte kogu vajalikku infot. Võistluse toimumise kuupäev ja koht on tihti ainuke informatsioon, mis on veebis või lehesabas 2x2 cm kuulutuses avaldatud.

Kui Jaan julgeb minna selle info alusel päevakule, saab ta suure tõenäosusega tugeva stressi juba kohasõidust. Tubli saavutus on kui ta üldse kohale jõuab. Meie kohalesõidu viidad on tihti pea märkamatud. Ning tähistuse panemisel on mõeldud ainult päevakut korraldava maakonna keskest tulijatele.

Läbi katsumuste kohale jõudnud, ei saa Jaan üldse aru, mida tuleb teha enne kui metsa pääseb. Ja lahkeid teenindajaid, kes talle nõu annaksid, pole ka kusagil. Aga hankima peab koodi, maksuma stardimaksu, kirjutama legendid jms.

Oletame, et meie Jaan jäi kõigile vintsutustele vaatamata väga rahule, sest metsajooks on nii mõnus! Olles tööreisil Eestimaa teises otsas, soovis ta sealsel päevakul osaleda. Aga sellest tuli alles tõeline katsumus! Hea oli, et Jaan kohalikku keelt ja olusid tunneb. Kui tegemist oleks olnud Ivani või Pekka-Juhaniga, siis need mehed oleks kogenud tõelist stressi.

Seda juttu võiks jätkata veelgi. Kahjuks on see reaalsus, et päevakute korraldustase ei ole viimase 20 aasta jooksul tõusnud. Kohati isegi tagasi läinud.

Tänavu, seoses elektroonilise märkesüsteemi SportIdent tulekuga päevakutele tekib võimalus hüppeliseks korraldustaseme tõusuks. SportIdent loob ühise IT-aluse korraldajatele ja sisuliselt sunnib neid koostööle. Selle koostöö osa peaks olema päevakute ühine reklaamikampaania, võistlusvarustuse arendamine, võistlusrutiinide ühtlustamine. Eesmärk - teha päevakulise (ja ka korraldaja) elu lihtsamaks.

Meie tänases majanduskeskkonnas oleks mõeldav elukutseliste korraldajate meeskonna palkamine. Meeskonnas võiks olla näiteks IT-mees ja päevakute üldkorraldaja. See meeskond viiks päevakut läbi koos korraldava klubi liikmetega.

Need olid ainult allkirjutatu ütmõtted päevakutest ja nende tulevikust. Päevakute ja Eesti orienteerumise rahvasporti puudutavatele probleemidele lahenduse leidmiseks Eesti Orienteerumislit kutsub kõiki päevakute korraldajaid ühise laua ümber selleks, et arutada ühistegemise võimalikkust meie rahvaspordivõistluste korraldamisel.

Kõigi maakondade päevakute korraldajad ja päevakulised, ühinege!

Rajameistrivõistlus 2002

Sixten Sild

Rajameistrivõistluse kokkuvõtteks

Paljude aastate järel taas toimunud rajameistrivõistlus üllatas meeldivalt aktiivse osavõtuga. Korraldajatele laekus 35 võistlustööd 31 autorilt. Sealjuures oli üks võistlustöö kollektiivne loom-ing.

Võitja selgus kahe hindamiskomisjoni hinnete summeerimisel. Tulemused leiata tabelitest (lk 18 – 20). AK-TR tähendab seal komisjoni koosseisus Arne Kivistik-Tõnu Raid ja NL-LL tähendab vastavalt Neeme Loorits-Lauri Lahtmäe. Tabelis on ära toodud kummagi komisjoni hinded igale tööle eraldi ja siis nende summa. Tulpades “vahe” on välja toodud komisjonide hinnangute erinevus nii punktide arvu kui ka saavutatud koha osas.

Tulemustes võib välja lugeda kohati päris drastilisi erinevusi, samas lähedased suures osas hinnangud ka kokku. Esitame ajakirjas võrdlemiseks neli võistlustööd ja pisut allpool räägime sellest, miks just need avaldamiseks välja valisime.

Peale tulemuste tabeli toome ära ka kummagi hindamiskomisjoni hinnetelehed. Meeldetuletuseks niipalju, et hindamistingimuste kohaselt oli raja eest võimalik saada maksimaalselt 100 punkti (kummaltki komisjonilt). Sellest kontrollpunktide ees kuni 35, etappide eest kuni 40, stardi-finiši eest kuni 5, legendite eest kuni 5, vormistuse eest kuni 5 ja rajaplaneeringu eest kuni 10

punkti.

Lugejal on kindlasti huvitav lugeda ka Tõnu Raidi ja Arne Kivistiku üldistavaid kommentaare laekunud tööde kohta.

Toome siinkohal ära mõned tähelepanekud ka võistluse korraldajalt:

Meeldiv oli fakt, et osales palju lapsi – peamiselt Hiiumaalt ja OK Orionist (kollektiivina). Kuid silma torkas see, et nende arusaam heast rajast langeb kokku kogenud rajameistri arusaamaga HD14-16 rajast. Nende võistlustööd jäävad küll valdavalt tulemustetabeli lõpuossa, kuid nende oma vanuseklassi radadeks sobiksid nad suurepäraselt. Täismeeeste raja jaoks on seal liiga palju hinnet alandavaid lihtsustusi nagu etapid paralleelselt teega, KP-d suurtel lagedatel või nende servades, vastujoosid jms.

Kahe komisjoni hinnanguid võrreldes torkavad silma kohati väga suured erinevused. Kurioossem neist on Tõnu Oja võistlustöö “Alfa 12”, mis AK-TR hinnangul oli 2. koha vääriline, kuid NL-LL poolt antud 26(!) koht langetas selle kokkuvõttes alles neljateistkümnendaks. Võistlustöö on siinkohal ka ära trükitud. Sama saatus on tabanud ka Margus Klementsovi võistlustööd Corsa-Impossible-3, mis lõppkokkuvõttes jäi kaheteistkümnendaks.

Suure languse kokkuvõttes tegid läbi ka Kalle Kalmu ja Voldemar Tasa tööd, mis olid AK-TR poolt hinnatud vastavalt neljanda ja esimese koha väärilisteks, kuid lõpuks maandusid kaheksandal ja neljandal

platsil. Oleme ära trükinud mõlemad võistlustööd. Kalle Kalm on meie üks produktiivsemaid rajameistreid ja siinkohal on tema rada huvitavaks mõõdupuuks teiste, vähemkogenud autorite töödele. Allakirjutanu arvates on Kalle Kalmu, Tõnu Oja (Alfa 12) ja Voldemar Tasa võistlustööd silmatorkavalt hästi ära kasutanud maatiku eri-ilmelisuse ja planeerinud väga vaheldusrikkad rajad. Eriti tähelepanelikult tasub uurida “Tasa Voltsi” rada, mis klassikaliste kaanonite järgi töid hinnanud AK ja TR arvates oli kõigist peajagu üle edestades teist kohta 4 punktiga.

Võitjaks osutunud Rein Rooni tööle saabki ehk ainult ette heita vähest varieerumist etappide pikkustes, mis jätab mõneti monotoonse mulje. Rada on küll igati tehniline ja algusest lõpuni tõsist kontsentreerumist nõudev, kuid üks strateegilise teevaliku etapp oleks võidukrooni veel ühe juveeli lisanud. Loomulikult avaldame siinkohal ka võidutöö. Sellel rajal toimus, muide, äsja OK Võru Lihavõttesprint (H21A klassis).

Juba mainitud Voldemar Tasa tööst leiame kogu võistluse pikima etapi – 1030 meetrit (veerand rajapikkust!). Vaadake, milliseid huvitavaid teevalikuid see pakub! Lühematel etappidel on reeglina vaja vaid kanda hoolt soorituse puhtuse eest liikudes umbes 100 m laiuses koridoris etapijoone ümber. Näitena toodud pikk etapp sunnib aga algul sootuks teistsugust pähklit purema. Analoogiline, kuid 80 m lühem pikk etapp esineb ka

Vello Viirsalu töös. Etapi lähtepunkt on umbes 250 m põhja pool ja lõpp samas kohas. Ja jällegi tekivad uued ja põnevad teevalikuvარიandid.

Võistluse esikolmiku suurim üllataja on ehk ainsa naisterahvana viieteistkümneme hulka ja seejuures koguni kolmandaks platseerunud Evi Vahu OK Orionist. Siingi on tähelepanuväärne, et kõrge koht on tulnud eelkõige tänu noorte meeste (NL-LL) poolt antud esikohale.

Neljandaks avaldatavaks kaardiks valisime OK Orioni noorte kollektiivse töö, mis toob samuti esile suure lahknevuse eri komisjonide hinnangutes. Seekord aga sedapidi, et NL-LL on selle hinnatud kõrge kaheksanda koha vääriliseks, AK-TR aga pidas seda paremuselt alles kahekümne seitsmendaks!

Kokkuvõttes võib öelda, et heatasemelisi töid oli palju, kuid kahjuks ei ole võimalik neid kõiki ajakirjas avaldada. Osalejate seast leiame kõigile teada-tuntud rajameistreid, kes kõik ka etteotsa platseerusid. Nende vahelt leiame aga lootustandvaid uusi talente, kelle oskused mõningase harjutamise järel briljantseks saaks muuta.

Korraldaja loodab, et iga osaleja ning samuti ajakirja lugeja esitatud töödest enesele mõne õpetliku tera nokib ja ehk innustab ka ise põnevat rajameistriametit proovima. Just rajameistrite käes on väga suurel määral meie võistlusjärgne rahulolu või rahulolematuse.

Orienteeruja väljaandmist toetavad AS Tõravere Trükikoda ja Eesti Kultuurkapital

EESTI KULTUURKAPITAL

EOLi juhatuse otsused:

229. Kinnitada OJ HD21 koondise peatreeneriks 2002-2003.a. Sixten Sild

230. Kinnitada OJ noorte ja juun koondise peatreeneriks 2002-2003.a. Maido Kaljur

231. Kinnitada AS Kalev noorte karikasarja 2002.a. juhend (vt lk)

232. Kinnitada HD21 klasside 2002.a. "Suure Auhinna" juhend (vt lk)

233. Kinnitada 2002.a. riigi noortesporti raha jagamise lepingu vorm ja anda volitus EOL kontorile lepingute sõlmimiseks klubidega vastavalt juhatuse otsusele nr 220 (vt <http://www.orienteerumine.ee/eol/juhatus/juhatus2002.html>)

234. Kinnitada 2002.a. EOL ja sportlase vahelise lepingu vorm.

Heino Kall

12.01.1931 - 12.03.2002

12. märtsil lahkus ootamatult meie hulgast oma 72. eluaastal Heino Kall, kes oli eelmise sajandi kuuekümnendatel aastatel üks aktiivsemaid matka- ja orienteerumisspordi kohtunikke.

1964. aastal jõudis ta sel alal vabariikliku kategooriani. Neil aastatel töötas Kall Tallinna Trammi- ja Trollibusside Valitsuses, kus ta mitmeid kaastöötajaid matkamise ja orienteerumise juurde tõi. Olles vahepeal töötanud paar aastakümnet EKE Projektis juhtiva insener-elektroonikuna, pöördus ta 1994. aastal vahepeal valitsusest aktsiaseltsiks saanud asutusse tagasi.

Muhedat matkakaaslast ja asjalikku spordikohtunikku mälestavad tema toleagessed kaaslased matkaradadelt ja orienteerumisvõistlustelt.

Palju õnne !

18.aprill 1947 Mati Kallemets
18.aprill 1974 Ingrid Alnek
19.aprill 1965 Veiko Pak
20.aprill 1968 Andrei Nikitin
22.aprill 1913 Leida Sevruk
23.aprill 1947 Uku Annus
24.aprill 1973 Mall Alev
25.aprill 1948 Mait Must
25.aprill 1960 Katrin Viilu
26.aprill 1970 Meelis Mälberg
26.aprill 1985 Riho Taba
30.aprill 1986 Mihkel Järveoja

01.mai 1959 Ants Põldoja
06.mai 1974 Ave Epner
07.mai 1977 Mirja Randoja
09.mai 1939 Enno Lelumees
10.mai 1933 Henn Tshuhna
10.mai 1950 Nikolai Järveoja
15.mai 1964 Riju Johanson
16.mai 1974 Tarmo Klaar
20.mai 1973 Kersti Kärner
22.mai 1963 Raivo Rõõm
23.mai 1985 Sander Vaher
25.mai 1950 Ilmar Kirjanen
28.mai 1990 Lauri Sild
30.mai 1948 Tiit Tatter
30.mai 1968 Ede Ümarik
31.mai 1961 Uve Nummert

Lühiintervjuu | LEHO HALDNA

Leho Haldna kandideerib IOFi Nõukokku

Teatavasti ühendab ja koordineerib erinevate riikide orienteerumisspordi esindusorganisatsioonide tööd Rahvusvaheline Orienteerumisföderatsioon ehk IOF (International Orienteering Federation). Hetkel on IOF-is koos assotsieerunud liikmetega esindatud 61 riiki. Organisatsiooni kõrgeim võimuorgan on IOF kongress, mis toimub paaris aastatel. Kongressidevahelisel ajal juhib föderatsiooni tegevust 9-liikmeline IOF Nõukogu (Council) ja igapäevast organisatsioonilist tööd teostab 2-liikmeline sekretariaat asukohaga Helsingis. Nõukogu liikmeteks on muuhulgas IOF president (hetkel Sue Harvey Suurbritanniast), 1 senior asepresident ja 2 asepresidenti. Täpsemalt Internetist www.orienteerung.org.

Sel aastal on taas käes aeg valida IOF-ile uus Nõukogu. Valimised toimuvad juuli alguses Prantsusmaal ja eestlastel on põhjust olla ootusärevil, sest Eesti

Orienteerumislidu juhatuse poolt on IOF Nõukogu kandidaadiks esitatud EOLi president Leho Haldnal

Orienteeruja püüab siinkohal asjaosalise enda abiga kõrget mängu veidi lähemalt valgustada.

Oled juba neli aastat osalenud IOF orienteerumismisjooksu komitee töös ning selle aja jooksul on tippvõistluste ja harrastatavate alade formaati tublisti reformitud. Kas muudatused on sinu arvates olnud põhjendatud ja kas IOF liigub õiges suunas?

Pooldan neid muudatusi, mis IOF on otsustanud tipporienteerumistes läbi viia. Orienteerumine peab muutuma laia levikuga ja tavainimesele arusaadavaks spordiks. Muidu jääme oma arengus teistele spordialadele alla. See tähendab aga harrastajate ja sponsorraha

kaotamist.

Milline on IOF Nõukogu liikmete valimise reglement ja mitmeks aastaks liikmed valitakse?

Valitakse esitatud kandidaatide hulgast lihthäälteenamusega. Igal IOFi liikmel on nii palju hääli kui Nõukogus on kohti. Tavaliselt on Nõukogusse olnud rohkem kandideerijaid kui kohti. Nii, et keegi jääb hääletamisega välja.

Kindlasti on nii oluliste kohtade valimiste eel tehtud kõvasti kullissidetagust tööd ja iga kandidaadi taga seisab oma toetajaskond. Kes võiksid seista sinu kandidatuuri taga?

Olen osalenud IOF Kongressil juba 1994 aastast alates. Viimase 13 aasta jooksul olen käinud kõikidel orienteerumismisjooksu MM-võistlustel. Tunnen isiklikult enamikku

hääletajatest. Loodan saada toetust n.ö. regionaalsel tasandil ehk lähiriikidest, naabritel ning naabrite naabritel ja n.ö. hingsuguluse tasandil ehk IOF väikesemate liikmesriikide hulgast.

Kas vastab tõele, et IOF Nõukogu liikmeks ei ole olnud ükski endise NL vabariigi esindaja?

Ei. Leedu OF tookordne president Rimas Mikaitis oli Nõukogu liige 1994-1998. Rimas oli tegelikult Balti riikide saadik IOFis ja meie ühiskandidaat 1994.a. Nõukogu valimistel. Nüüd on kandideerimise kord järgmise Balti riigi käes.

Kas praeguse IOF Nõukogu töös on olnud palju sellist, mida oleksid ise tahtnud teisti teha? Mis näiteks?

Rahvusvahelises organisatsioonis on koos väga erinevad kultuurid ja suhtumised orienteerumisse. Ühine seisukoht

Kas on mõtet?

Mati Ojandu

Iga talvehooaja lõpul olen tundnud vajadust läbielatu kokku võtta ja midagi asjalikku öelda, kuid mõtteid paberile panema asudes olen aga alati jõudnud pealkirjas ülestähendatud mõtteni – "Kas on mõtet?"

Kuidagi ei taha need sõnad paberile tulla, mis minu arvates aitaks Eesti suusaorienteerumist (ka orienteerumist üldse) ja fanaatilisi tegijaid. Ning tuleb tavapärase juttu a-la - "hinna ja kvaliteedi suhe on hea".

Olen nüüd talvekoondise juures episoodiliselt tegutsenud 1995. aastast ja esimeste aastate kohta arvan, et iga aastaga läks midagi paremaks, kuid nüüd oleme jäänud seisma. Teise ja kolmanda kümne kohtadega saavad Margus ja Ander ning juuniorid ka ilma märkimisväärse kõrvalise (treeneri) abita hakkama.

Mina arvan aga, et sellel tasemel pusimisest aitab! Saame väga hästi aru, et meilt oodatakse kohti vähemalt esikümnes. Tegelikult isegi pjedestaalil. Alles see on tase, mida märgatakse ka väljaspool meie talvekoondise oma ringi ja millega on võimalik silma paista võrdluses teiste spordialadega.

See on ju turumajanduse tingimustes eluliselt oluline kriteerium. Ja mis siin varjata - isegi tahaks tegeleda koondis-

ega, kus on olemas reaalsed MM-medali kandidaadid ja stardis oleme samal joonel, mitte teistest tagapool. Ma ei pea seda utopiaks, selleks on vaja vaid kolme asja - tahet, tööd ja raha!

Sisuliselt on kõik need kolm meil olemas, on vaid vaja neid oskuslikult doseerida ja ühendada., s.t. tunnetan laiema ühiskondliku kokkuleppe vajadust, millele toetudes surunud punktist edasi liikuda. Kahe esimesega saame ise hakkama, kuid rahaline abi on siiani olnud kolmiku nõrgim lüli. Millistest hiiglaslikest vajadustest ma siis räägin?

Olen arvestanud järgmiselt: kui soovime edukalt esineda 2006.a. taliolümpial (võimalik, et see on vaid naerukoht, kuid selle mitteteostumisel toimub MM ikka), siis on igal aastal ettevalmistuseks vaja uue

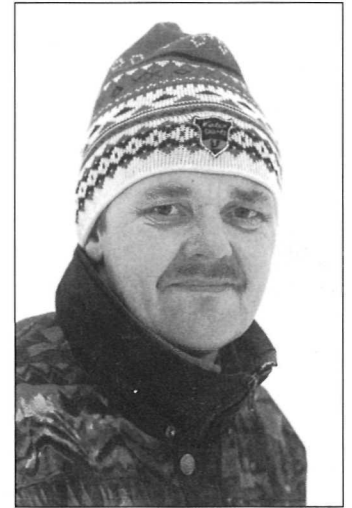
keskklassi auto raha treeninglaagriteks (sisaldab 48 laagripäeva Eestis ja Soomes ajavahemikul 15. juunist kuni 31. detsembrini). Sellele lisanduvad 2003. ja 2005.aasta MK etappidest ning 2004.a. MM-i osavõtukulud ja varustusele kuuluv summa.

Reaalselt on 10 töö- ja teo- tahtelist neidu- noormeest, (meest) olemas, samuti abilisid, kes peaksid neli aastat vastu. Selline tiim võiks lõpuks ometi Mareti medalile lisa tuua.

Olen ise valmis panustama oma töö esimese aasta 48 laagripäeva korraldamisel. Ei küsi selle eest sentigi ja Võru Spordikooli poolt võin lubada 16-kohalise bussi kasutamise võimaluse soodustingimustel.

Kas leidub meie suusaorienteerumisel toetajaid, kelle ühishõlgu puuduolevad vahendid kokku saaksime? Kui suudame talvekoondisele eelpoolmainitud tasemel toetust tagada, siis on ka minul ja koondise liikmetel hooaja lõpul kohustus tegeleda sisulise analüüsiga ning otsustada, mis sai õigesti, mis valesti tehtud, ning miks.

Sellisel juhul näen oma ja teiste tööl mõtet, mis aga

Mati Ojandu Foto Harry Veide

praegu on praktiliselt kadumas - võime tänavu ju taas vaid nentida, et "hea, et niigi läks - meie mehed käisid ikka MM-il ära".

See ei huvita ju kedagi! Kui jõuame heade tulemusteni, alles siis saame ise mingi moraalse tasu nähtud vaeva eest ning ka EOL-il on sarnaselt teiste edukate aladega võimalik küsida oma sportlastele toetust.

Täna kõiki talvekoondise toetajaid ja ootan kõigi orienteerujate optimistlikku konstruktiivsust!

Või ...kas ikka on mõtet...? ■

vormub tihti väga aeglaselt ja ei ole lõpuks mitte kedagi täiesti rahuldav. Orienteerumise areng ei ole seetõttu pindlik ja piisavalt kiire.

Läbi aastate on palju arutletud orienteerumise väljavaadetest saada olümpiaalaks. Milline on IOF-I ametlik seisukoht praegu ja mida sa ise neist pürgimustest arvad?

IOF ametlik suund on vastata olümpiaalale esitatavatele nõudmistele. See annab õiguse esitada avaldus olümpiamängudele pääsemiseks. Näiteks ROKi nõue on, et olümpiale pääsemiseks peab alaliidul olema vähemalt 75 liiget. Usun, et kui IOF on püstitanud kõrged eesmärgid ja liigub nende suunas, on see igal juhul alale kasulik.

Orienteeruja tänab vastamast ja hoiab põialt valimistel! ■

E-OL= M-OL?

Tarmo Klaar
EOL - IT (järgneb ja areneb iga kuuga...)

Arvutit ja Internetti on tänaseks näinud kõik. Ka orienteerumisse on tulnud elektroonikat ja infotehnoloogiat. Võistluste tulemusi ei vormistata enam trükimasinaga, vaid kogu info tuleb otse arvutist. Liigume selles suunas, et elektrooniline märkesüsteem on samaloomulik kui kompass meie võistlustel.

Võistluste kohta käivat infot ja tulemusi eeldame kõigepealt leida Internetist. Internet on seni aga olnud seotud arvutiga ja traadiga. Seal, kus meie mõõtu võtame, ei ole seda traati aga kuskilt võtta. Tavaliselt peame isegi omale elektri kaasa võtma.

Tehnoloogia on väga kiires arenemises. Vajadus traadi järele hakkab taanduma ja

asmele tulevad uued tehnoloogiad. Andmeid edastatakse õhu kaudu. Õhku meil aga metsas on. Vaja seal need raadiolained kätte saada.

2002. aasta on Interneti ka Eesti õhku toonud. Selle ajakirja ilmumise ajal on 2 Eesti mobiilioperaatorit pakkumas kõigile oma klientidele läbi mobiiltelefoni senisest kiiremat mobiilset Internetti. GPRS tehnoloogial on võimalik saada Interneti seal, kus on mobiililevi ja seda peaaegu sama suure kiirusega kui telefonitraati ja analoogmodemit kasutades. Heades oludes isegi kiiremini, kuni 57kbps.

E-OL on jälginud maailmas toimuvat ja astunud julge sammu E-ajastusest M-ajastusse. Ehk märgusõnaks on mobiilsus ja traadivaba info kättesaamine. Mida siis sina kui orienteeruja sellest saad? Ühesõnaga - mugavamalt elu.

Sõidad näiteks n.ö Pavlovi

refleksist igal neljapäeval linnast välja, aga just linnapiirile jõudes ei mäleta täpselt, kus kohas see päevak sel nädalal oli. Selle asemel, et hakata läbi helistama oma o-sõpru (kes on juba metsas ja jooksevad), võtad taskust mobiili. Valid mobiili menüüst **WAP teenuse** ja järjehoidjast **www.orienteerumin.ee/wap** (selle oled loomulikult eelnevalt salvestanud telefoni bookmarki). Üle õhu tuuakse sinu telefoni informatsioon päevaku kohta, kus toimub ja kuidas sinna saada.

See ei ole täna enam ulme, see on reaalsus ja see töötab! Kellel veel sellist telefoni ei ole, saab teenusega tutvuda EOLi koduleheküljel oleva emulaatoriga.

Mida veel? Aga seda vaata ise järgi. Väike vihje ka - Ilves-3 on tulemas ja seal võib mõndagi uut näha!

Edasi siis M-orienteerumisega! ■

Suusaorienteerumine 2001/2002

Tagasivaate hooajale teevad meie kaks suusaorienteerijat – Margus Hallik ja Ander Ojandu. Omi mõtteid lisab Mati Ojandu. (Vt ka lugu *Kas on mõtet...* lk 5.)

MARGUS HALLIK:

Minu neljas hooaeg suusaorienteerujana algas 2001. aasta 1. detsembrikuu päeval Põhja-Soomes Yllasel ja lõpeb 1. aprillil sealsamas lähedal Pellos, kui "Lapin Lumirastite" viimase võistluspäeva finišis suusad jalast ära võtan. Sinna vahele mahub nelja kuu jooksul 25 võistlust kuues riigis. Võisteldud on nii –17 kraadiga lumetormis kui ka +15 kraadises palavuses keskmäästikus, mõnel päeval on olnud 2 starti paari tunni sees, teinekord on tulnud suusk joonele panna ka õiseks heitluseks.

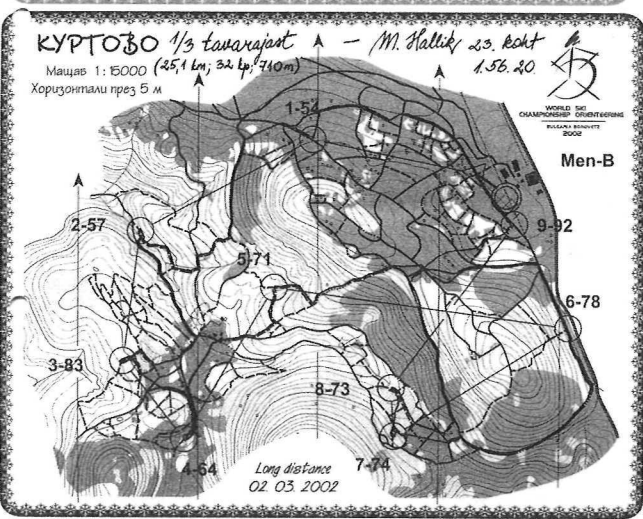
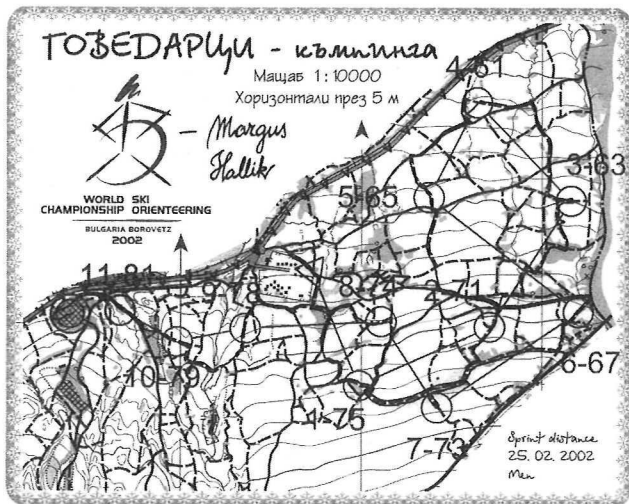
Suur osa novembrist ja detsembrist tuli veeta Skandinaavias, kus algul laagerdasime paar nädalat Äkaslompolos suure Yllase

külje all, hiljem aga käisin ainsa eestlasena Põhjamaade Turneel Norras ja Rootsis koos Soome koondisega. Sellel hooajal Maailma Karikale ei võisteldud, kuid esimest korda toimus kolme Skandinaavia maad hõlmav 6-etapiline Nordic World Ranking Tour, kus siis esmakordselt jagati suusaorienteerumises IOF-i edetabeli punkte ning parimatele ka 30000.- SEK.

Rootsi osavõistlused olid ühtlasi ka Põhjamaade Meistrivõistlusteks ja need toimusid Stockholmist 500 km kaugusel Idres, kus sel aastal toimub ka orienteerumisjooksu MK. Põhjamaade meistrivõistlustel jäi parimaks saavutuseks lühiraja 19. koht. Nädal varem Atlandi ookeani

Ander Ojandu ja Margus Hallik Bulgaaria metsade ja mägede taustal.
Foto Margus Halliku erakogust

Kaarte on vähendatud. - toim.

äärses Skeis (Norra) õnnestus saavutada turnee kõrgeim koht olles sprindidistantsil 14.

Sel aastal sai Eestis tehtud vaid 3 starti, millest 2 toimusid Põlva meistrivõistlustel ja viimane Keila tankdroomil. Jaanuaris sai ka paaril korral murdmaasuusatajatega jõudu proovitud, Eesti meistrivõistluste 30 km distantsil (vabatehnika ühisstart) tuli Otepää raskel rajal olümpialastega konkureerides leppida 9. kohaga.

Vebruaris tuli tänu heitlikule ilmale mitmel korral oma võistluskalendrit korrigeerida ja vahel ka lausa 12. tunnil plaane muuta ning näiteks Soome asemel hoopis Läti võistleva sõita. Kahjuks tuleb tagantjärei tõdeda, et sellel kuul said tehtud hooaja parimad stardid – võidetud sai 2 Läti meistritiitlit ning korralik oli esinemine ka Soome koondise katsevõistlustel Joensuu, kus sai edestatud maailma selle ala kõvemaid nimesid.

Hooaja tähtsaim võistlus oli muidugi veebruari lõpus-märtsi

alguses toimunud MM, mis sedakorda leidis aset Bulgaaria mägikuurordis Borowetsis. Kohale jõudsime võistluspaika päevase hilinemisega vahetult esimese võistluspäeva eelõhtul, sest tänu Helsingi - Varssavi lennu hilinemisele olime sunnitud veetma päeva Poola pealinna. Kuid eks ebaõnne oli teistelgi, näiteks vaevles pea terve Soome koondis mitmeid päevi toidumürgituse käes Davosi mäestikulaagris.

Korraldajad olid ära teinud suure töö, kuid neidki kummitas selle talve sündroom – lumepuudus. Olgu siinkohal ära märgitud, et võistlused ei leidnudki aset planeeritud kujul Borowetsi kuulsas laskesuusatamise keskuses. Model event peeti peaaegu olematu lumega varumaastikul, kuid viimase ööga sadas lund jälle niipalju, et võistlust tuli paari tunni võrra lausa edasi lükata. Ka võistlusprogramm oli pea peale pööratud, ühisstardist tavaraja asemel alustati hoopis sprindiga, millele kohe järgnes medium distance (lühi- ja tavaraja

hüürid kestusega 45-60 minutit) ja teade, millele alles kahe puhkepäeva järel pikk rada.

Võistlejaid oli paarikümnest riigist, kokku 70 meest ja 50 naist.

Sprindi 28. ja mediumi 23. kohaga ei jää ma kindlasti rahule, taaskord vedas alt füüsiline vorm, mis peaks olema just minu trump. Põhjus on siin viimasel kahel MM-eelsel nädalal kummitanud haigusvimm, mis juba kolmandat hooaega järjest on tõmmanud vormikõvera alla just enne suurvõistlusi. Kripeldama jäävad kaotused Anderile, kes ei teinud MM-il ka just ideaalseid sõite. Enne MM-i oli meil omavaheline seis viimasest kuuest võistlustest 5:1 minu kasuks, kuid tähtsaimal jõuproovil kaotas talle 1:2 ja seda just sõidukiiruse arvel.

Teatevõistluseks oli meil välja panna vaid 2 meest, mis tähendas, et peale teist vahetust tuli *boksi ära keerata*. Teates läksin end lahti sõitma ja avavahetuse esimene pool näitaski, et suudan sõita parimate tempos. Vaatamata pingevabas õhkkonnas raja teisel poolel tehtud vigadele sõitsin välja päeva 23. aja, mis andis tunnistust taastuvast suusavormist. Peale kahte puhkepäeva läksin tavarajale vastu palju julgemalt ja kõvasti paranendud enesetundega.

2002. aasta MM-tavarada jääb paljudele osalejatele kauaks meelde oma ekstreemsusega. Kuna planeeritud võistlusmaastikul lund ei olnud, viidi võistlus üle veelgi kõrgemale mägedesse. Ärkasime 5.50, sest juba kell 7 alustasime paaritunnist bussisõitu võistluspaika. Kuna üleval mägedes läheb ilm hommikul iga minutiga soojemaks, oli palju kavaldamist stardigruppidesse loosimisel. Paljud ässad võtsid end kuumast (viimasest) grupist välja ja startisid eespool, et saada vähegi libisemiseel-ist.

Võistlustingimused kujunesid järgnevaks: kõrgus merepinnast 1800 meetrit, õhutemperatuur +15°C. Läbida tuli rada parameetritega: 25,1 km; 32 KP; tõusude summa 710 meetrit ja planeeritud võitjaaeg 1.40. Et tingimused vähegi võrdsed oleks, siis starditi kolme kaupa erinevatele ringidele.

Kuigi ma olen võistelnud nii 50 km murdmaal kui ka üle 30 km pikkustel ja rohkem kui 1000 meetrise tõusudesummaga suusaorienteerumise võistlusel, ei mäleta ma ühtegi nii karmi pingutust. Metsik kuumus ja keskmäästiku hõre õhk andsid end pea kahe tunnise võistluse enam kui kilomeetri pikkustel tõusudel vägagi tunda, eriti aga raja lõpuosas, kus olin *täieliku haamri* all. Viimasel ringil andsin tänu väsimusele ja sellest tingitud vigadele käest ära mitmeid kohti, nii leidsin end jälle 23. positsioonilt. Ära hakkab juba tüütama, täiskasvanute tiitlivõistluste 3 parimat tulemust on kolm 23. kohta (ka eelmise aasta

EM-i tavarajal).

MM-i kordaläinuks lugeda küll ei saa, suurim puudujääk oli viimase kuu ettevalmistuse osas. Viimane aasta ülikoolis nõudis oma ja ära jäid tavapärased laagrid ning vajalik mahutsükkel uuel aastal. Kuigi suvel sai treenitud korralikult (maksimaalne nädal 23 treeningtundi ja 285 km), ei võimaldanud talvised kohati olematud lumeolud Tallinnas valmistada MM-iks nii nagu oleks tahtnud.

Kuigi MM-il jäid rahuldust pakkuvad tulemused saavutamata, on edasimineku võrreldes eelmiste hooaegadega siiski toimunud, kohad ei ole paranenud küll kiirelt, kuid märgatavalt on vähenenud kaotusprotsendid võitjatele, mis loob eeldused suuremaks arenguhüppeks. Usun, et see tuleb järgmisel aastal, arvan et tänavu jäi see nõrga eelmise hooaja treeningmahu taha.

ANDER OJANDU:

(küsimused Monika Järveojalt)

Kuidas hindad lõppenud hooaega?

Sihiks oli MM ja korralik tulemus seal, mis tähendanuks vähemalt ühte kohta esikümnes. Talv algas suhteliselt hästi, lumel sai päris palju kaardiga treenida ja võistelda ning orienteerumine tundus sujuvat. Hiljem kahjuks enam nii hästi ei sujunud. Kahe ja poole kuu jooksul enne MM-i tegin kõigest seitse orienteerumistartit ning kaardivorm jäigi kesiseks. Eks siin oli põhjuseks ikka lumepuudus Eestis ja rahapuudus oma taskutes.

Mis sel hooajal korda läks?

Midagi säravat meelde ei jäänud.

Milline oli suurim lumine suusaelaemus?

Sel talvel võiks tegelikult rääkida pigem poristest suusaalamustest, sest üpris tihti tuli rajal läbida lõike poril või mullal liueldes. MM-i viimasel päeval oli nii palav, et õige riietus oleks olnud ujumispuksid ning kui liiga kauaks rajale jäid oli oht, et lumi sulab päikese käes enne finišisse jõudmist lihtsalt ära.

Kas midagi olulist jäi tegemata või ei realiseerunud oodatud kujul?

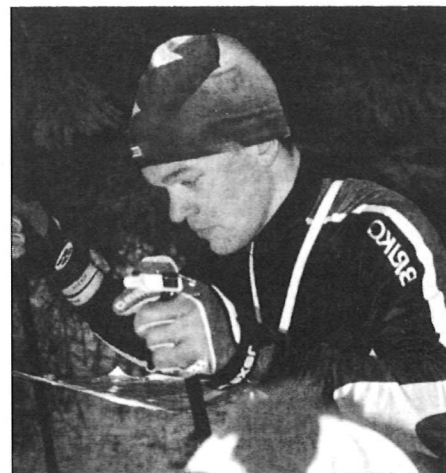
Korralikult jäi treenimata ning seetõttu jäi ka MM-il korralik tulemus tegemata.

Millised on plaanid järgmiseks hooajaks?

Järgmine on MK aasta ja eesmärgiks on kokkuvõttes olla 15 parema hulgas.

Suusaorienteerumise MM Bulgaarias?

Ei jää rahule, aga väga negatiivseid emotsioone ka ei tekitanud. Enne MM-i olin seadnud endale eesmärgiks jõuda *mediumis* esikümnesse ning teistel aladel kahekümne sekka.

Ander Ojandu Põlva MV stardis. Foto: Lauri Olli

MM algas sprindiga. Kohe algul oli tunda ebakindlust kaardiga, lihtsalt ei jõudnud kiirusele järgi lugeda. Lugemise aeglusest tingituna tuli ka sõidukiirust korrigeerida, et vigadest hoiduda. Kahjuks veatult siiski rada läbida ei õnnestunud. Tuli paar aeglast etapi läbimist ja üks otsustusraskusest tingitud etapivalikuviga. Finišis olin 20 ajaga. Rahule muidugi ei jäänud, oleks pidanud olema vähemalt viis kohta eespool.

Päev hiljem toimus minu põhiala *medium*. Võistlus oli kaheringiline. Kuigi ma ise eelmise päeva tulemusega väga rahul ei olnud, oli siiski lisandunud enesekindlust, sest tundus, et hoolimata kõrgusest (1700 meetrit) suusatada jõuan ning hoolikalt kaarti lugedes on võimalik vigadeta sõita.

Alustasin ettevaatlikult, et ei tuleks vigu. Esimesed viis punkti saigi puhtalt läbitud. Kuuendasse minnes läksin uljalt lõikesse ja nagu tihti juhtub, kaotas järje kaardiilt. Nii kadus umbes 40 sekundit. Ka järgmise keerulise ja kiire allamäge-etapil läks lendu 20 sekundit. Võistluse teise ringi läbisin kõrgemas tempos ja vigadeta ning kokku kuuteistkümnes koht.

Esimesest ringist oli kahju. Kui võrdlesin oma kaotust pronksi võitnud norrakaga, siis selgus, et esimesel ringil kaotas talle 4 minutit ja teisel ringil kõigest 30 sekundit. Eelkõige tuli kaotus arglikust sõidukiirusest. Selge kaarditreeningute ja võistluste puudus.

Teates meil täisvõistkonda polnud ning nii tuligi enne tavarada kolm päeva puhata.

Tavarada toimus veel 100 meetrit kõrgemal esimestest päevadest, 1800 meetri kõrgusel. Veel päev enne võistlust tundus, et enesetunne läheb järjest paremaks, aga võistluspäeval rajale asudes head tunnet enam ei olnud. Võimalik, et ka stardigrupp sai valesti valitud.

Ilma soojusest tingituna muutusid rajad järjest pehmemaks ning libisemine raske- maks ja kohati rada porisemaks. Targasti tegid need, kes startisid esimestes gruppides, ise olin aga eelviimane mees stardi-joonel.

Tundsin ennast rajal väga ebamugavalt ja tuli nii etapivaliku-, kui ka lugemisvigu.

Kohaks 33 ja kõik tundus nii lootusetu, et isegi kahjutunnet polnud. Sel päeval ja sellele rajale hammas peale ei hakanud, kurb, aga tõsi.

MM-il eesmärki ei täitnud ja päris läbi ka ei põrunud. Kuueteistkümnnes koht ei ole halb ja kahekümnnes ka mitte, aga need on siiski kohad teises kümnes. Väärt on ainult kohad protokolli tipus.

Eelmise hooaja lõpul nentisid Orienteeruja artiklis, et tuleb orienteeruma õppida. Kas õppisid?

Kahjuks ei. Eks siin mängisid osa nii oma laiskus, kui ka vähene võistlemine, mille põhjuseid juba eespool mainisin.

MATI OJANDU: Milline on Sinu üldhinnang talvehooajale?

1. Tegelikult jäi hooaeg poolikuks, sest kodused meistrivõistlused jäid õigel ajal

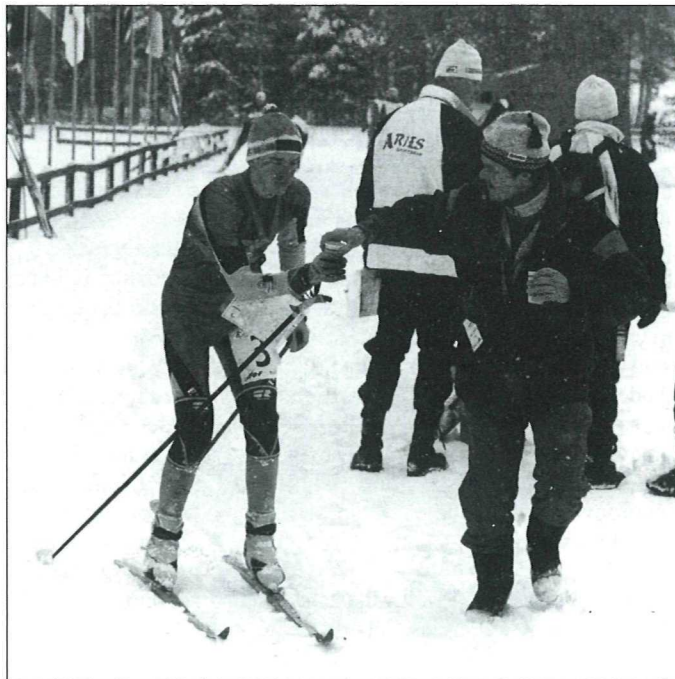
ära. 2. Positiivne - me ei kadunud maailma suusa-O kaardilt ja juunioride MM-il olime viimase vahetuse keskpäigani juhtgrupis.

Margusel arenes kaardi pool ning juunioride MM-il jõudis meie sportlane esimese kümne sisse (Tuuli). Meeldis ka see ja on alati meeldinud, kui on aktiivseid noori, kes on ise alaga tegelemisest huvitatud (loe: need on kõik meie juunioride ja noortekoondise liikmed), sest kui vankrit veetakse ühes suunas, liigub see lihtsamalt ning vastustus on ka kõigil.

Kuidas sujusid koondise ühistreeningud ja lumelaa-grid?

Hetkesituatsiooni arvestades võib hindeks panna kolme, treeneri pool toimunud laagrites oli nullilähedane, sest teise töö kõrvvalt sellega tegelemine käib mulle üle jõu.

Kas koondise uksele on ka

Kääriku MK 1999: Taavi Nurmele pakub kosutust meie koondiste eestvedaja Mati Ojandu
Foto: Harry Veide

noori lootustandvaid suusaorienteerujaid koputama?

Koputada ei ole vajagi, üks on kogu aeg lahti. Ma näen küll kellega tegeleda, kuid nimesid ei nimeta, sest alustan nendega läbirääkimisi peale Karjalaset.

Kui kergelt või raskelt kujunes suusahooaja rahaline seis?

Raha on alati vähe, kuid tänan kõiki Eesti orienteerujaid (st.EOL-i), et säilis endine rahaline toetus ja suur tänu ka sportlaste personaaltoetajatele.

Eesti naissuusaorienteerujad?

Sama vastus, mis kolmandale küsimusele.

Eelmisel kevadel ütlesid, et Sind häirib juba pikka aega kestev vaikus orienteerumises

tulemuste kajastamisel Eesti meedias. Kas vahepeal on olukord muutunud?

Tulemused tulid läbi (sellega tegeles Ormar), kuid sel aastal ei üllatanud meie ise.

Kas aastaga on suusaorienteerumine taliolümpiale pürgimise teel uusi samme astunud?

IOF suusa-O komitee juhtkond väidab, et kõik võimalikud sammud on astunud, kuid minu arust on lootust vähe. Väideti, et selle aasta septembris on asi selge - EI või JAA.

Margus Hallik MK etapil Falunis 2001
Foto: Harry Veide

World Ski O Championships 2002 Long - Results World Ski O Championships 02/03/02

Men (70) 19.850 km 825 m 32 C			
1	Matti Keskinarkaus	FIN	1:42:29
2	Edouard Khrennikov	RUS	1:43:05
3	Raino Pesu	FIN	1:45:10
5	Bertil Nordqvist	SWE	1:45:10
3	Jukka Lanki	FIN	1:48:35
6	Ondrej Vodrazka	CZE	1:49:51
7	Vladislav Kormchtchik	RUS	1:50:24
8	Tomas Lofgren	SWE	1:50:45
9	Andrei Gruzdev	RUS	1:50:47
10	Claes Turesson	SWE	1:51:13
23	Margus Hallik	EST	1:56:20
33	Ander Ojandu	EST	2:06:15

Women (41) 13.700 km 660 m 22 C			
1	Lena Hasselstrom	SWE	1:20:34
2	Erja Jokinen	FIN	1:23:16

3	Mervi Vaisainen	FIN	1:23:56
4	Stine Hjernstad Kirke	NOR	1:26:37
5	Tatiana Vlassova	RUS	1:27:45
6	Marte Reenaas	NOR	1:28:04
7	Natalia Tomilova	RUS	1:29:32
8	Ramune Arlauskieni	LTU	1:31:35
9	Marie Lund	SWE	1:32:17
10	Liisa Anttila	FIN	1:32:53

World Ski-O Championship 2002 Medium 26.01.02 Men (69/69)

1	Edouard Khrennikov	RUS	46:25
2	Andrei Gruzdev	RUS	46:53
3	Kjetil Ulven	NOR	48:05
4	Arto Lilja	FIN	48:23
5	Eivind Tonna	NOR	48:43
6	Anders Hauge	NOR	48:52
7	Jakub Vodrazka	CZE	49:09
8	Bertil Nordqvist	SWE	49:37
9	Matti Keskinarkaus	FIN	49:40
10	Peter Dahlberg	SWE	50:41

16	Ander Ojandu	EST	52:39
23	Margus Hallik	EST	54:15

Women (42/42)

1	Stina Grenholm	SWE	45:28
2	Erja Jokinen	FIN	45:38
3	Lena Hasselstrom	SWE	45:40
4	Katja Rajaniemi	FIN	45:49
5	Natalia Naumova	RUS	46:11
6	Ida Wirkstrom	SWE	47:25
7	Tatiana Vlassova	RUS	47:26
8	Stine Hjernstad Kirkev	NOR	47:48
9	Hanna Kosonen	FIN	48:51
10	Natalia Tomilova	RUS	49:34
20	Ander Ojandu	EST	21:01
28	Margus Hallik	EST	22:02

World Ski-O Championship 2002 Sprint 25.02.02

Men 21 (66) 4.200 km 85 m 11 C			
1	Andrei Gruzdev	RUS	18:44
2	Viktor Korchagin	RUS	18:51
3	Raino Pesu	FIN	18:59
4	Matti Keskinarkaus	FIN	19:04

Women 21 (41) 3.300 km 70 m 8 C

1	Lena Hasselstrom	SWE	16:49
2	Erja Jokinen	FIN	16:51
3	Tatiana Vlassova	RUS	16:59
4	Katja Rajaniemi	FIN	17:09
5	Stina Grenholm	SWE	17:24
5	Natalia Tomilova	RUS	17:24
7	Irina Onichtchenko	RUS	17:26
8	Ctine Hjernstad Kirke	NOR	17:35
9	Ramune Arlauskieni	LIT	18:02
10	Salla Lehto	FIN	18:04

Mida pakkuda ootamatule külalisele?

Ede Pähn

OK Võru Karjalaske-võistlus-est võttis korraldajatelegi üllatusena osa Suurbritannia esindaja! Tegu oli lõbusa ja aktiivse väikese inglise daamiga, kes tuli meile siia külla ja samas ka võistlema kaugelt Inglismaalt, Londoni lähistelt. Korraldajate klassijaotuse piiratuse tõttu jooksis ta klassis D45, ehkki kodumaal on ta vanuseklassiks D55. Külalise nimeks oli Anne Jago ja klubiks Saxons. Ameti poolest algklasside õpetaja.

Eestisse tuli proua Jago sellepärast, et kord Norrast puhkuseks koju sõites jäi tema lend lennukompanii süü tõttu ära, ning valurahaks hilisema lennu eest pakuti 400 dollari suurust lennureisi sama Skandinaavia lennufirma lennukiga vabalt valitud sihtpunkti. Kuna ta oli juba Rootsis ja Soomes käinud, siis otsustas, et tuleb ja vaatab, milline see Eesti kah välja näeb. Ja siin ta nüüd oligi!

Reis Helsingist Eestisse kulges hästi, kui välja arvata külm ja tuuline ilm Tallinnas. Proua oleks väga tahtnud Tallinna ringi käia ning tutvuda vaatamisväärsustega (aga kahjuks rikkus ilm kõik ära).

Sõit Võru kulges oodatust kiiremini (3,5 tundi). Teel Võru mõttes ta pidevalt, et kas tal on ikka piisavalt sooje riideid kaasas (kui ta kodust lahkus, oli seal 21 kraadi sooja ja päikesepaiste).

Kohale jõudes tabas pr Jago üllatus, sest kõik bussijaamas ametis olevad isikud juba teadsid, kellega on tegu, ning mida ja keda ta otsib (otsis Sixtenit, kes oli aga igaks juhuks bussijaama ette teatanud, et tuleb üks umbkeelne ja otsib teda).

OK Võru arvukast liikmeskonnast langes allakirjutatule au võõrustada kaugest külalist. Proua Jago tundis kohe huvi eesti kaartide vastu, et ennast eesootava maastikuga paremini kurssi viia. Nähes

kaarte oli ta üllatunud, et seal on nii palju sinist (s.t. soid). Pärast põhjalikku uurimist ja puurimist ütles, et eesti maastik on raske ning saab olema väga raske võistlus.

Stardiprotokollidest avastas külaline oma hämmastuseks, et meil käib nii palju lapsi orienteerumas (HD8 - HD18), igas klassis vähemalt 10 osavõtjat. Neil olevat seal maksimaalselt 5 last ühes vanuseklassis. Võistlejaid on seal arvukamalt – nii umbes 20 ringis klassi kohta, just veteranidel (HD35-HD75).

Kui kauaoodatud võistluspäev lõpuks kätte jõudis, tuli välja, et võõrustajad olid ootamatule külalisele ka samavääriliselt ootamatu vastuvõtu korraldanud. Üleöö valge vaibaga kattunud maa aprillikuus oli midagi enam kui ta osanuks aimata.

Võistluspaika jõudnuna sai ta oma võistlusvaimule kosutust kui nägi lehvimas oma kodumaa lippu, mis oli ju just tema pärast vardasse tõmmatud. Ajutine stardieelne rahunemine saabus pärast rajapikkusega (3,8 km) tutvumist - see jättis igati jõukohase mulje.

Võistlusmuljeid

Esimeseks lauseks maastast tulles oli: "Ära kunagi mine sinisesse alasse (seega sohu)!" Ta oli ühes kohas lausa nabani vees olnud ning mõelnud, et sinna ta jääbki ning et keegi ei leia teda üles. Aga saanud üle hirmust ja suurematest soodest, kulges tal ülejäänud rada hästi. Külaline jäi väga rahule rajaga, kohtunike ja võistluskaaslastega, kes olid nii lahked ja sõbralikud tema vastu.

Esimese võistluspäeva õhtul lootis ta ainult üht: et järgmisel päeval ei oleks enam nii suuri siniseid alasid. Ta arvas ka, et teisel päeval läheb tal natuke

Anne Jago õnnelikuna finišis

Foto: Ülle Raudsepp

paremini. Nii ka läks ning kokkuvõttes sai kaugel külaline D45 klassis 9. koha.

Eestist ja eesti rahvast jäi tal sellest reisist väga hea mälestus: nad on nii sõbralikud ja abi-

valmid. Eestimaa on väga huvitav ja omapärane (põhiline omapära on selles, et siin on hirmus palju soid, tema jaoks lausa uskumatult palju!).

RISTSÕNA 2/7

LAHENDUS	Politiik, o-ja (M 50)	Esikoht	Vaata	999.	Purjeka osa	1. täht + pinnavorm	Kirjanik (nimi + in.)	OM regatiliin	
..kas...silk... (o-jad)	K	I	V	I	S	A	A	K	Medal... (saadi hulk medaleid)
Teisiti	U	U	T	M	O	O	D	I	Teisiti
Küalsõna	K	U	S	M	O	O	S	E	Rogain '2001 plats
Andrese abikas eesnimi	K	R	Õ	Ä	T	S	O	L	Sindi Orienteerumise Liit
Teno (korvp.)	T	A	I	R	P	E	N	I	Inimese tru sõber (murdes)
V. lennuk + ruteenlur	I	L	R	U	I	A	L		Eales
"Jüriöö" Ida-Virus	K	K	S	A	K	U	T	M	Tiina-Mai tähed
Tähtis pilmaorgan	U	D	A	R	O	O	R	E	"Ilvesteate" 1988 plats
Toi tegi	Uhe talutekese eesnimi (laulust)	Mäestik Euraasias	Piima- toode + Sina	OK + Leesiku ja Kudre tähed	Eeslõike mõõt- õhikutel (10 ¹²)	Eltus + Annuse ja Käneri tähed	End. sp.ühing (üh.)	OK presidendi eesnimi ("West")	

Vello Viirsalu
Nõos 25. märtsil 2002

Heino Mardiste – rahu ja stabiilsus

Heino Mardiste on mees, kes oma esimese meistritiitli orienteerumises võitis 1958 – varem kui keegi teine Eestis, viimased saavutas aga 43 aastat hiljem – 2001. aasta sügisel. Kuigi ta ei jõudnud orienteerumisspordis absoluutsesse tippu, ei tabanud tema esinemisi ka katastroof. Kogu oma rohkem kui 40-aastase orienteeruja-karjääri jooksul on ta katkestanud vaid mõne üksiku võistluse. Temast on alati õhkunud turvalisuse tunnet. Nii pere-elus ja tööl kui ka matkadel või orienteerumisvõistlustel. Kui Heino midagi lubab või ette võtab – võib kindel olla, et asi saab tehtud.

Kust Sa pärit oled, kus kasvad? Kus koolis käisid?

Pärit olen Pärnumaalt, 5–6 km Vändrast Pärnu poole. Isal oli 60 ha suurune talu, traktor ja rehepeksumasin. Ta oli ettevõtlik mees, nii kohalike seltside korraldamises kui kaitseliidus ja hiljem omakaitstes, see saigi saatuslikuks. Isa arreteeriti 1945. aastal metsavennana, seda kuulates põgenesime kodunt, õde oli minust kolm aastat noorem, asjad jäid kõik maha. Siis elasime ligi kolm aastat Lungus Kärü lähedal, kõik võõraste nimede all. Kui olukord muutus rahulikumaks tulime sealt ära. Oma koju ei saanud minna, aga asusime

kodukülla sugulaste juurde tallu, kust meie vanaisa pärit oli. Käisin jälle Pärnjõe koolis. Elasime seal poolteist aastat, kuni 1949. aasta küüditamiseni. Põgenesime kodunt mõni tund enne äraviijate saabumist. Paar pampu käe otsas, mis oli kogu meie vara, otsisime uue kodu Viljandi lähedal.

Seitse klassi lõpetasin Raudna koolis 1952. aastal, mille järel hakkasin käima Viljandi II keskkoolis, praeguse nimega Viljandi Maagümnaasium.

Kas Sa karjas käinud oled?

Lungus käisin suvel karjas, väike teise või kolmanda klassi poiss nagu ma olin. Metsad olid ümberringi suured-suured. Sellest ajast on mul jäänud kaks harjumust. Ma olen hommikul väga ergas ärkaja. Karja pidi ju palavaga minema juba kella viie ajal. Magasin lakas ja kui peremees alt hõikas, olin kohe krapsti üleval. Teine asi – seal tuli loomade järgi metsas palju joosta. Palju neid loomi ei olnud, viis-kuus tükki, aga kui palaval ajal panid lehmad kiini jooksma, püüdsin neil ikka mööda metsi ja võsa järel olla. Vahepeal polnud mul aimugi,

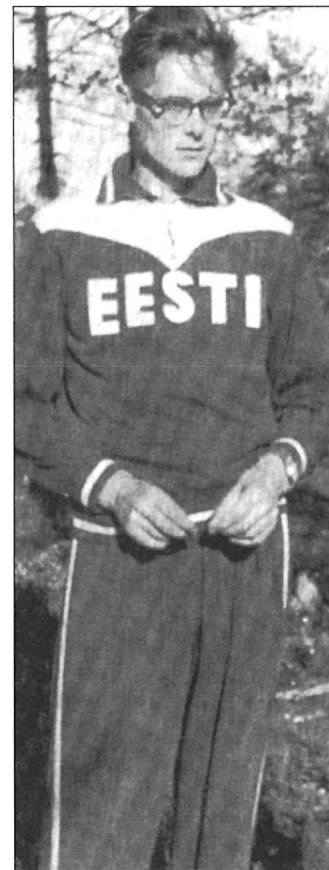
kuhu maale nad välja läksid, kuid kohad jäid meelde. Nii see orienteerumine algas!

Mis olid kooliajal Sinu huvialad?

Ajalugu ja geograafia huvitasid mind õige varakult, mäletan, et vähemalt viiendas klassis lehitsesin hoolega 8-kõitelist Eesti Entsüklopeediat. Sealt kirjutasin vihikusse andmeid ja igasuguseid tabeleid, ka jõgede ja mägede kohta. Raudna koolis õppimise ajal ostis ema mulle venekeelse 6.-7. klassi atlase, mida uurisin huviga. Koolis hüüti mind Gloobuste, olin tagasihoidlik poiss. Keskkooli ajal võtsin raamatuid, sh. ka venekeelseid brošüüre maailma riike tutvustavast sarjast *U kartõ mira* (Maailma kaardi juures), linna raamatukogust. Kunagi polnud koolis probleeme ühegi koha kättenäitamisega maakaardil.

Mul on alles lugemispäevik, mida pidasin 1952. aastast, sinna panin kirja kõik loetud raamatud. Kooli ajal lugesin palju ja igasugust kirjandust – röövljuttudest idamaade ajalooni, erilist huvi pakkusid aga sarja *Mehed, maad ja mered* lood maadeavastustest.

Mul tuli kuus 15-20 nimetust raamatuid, lugesin iga päev 2-3 tundi.

Heino Mardiste Foto erakogust

Lühiankeet:

Nimi: Heino Mardiste

Sündinud: 24.08.1936 Pärnumaal Vana-Vändra vallas.

Vanemad talupidajad: isa Hans (1892-1974) ja ema Benita (sünd Pank, 1912-1984) Mardiste.

Perekond: Abikaasa Malle (sünd Sallaste, 1937 Kadriinas) Mardiste, väljaõppinud geograaf. Lapsed: Ülle (1965); Mart (1969); Peep (1972); lapselapsi on 2.

Koolid: Raudna 7-kl k 1952; Viljandi II keskkool (praegu Viljandi Maagümnaasium) 1955; TRÜ geograafiaosakond 1960. Geograafiakandidaat (Tartu 1974), väitekirj: Väinamere füüsilis-geograafilised ja hüdrooloogilised iseärasused.

Töö: Heltermaa mere-hüdrorometeoroloogiajaama juhataja 1960-1965; aspirantuur 1969-1972; ENSV TA Termofüüsika ja Elektrofüüsika Instituudi Läänemere sektor 1973-1975; Tartu ülikooli õppejõud 1965-1969 ja 1975-2001 (dotsent 1978, füüsilise geograafia kateedri juhataja 1980-1991).

Uurinud Eesti rannikumerd ning geograafia ja kartograafia ajalugu; osalenud ekspeditsioonidel Siberis Põhja-Jäämere ääres. Eesti Geograafia Seltsi auliige 1994; Valgetähe orden 2001.

Tähtsamad avaldatud tööd: *Maps and mapping in Estonia* (koos Jüri Jagomägiaga) - GeoJournal, 1994, 1; *Eestit piirava mere hüdrooloogilise uurimise ajalugu (kuni 1917. aastani)* - Rmt-s: *Teaduse ajaloo lehekülgi Eestist*, XI (1995); *Eestikeelsed*

maakaardid kuni 1940. aastani (1999, autoreid); *Koguteos Saaremaa* (2002, autoreid ja tegevtoimetaja). Eesti (Nõukogude) Entsüklopeedias on kahe väljaande peale kokku umbes 650 artiklit maailma loodusgeograafiast.

Orienteerumistegevus algas 1957. Osa võtnud ligi tuhandest orienteerumisvõistlusest (nii võistlejana, kohtunikuna kui rajameistrina, 1970.-1980ndail paarkümmand korda EMV või matškohtumise peakohtunik). Võistelnud: Venemaal, Ukrainas, Lätis, Leedus, Ungaris, Tšehhoslovakkias. Vabariiklik kohtunikukategooria (1965).

Isiklike tähiseid ja saavutusi orienteerumise arendamisel: Eesti meister teatejooksus (1967), hõbe (õine+päevane kokku 1960) ja pronks (märke 1960). Veteranide EMV medaleid 13 (7-4-2). Eesti koondises startinud 8 korda. Jüriöö jooksul startinud 1960-1990 kokku 31 korda. Viis Hiiu maale orienteerumise ja asutas seal orienteerumissektiooni (1961). Hiiu maale ajalehte kirjutanud üle 30 artikli orienteerumisesest.

Orienteerumise juurde tulema õhutanud paljusid (Madis Aruja, vennad Avo ja Toivo Saue jt).

Malle Mardiste (Sallaste) on võitnud Eesti meistrivõistlustelt kaks pronksmedalit (1962 ja 1964); Eesti koondises startinud 7 korda, nendest võitnud ühel korral esikoha; 1961. a. edetabeli teine.

Keskkooli lõputunnistus oli keskelt-läbi, kolme polnud, olin klassis esimese kümne seas. Kooli ajal olid mul kahes aines absoluutselt viied – ajalugu ja geograafia.

Kuidas võrdled omaegset haridust tänapäevasega?

Keskkoolis käis omal ajal palju vähem lapsi. Sel ajal läks maakoolist keskkooli edasi õppima mõni üksik tugevam, valik oli juba sellega paika pandud. Kes keskkooli lõpetasid, need ka valdavalt ülikooli astusid. Õpikuteadmised olid tugevamad. Muidugi, maailmast ja kõigest muust teati vähem. Tänu televisioonile ja teistele infoallikatele on tänapäeva noorte silmaring laiem, aga teadmised pinnapealsemad.

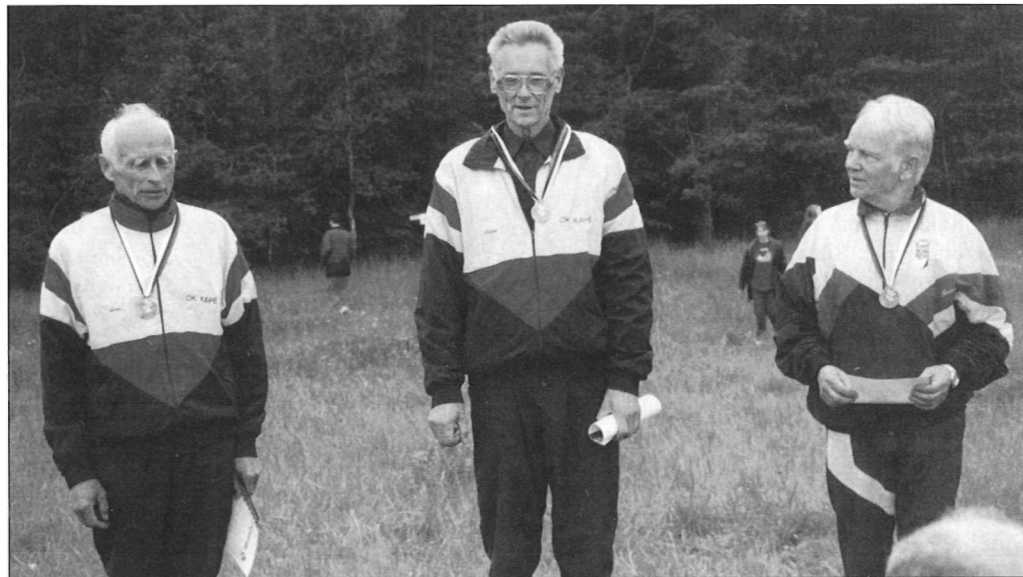
Eksameid oli omal ajal rohkem – VIII klassis tegime 8 eksamit, IX klassis 9, X läks vähemaks, viimases, XI klassis oli üle 10 eksami. Ma lugesin ükskord kokku, et olen elu jooksul teinud üle 120 eksami.

Kuidas ülikooli saamine kujunes, kas probleeme oli?

Mul oli kogu aeg tahtmine keskkooli järel ülikooli minna. Meie aastakäigu puhul oli üks iseärasus – hakkasin koolis käima 1944. aastal, sel aastal võeti kooli kaks aastakäiku korraga, nii kaheksa- kui seitsmeaastased, klassid olid seetõttu suuremad või paralleelklasse rohkem. Meid oli rohkem konkureerimas kui enne ja pärast meid. Läksin ülikooli geograafiasse. Võeti 25 inimest, neist 10 said medali või kiitusega kohe sisse, Malle ka ei pidanud eksameid tegema. Jäi 15 kohta, kolm inimest kohale. Viis eksamit oli, ma tegin kolm viiele ja kaks neljale, see oli ka viimane piir, millega sisse sai. Geograafiaeksamil oli *duell* õppejõuga. Kui ma olin kõik küsimused ära vastanud, hakkas ta kaarti küsima, küsis hulk aega, ja tunduvalt rohkem kui koolis neid kohti teadma pidi. Ma ei jäänud ühtegi vastust võlgu. Teised, kes ette valmis-tasid, vaatasid, et läbi kukutab, muudkui pinnib. Viie sain.

Millal hakkasid matkama ja orienteeruma, sporti tege-ma?

Ma olin väike maapoiss, sporti ei teinud, küll aga maatööd. Kooliajal ei olnud ma

EMV lühirajal 2001 Kambja Köstrimägedes: Arne Kivistik (II), võitja Heino Mardiste ja Ilmar Kask (III koht).

Foto: M.Vaher

võistlustel käinud, sest maal mängiti ainult rahvaste palli. Linna keskkooli tulles olid kõik tugevamad poisid juba spordikoolides, igal oma ala, mina jäin kõrvale.

Sel ajal matkamas ei käidud. Minu esimene matk oli ülikooli teisel kursusel Karjalasse Petroskoist põhja poole, 1957.a. kevadisel vaheajal. Matk oli meeleolukas. Lund oli hästi palju, ulatus üle põlve. Ööbisime enamasti taludes, suurtes rehetubades, need olid hästi soojad. Ühe väliõbbimise tegime ka, viimasel päeval enne Petroskoisse jõudmist. Sel ööl tuli 10 kraadi külma, magasime kuuseokste peal metsameestest jäänud hõõguva lõkkeplatsi ääres, ega see suurem asi õõbimine olnud.

Hiljem geograafiatudengite praktikat juhendades olen palju mägedes matkadel käinud – Hibiinides, Kaukaasias ning Kesk-Aasias Fani mägedes ja Tian Shanis.

Siis tuli minu esimene orienteerumisvõistlus Aegviidus, ööl vastu 1. detsembrist 1957. Esimesed võistlused olid võistkondlikud, öised ja seljakottidega. Neid nimetati matkavõistluseks orienteerumise-ga. Rada oli hästi pikk, kulges Aegviidu jaamast Nelijärvele ja sealt läbi Mägede küla Jänedale. Meeste seljakott kaalus 12 kg, lõpuni pidi raskus seljas olema. Saime neljanda koha. Järgmisel kevadel käisime Tartu ja Tallinna matkajate orienteerumis-

võistlustel.

Minu puhul said oluliseks *Kalevi* esimesed meistri-võistlused 1958. a. Viljandis.

Palun räägi Viljandi 1958. aasta võistlusest lähemalt.

Viljandis oli *Kalevi* matkajate kokkutulek. Seal oli Eestis esimest korda pärast sõda kavas individuaalne valikorienteerumine ilma seljakottideta. Kontrollaeg oli kolm tundi, punktide vahemaad suured. Ühte kaugemat punkti ma ei läinud võtma, teelt oleks tulnud minna kaugele metsa. Vaatasin, et ma ei jõua seal õigeks ajaks tagasi ja keerasin ümber. Mitu tugevamat meest aga läksid ja sinna võssa nad aja magama panid. Minu aeg oli täpselt 3 tundi, hiljaks ei jäänud. Mulle oli see võit väga suureks stiimuliks. Mina, kes ma polnud spordis seni midagi saavutanud, tulin äkki paljude jooksjate seast esimeseks! Ilus kullatud lõtkoon anti ka.

Orienteerumisjooks hakkas mulle kohe istuma, tundsin et see on minu ala.

Miks Sa käid orienteerumas?

Alguses lihtsalt sellepärast, et mul õiget spordiala ei olnud. Meil valitses selline kambavaim, keegi kutsus ja teised läksid kaasa. Uus asi. Sai käidud, see oli koosminek. Geograafide meeskond võitis Tartu kandis enamuse võistlusi ära.

Üks asi, mis orienteerumise eelistamist näitab, on see, et ma hakkasin algusest peale kõike, mis alaga seotud, alles hoidma

– kaarte, kirju, protokolle, aja-leheväljalõikeid. Pidasin orienteerumist kõige tähtsamaks asjaks. Kõiki tegevusi püüdsin sättida nii, et kui oli võimalik valida, oli orienteerumine esimesel kohal. Hiljem tulid muidugi pere ja töö esiplaanile ja võistlustel käimine jäi harvemaks. Võimaluse korral lähen ikka jooksma, see on saanud rahuldust pakkuvaks harjumuseks. Ka orienteerujate seltskond on kuidagi hingelähedane, enamik sõpru ongi nende seast. Orienteerumise tõttu tunnen teedest ja asulatest kaugemale jäävat Eestit palju rohkem, kui inimesed, kel sellist harrastust ei ole.

Kuidas said hakkama kuuekümnendate kaartidega, kus õieti midagi polnud kujutatud?

Ilmselt see kaardilugemine istus mulle, kehvade kaartide ja maastike sidumine geograafide klappis, sellest tulid head kohad. Ma ei mäleta, mitmes võistlus see oli, kui üldse esimest korda kümnendast kohast tahapoole jäin (*vaatab paberitest järele – see oli Heino 40. võistlus 1961.a. – VV.*). Kaardiga tegin ma tol ajal teistest vähem vigu, võib-olla mingi intuitsioon aitas. Mäletan, mulle meeldis Lõuna-Eestis joosta, kaardil polnud reljeefi peal, olid ainult metsad ja sood, aga mina kuidagi tabasin ära, kuskohalt sai minna otse või kust pidi minema ringi.

Tolleaegne võistlejate taseme vahe oli suur, osavõtjad klas-

sidesse ei jagunenud ning tihti oli protokollis esimeste ja viimaste vahe tundides.

Mis võistlus see 1963. a. Kihnus oli?

Oli üks Pärnu meeste tehtud võistlus, väike kohalik jooks. Kaks meest oligi väljastpoolt – Tõnu Raid ja mina. Tõnu võitis, mina olin teine. Sinna sattusin *Sportdilehe* teate peale Hiiu maalt. Pärnust sõitsime kakuam-paadiga saarele. Lihtne rada oli, ühtepidi läbi saare mere äärde välja ja siis tagasi teise serva, nii mitu korda. Sel ajal joosti lühikeste pükstega, nii me silkasime seal pühapäeval kirikusse minevate rahvariides Kihnu naiste vahelt mitu korda läbi.

Millised on olnud Sinu elamuslikumad võistlused?

Eks meelde ole ikka need, kus hästi läinud või mis algupoole olid, kasvõi *Kalevi* võistlus 1958. a.

Algusaastatel olid paljud võistlused ekstreemsed, enamik joosti öösel ja raskete seljakottidega. Rajad olid pikad, kaardid kehvad, kontrollaaeg 8 või 10 tundi. Üks selline oli 1959. a. oktoobris *Daugava* esivõistlus Kemeril tagustes soodes, võistkonnas olid veel Illimar, Madis Aruja ja Rein Leet. Start oli õhtul ja lõpetasime suures valguses. Aega kulus ligi üksteist tundi (täpsemalt 10:54.30) ja jäime EPA järel teiseks. See oli ikka kurnav lugu küll, aga vägev elamus!

Mõneti eriline oli minule Ungari 1989. aasta mitmepäevajooks. Varem polnud sellistes mägedes jooksnud (paarkümmend aastat enne seda olin küll Karpaatides teinud Ukraina MV raja), kõrguste vahe paarsada meetrit, kuid nõlvade peal kõrguse hoidmine mulle raskusi ei valmistanud, kohanesin väga kiiresti. Nähtavus oli pöögimetsas parem kui meil, vormid suuremad ja selgemad. Esimesel päeval sain esikoha, järgmistel olin veidi tagapool, finaalis tulin soomlase järel

Illmar Kask ja Heino Mardiste 60.-tel.

Foto: V. Viirsalu erakogust

teiseks.

Mõni luhta läinud võistlus?

Meie pere oli täpselt nii suur, meeste-naiste arv sobiv, pesamuna saanud vajaliku vanuse ja oli täidetud ühte kehakultuurikollektiivi kuulamise nõue, et oleksime 1988. a. võinud Jüriöö jooksule minna pere võistkonnaga. Mõned päevad enne võistlust aga saabus Ülle kevadiselt mägimatkaal Keskk-Aasiast karkudega. Pikalt planeeritud võistlemine jäi ära.

Möödunud aasta mulle kõige olulisem võistlus oli veteranide MM Leedus. Esimest aastat olin H65 vanuseklassis. Esimeses eeljooksus oma grupis kuues, teisel päeval jäi aga punkt vahele (selline aps juhtus mul viimati rohkem kui kolm aastakümnet tagasi) ja ma ei pääsenud finaali. Pärast aegade võrdlemisel selgus, et oleksin ka sel päeval võinud olla kuues-seitsmes.

Sa võitsid 2001. aastal H65 kaks meistritiitlit?

Jah, see oli mõneti üllatav küll, aga nii ta oli. Pikal rajal ma ei käinud. Starte tuli mul 2001. a. sügiseks kokku 787. Suurel konkurendil Illimaril sai vist juba paarkümmend aastat tagasi tuhat võistlust täis. Mul on katkestamisi ja tühistamisi elu sees ainult paar korda üldse juhtunud, ikka on lõpuni min-

dud.

Kas ka praegu võistled hea tulemuse nimel, kas see rõõmustab Sind? Hasart?

Jah ikka. Täitsa sama moodi kui varem oli. Kogemusi oli mul ka 20 aastat tagasi piisavalt, aga kaardid on nüüd täpsemad. Seepärast tuleb paariminutilisele vigu nüüd harva sisse, ikka mõnikümme sekundit, kohad on praegu suhteliselt paremad.

Orienteerumisvõistlustel käies tunnen end füüsiliselt paremini kui varem, muidugi nende vanemate tegijate seas. Lühemal rajal mul jätkub jõudu joosta. Nüüd kui on elektrooniline ajavõtt, selgub, et olen raja viimast otsa vahel kiiremini jooksnud kui paljud nooremad mehed, seda viimast poolt kilomeetrit.

Mis praegu tõmbab metsa, võistlustele – paarkümmend starti aastas?

Mitu asja. See on minu arust hästi meeldiv tegevus vanale inimesele. Erinevalt mõnest teisest – ma olen rääkinud mitmega – minul on ikkagi tahtmine saada head kohta. Mõned vanad orienteerujad on öelnud, et neid ei huvita enam koht, peaasi on raja läbimine. Omavanustega võrreldes ja võisteldes tunnen ma samahead või veelgi suuremat rõõmu, kui ma Kivistikust või mõnest teisest konkurendist jagu saan, kellest nooremana ei saanud.

Millal Mallega tutvusid?

Esimesel kursusel, 1. septembril 1955, kui kursus kokku sai. Eks esialgu oli nagu iga teinegi kursusekaaslane, aastatega sümptaatia süvenes ja ülikooli lõpupoole oli edasine eluplaan mõlemal ühtemoodi

mõeldud. Tol ajal abiellusid ülikoolis õppimise ajal vaid vähesed, elati põhiliselt stipist ja koduks oli internaat. Pärast ülikooli lõpetamist suunati Malle Järvakanti õpetajaks ja mind Hiiu maale ilmajaama tööle, see oli 1960. aasta sügisel. Abiellusime aasta pärast ja Malle tuli Hiiu maale. See oli mul elu kõige õnnelikum valik. Iseloomudes midagi ikka väga klappib, igatpidi klappib.

Malle võitis 1963. a. esikoha Eesti-Lenigradi maavõistlusel. Kas Malle praegu ka käib jooksmas?

Ta käib vahel ainult neljapäevakutel, ilusa ilmaga.

Lapsed ja orienteerumine?

Meie lapsed käisid kooliajal ka usinasti võistlemas, praegu enam mitte. Nüüd jooksevad lapselapsed nõõrirada. Mul on rõõm jälgida, kuidas minu mälestustes koolipoistena alustanud lapsed ja lapselapsed nüüd innuga asja juures on.

Lemmiktoit?

Pannkoogid, nii moosi kui meega. Mett süüakse meil palju. Paksemad pannkoogid meeldivad rohkem. Ise oskan ka maitsvaid pannkooke teha. Kodus teen ma üldse palju süüa, Malle ja poiss on ju tööl, minul pensionärina on vabamat aega rohkem käes. Mulle meeldib lihatoite teha, liha käin ise turul valimas, kasutan ka hästi palju maitseaineid.

Hobid?

Selleks on kaardid ja kaartide kogumine. Minul on elus nii olnud, et paljus on hobi ja töö ühte läinud. See asi mind huvitas, hea et palka ka maksti. Neid kaarte, mis ette sattusid, ma olen kogunud.

Räägime kaartidest. Kas Sul on nende vastu kogu aeg huvi olnud?

Kaart kui selline on mulle alati huvi pakkunud. See on nii terve elu olnud, olen kaarte kogunud ja vaadanud. Pensionile jäänuna olen ma Eesti kartograafia ajalugu uurima hakanud.

Kõige vanem on mul 1859. aastal ilmunud esimene eesti-keelne atlas. Üks Tallinna antikvaar, kellega kaartidest juttu oli, ütles: *A-ah, sa oled minu teada siis kolmas mees Eestis, kellel see atlas olemas on.* See on Eestis suuremates kogudes muidugi olemas. Atlase sain

Kaardispetsialist-kolleeg, Eesti esimese kaardifirma Regio asutaja Jüri Jagomägi on Heino Mardistest iseloomustanud kolme reaga:

Heino Mardiste ON:

- * alati positiivne (mõnus naeratus näol)
- * läbinisti objektiivne (see tuleb kaartidega tegelemisest)
- * ja terav ka (kui midagi on vaja ära teha)

üliskooli ajal ühe tuttava mehe käest Viljandis. Ta teadis, et ma kaartide vastu huvi tunnen.

Keskkooli ajast on mul suur tsariaegne venekeelne 1908. aastal ühe saksa atlase järgi välja antud maailma atlas. Üldkaardid on venekeelsed, aga linnaplaanid nagu saksa atlases – Pariisi kaart prantsuskeelne, Londoni kaart ingliskeelne.

Juba väikesest peale, kui lugesin raamatut, kus tegevus oli seotud kindlate kohtadega, pidin ilmingimata neid kohti kaardi pealt vaatama. Näiteks, vedasin järke, milliseid tänavaid pidi Sherlock Holmes Londonis liikus. See treenis ka kaardimälu.

Praegu on mul nii, et kui uudistes nimetatakse mõnda tuntud kohta, kerkib see mul silmade ette kaardil. Olen tihti imestanud, kui võrd halvasti paljud inimesed maailma ruumiliselt ette kujutavad, kaart tundub neile nagu hiina keel. Mitu põlvkonda elas Eestis pärast sõda ju täiesti ilma kaardideta!

Üliskooli ajal oli eestiaegseid kaarte rohkem liikumas, Peetri täikal näiteks müüdi. Mina pidasin neid siis kalliks. Hiljem sai Saksamaalt kaarte tellida, kasvõi Haacki atlas. Vanad kaardid on maailmas üldse kallid, see on raskete inimeste lõbu, niisama kui kunsti kogumine. Vanad kaardid on kunsti teosed, neid on graveerinud ka

tuntud kunstnikud, Dürer näiteks.

Praegusaja kaarte hakkasin ostma kümme aastat tagasi, kui neid jälle ilmuma hakkas, algul ostsin kõik, mis ette tuli. Kaarte olen kogunud oma tööd silmas pidades – üliskoolis olen lugenud kartograafia ajalugu, korraldanud nõupidamisi ja näitusi ning teinud vastavaid ettekandeid.

Kui Sa mööda Eestit ringi käid, kas Sul peab ilmingimata kaart kaasas olema?

Jah, ma tundsin sellest alati puudust, kui kaarti kaasas polnud.

Sovjetiajal olid mul sõjaeelse 1:200 000 kaardi *Kas tunned maad* fotokoopiad, nagu igapähele meist, kes me väljas ringi käisime. See oli korralik ja hea kaart, sisult 1:100 000, sest tehti alul sajatuhandelisena, pärast vähendati ja trükiti kahe sajatuhandelisena. Sellest olid tingitud kaardi väikesed kirjad ja tihe info.

Ma olen vahel käinud marjul nendel platsidel, kus orienteerumismisvõistlusi olnud, ikka orienteerumiskaart ühes. Olgugi, et ma tuleks sealt metsast ilma kaardita välja, mets ei ole ju suur, aga ikka on kaart ühes ja vahepeal jälle vaatad...

Kaart on küll lahutamatu osa minu elust.

Millised on Sinu suhted maaga? Kas näppe mullaseks teed?

Mulle meeldib aias tööd teha. Meil on maatükk Vara lähedal Alajõe ääres. Jõgi on meie juures metsade vahel üles paisutatud, 60 meetrit lai ja ligi kaks meetrit sügav. Sealt saab kastmiseks vett ja on hea ujumas käia.

Maal on mul ikka veel majaehitamine pooleli, olen juba 15 aastat ehitanud. Maja sai katuse alla 1995. aastal, Peebuga kahekesi tegime.

Kõige esimesel aastal panime puud kasvama. Maa kasvatab hästi maasikaid, see oli vana mõisa maasikamaa. Maasikas tahab meeletut tööd. Maasikaid saame palju, mõnel päikeselisel suvel oleme linna toonud 150-180 liitrit. Teeme moosi ja kompotti. Lapsed ja lapselapsed aitavad ära süüa.

Kuidas suhtud tunnustusse, kas vajad seda tihti?

Eks igale inimesele on tunnustus oluline. Mõni mees püüab väga, et mingit aukirja, märki või medalit saada, ja kui mõni teine saab, on musta kadestust täis.

Minul kadestust teiste vastu pole olnud, iseloom on selline. Samas, kui 1994. aastal geograafia seltsi auliikmeks valiti, oli see mulle oluline, palju neid Eestis siis ära ei ole, viis või seitse.

Kui aga möödunud kevadel Valgetähe orden anti, hakkasin endale õigustusi otsima, et miks mina selle sain. Kui lehest tead-

Külli Kaljus:

Tean Heino Mardistet kahest erinevast küljest - kui orienteerujat ja kui Tartu üliskooli õppejõudu.

Orienteerujana on ta jätnud oma ala fanaatiku mulje, kes läbi aastakümnete on jäänud truuks oma lemmikale. Ta on üks neist nn. "vana kooli" tegijatest, keda võib näha igal võistlusel ja kellest kiirgub erilist, sooja aurat, kuna tegemist on elavate klassikutega, spordiala järjepidevuse tunnustajatega.

Üliskoolis oli Heino minu kursusetöö ja lõputöö juhendajana väga professionaalne ja tasakaalukas, ei surunud peale oma ideid, vaid juhtis tähelepanu töö nõrkadele ja tugevamatele külgedele. Lõpliku otsuse sain ma ikkagi ise teha.

Kokkuvõtteks ütleksin, et tegemist on väga tasakaaluka ja mitmekülgse inimesega.

et lugesin, ehmatas ja võttis kuumaks. Aga üks ta ole seotud selle eluaegse sekdamisega paljudes valdkondades, osalemisega teadusseltsides, tööväliste ametitega.

Minu auahrust on rahuldanud ja rahuldab orienteerumises saavutatu täielikult. Muudes eluvaldkondades pole see olnud nii oluline. ▀

Arvamus | LUGEJA KIRI

Tuttavad punktikohad

Heino Mardiste

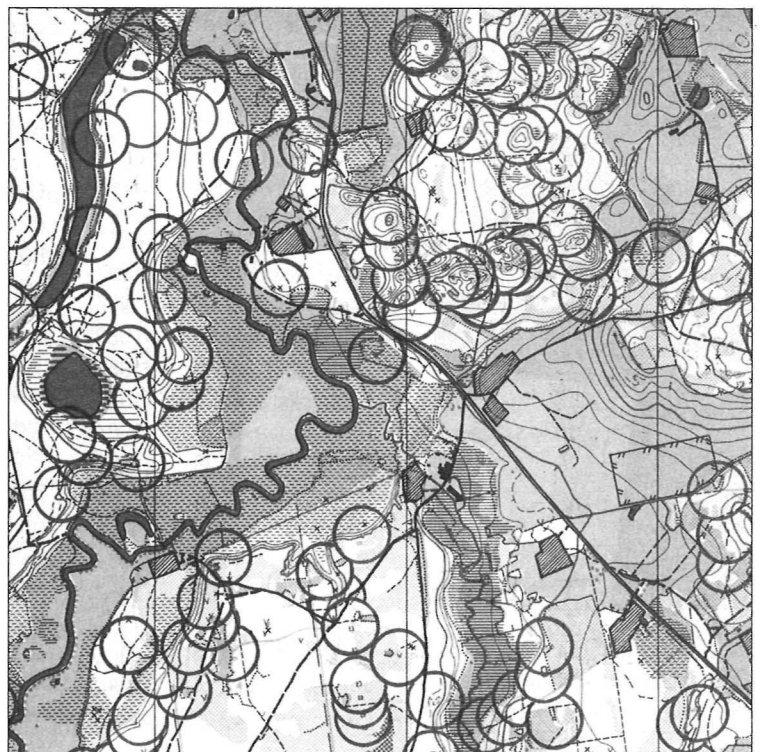
Sageli võistlustel ja neljapäevakutel käijatele muutuvad pikapeale paljud linnalähedased metsad väga tuttavaks.

Juuresolevale Elva lähedase Illi ümbruse kaardile (1:15 000) on kantud allakirjutanu poolt aastail 1976-2000 läbitud KPd. Paljusid neist on tulnud võtta korduvalt. Punktide läbimise suunda ei olnud otstarbekas kaardile kanda - joonte-rägastik oleks katnud tingmärgid.

Samal platsil olen jooksnud ja radu teinud juba 1959. aastast alates, varasemaid kontrollpunkte ei olnud vanade kaartide ebatäpsuse tõttu võimalik nüüd täpselt paika panna.

Kõigil Illi võistlustel-neljapäevakutel ma aga ei ole käinud. Nii, et kui keegi aktiivsem orienteeruja kõik oma KPd sellele kaardile kannaks, tuleks punktiparv veelgi tihedam.

Siit meie ammune probleem - maastike tuntus ja "puhkama jätmine". Kahju on hõlpsasti juurdepääsetavaid kohti mitte kasutada, aga siiski tuleks julgemalt hakata neid kasvõi 5-6 aastaks rahule jätma. ▀

Ümber Viljandi järve

Koit Paasma

Orienteerumiskalender annab tänava kaks päeva enne Ilves 3-e võimaluse teha ring ümber Viljandi järve.

Juba 73.-ndat korda peetavat suurjooksu peetakse üheks vanemaks rahvaspordiürituseks ka Euroopa mastaabis. Orienteerujaile on see võistlus olnud läbi aegade sobilik vormi kontrollimise koht. Nagu orienteerumisrajalgi, saab sel jooksul tihti otsustavaks õige teevalik. Seoseid on veelgi – 70. Suurjooksu puhul väljaantud teatmikust saab lugeda: "... kuna Suurjooksuga üheaegselt toimusid "Ilvese" orienteerumismisvõistlused vähenes ka ümberjärvejooksust osavõtjate arv."

Et kõikidest jooksudest on säilinud protokollid(!), polnud raske välja noppida seoseid, mis huvitaks ka *Orienteeruja* lugejaid.

1979. aastal võitis juubelisooritus praegune OK "Lehola" president Urmas Määr, kes tollal kuulus vabariigi suusa- ja jooksuelliiti. 1999.

Rene Ottesson on seni olnud Viljandi järve jooksu kiireim orienteeruja. Foto: Harry Veide

a. võitis naistest Külli Kaljus. Esikolmikukohti on saanud veel: R. Ottesson, I. Ümarik, I. Ling ning A. Anton.

Osavõtukordadelt on tegijad OK Lehola mehed: O. Mõttus, on osalenud 37, A. Sammel 27, E. Pärna 21, O. Lutsberg 21 ja M. Atonen 20 korda.

Kuigi olenevalt ilmastikust pole rajavalik alati päris sama ja ka stardikoht on aastate jooksul veidi muutunud, panin siiski kokku orienteerujate kõigi aegade pingerea. Tabelis on arvestatud on jooksjad, kes on saanud aja alla 49 minuti. Sulgudes on ära märgitud jooksu toimumise aasta.

R. Ottesson	37.44	(1990)
U. Määr	38.25	(1979)
I. Ling	38.50	(1989)
A. Hiie	39.03	(1990)
J. Tasa	39.04	(1982)
J. Schmidt	39.10	(1961)
T. Tali	39.18	(1984)
I. Ümarik	39.22	(1992)
A. Anton	39.23	(1992)
R. Miljan	39.36	(1993)
U. Kannumäe	40.04	(1986)
S. Sild	40.06	(1986)
K. Remm	40.13	(1984)
A. Viitmaa	40.31	(1999)
A. Kuusik	40.41	(1980)
J. Miljan	40.51	(1974)
T. Härm	41.02	(1971)
A. Sammel	41.09	(1990)
T. Tatter	41.15	(1979)
O. Lutsberg	41.20	(1989)
P. Rõigas	41.27	(2000)
R. Rammul	41.28	(2000)
P. Rõõm	41.30	(1990)
P. Aug	41.40	(1971)
T. Mast	41.49	(1987)
A. Soonets	41.58	(1989)
L. Kuuse	42.03	(1977)
T. Savi	42.05	(1982)
T. Tiivoja	42.06	(1986)
A. Orupõld	42.18	(1983)
M. Strastnieks	42.25	(1982)
A. Kuuseoks	42.25	(1984)
J. Lelomäe	42.26	(1984)
A. Nõmm	42.29	(1990)
K. Nurja	42.30	(1990)
T. Raid	42.38	(1965)
J. Vanaveski	43.04	(1984)
H. Põldoja	43.05	(1972)
A. Lume	43.11	(1976)
H. Kask	43.29	(1968)
V. Artemjev	43.34	(1984)
R. Oks	43.38	(1995)

Fotomeenus aastast 1969. Urmas Määr on äsja võitnud 50. suurjooksu ümber Viljandi järve. Foto erakoo

M. Aruja	43.39	(1965)
O. Mõttus	43.41	(1964)
U. Annus	43.44	(1969)
A. Kosmacevs	44.00	(1981)
M. Retel	44.01	(1983)
M. Oras	44.09	(1986)
R. Erik	44.20	(1986)
T. Puss	44.50	(1976)
V. Rudakov	44.56	(1983)
R. Mõttus	45.08	(1991)
J. Salumäe	45.09	(1970)
Olavi Kämer	45.10	(1965)
R. Mürk	45.20	(1968)
Küllli Kaljus	45.21	(1999)
M. Atonen	45.22	(1988)
I. Kask	45.37	(1968)
T. Taimistu	45.40	(1968)
S. Kadak	45.43	(2000)
Kirti Rebane	48.22	(2000)

Hubert Pärnakivi rajarekord on 36.34 (1960).

Nõukogude-aegsed järgunormatiivid olid järgmised:

I spordijärk	39.30
II	44.10
III	50.00

Armo Hiie on ka kõva jooksu-meis. Foto: Harry Veide

Selle hooaja jooksujalanõudest

Agu Koppa,
Orienteerumiskauba OÜ

Jalatsi osatähtsust orienteerumiskajaks on raske üle hinnata.

Olgu tegemist tipppegija või harrastaja-päevakulisega – kõik on seda meelt, et jooksususs peab olema mugav, kerge, meeldivates värvitoonides. Ala populaarsus Põhjamaades on see, mis on mitmed Soome ja Rootsi jalatsitootjad viinud spordijalatsi pidevale arendamisele.

Toodetakse mudeleid erinevale jalakujule (kitsal ja laial liistul), erineva jala kaitstusastmega (normaalse ja kõrge pealsega), erineva tallaga (naastudega ja ilma) ning sõltuvalt kasutatavatest materjalidest erinevates hinnaklassides.

Orienteerumiskauba OÜ on viimastel aastatel Eesti orienteerujatele vahendanud Soome tootjate jooksususse, mis on tuntuks saanud kaubamärkide VJ, Olway ja Jalas all. Järgnevalt tutvustamegi sellel aastal pakutavaid mudeleid.

VJ (tootjana tuntud küll **M-Shoe Makers**):

INTEGRATOR – vaieldamatult eelmisel hooajal Eestis enim müüdud mudel – väidetavalt ka Põhjamaades. Naastar, normaalliistul, uus tald, pealsete spetsiaalkinnitus tagab parema stabiilsuse, suurused 3-12.

INTEGRATOR KÕRGE – eelmise analoogmudel, kõrge pealsega annab jalale täiendavat kaitset, suurused 4-12.

TWISTER – naastar, analoogselt Integratorile pealsed valmistatud tugevast nailonist, kitsale jalale (spetsiaalliist), uus tald, suurused 3,5- 11,5.

PRO I – mudel nii naastudega kui ilma, lai liist, pealsed valmistatud kunstnahast, eelkõige harrastajale, suurused 2,5-13.

TRAINER – naastar, normaalliist, pealsed kunstnahast, materjali valik on andnud võimaluse madalamaks hinnaks, suurused 3-12.

JALAS:

BLACK FLX – Jalase tippmudel, naastar, pealsed valmistatud tugevast nailonist ja kunstnahast, stabiilsust tagav spetsiaalkinnitus ja pronatsioonitugi, normaalliist, uus tallamaterjal, suurused 3-12.

BOA – naastar, normaalliist, kunstnahast väheste õmblustega pealsed, suurused 2-12.

OLWAY:

TIGER FLX – Olway tippmudel, naastar, pealsed valmistatud tugevast nailonist ja kunstnahast, stabiilsust tagav spetsiaalkinnitus ja pronatsioonitugi, kitsas liist, uus tallamaterjal, suurused 3-12.

FOX – naastar, lai liist, kunstnahast ja nailonist tugevad pealsed, suurused 3-11.

X-WAY – naastar, kõrged tugevast nailonist ja kunstnahast valmistatud pealsed tagavad jalale tugevama toe, lai liist, suurused 5-11.

Eelnev oli ülevaade tänavusest jalatsivalikust. Kindlasti ei ole võimalik pakkuda koheselt kõiki mudeleid ja suursi, kuid tellimused suudame reeglina rahuldada paari nädala jooksul. Valik on küllalt suur, et igaüks saaks valida selle oma ja õige!

Soovin kõigile rahuldustpakkuvat hooaega!

Millise mudeliga ise jooksed?

“Olen ise viimastel aastatel üritanud joosta võimalikult erinevate sussidega. Esimestel spetsiaalsussiga joostud aastatel kasutasin ühte Olway mudelit. See oli 90-te esimese poole lõpus kui kehtis tõesti ütlemine - sussid kestavad 100 jooksu. Võib-olla ei olnud nad nii mugavad kui tänased, kuid vastupidavamad vist küll. Siis jooksin Jalase mudeliga *Champion*. Olid head ja vastupidavad.

Viimased poolteist hooaega olid kasutuses VJ *Integratorid* - sussid, mille kohta enamasti kasutajaid ütleb - nagu jalga loodud esimesest jooksust alates (vast parim näide on eelmise hooaja lõpust kui Sixten sai sussid pool tundi enne võistlusstarti). Aga iga asja eest tuleb maksta - pehmemad ja mugavamad materjalid on vähem vastupidavamad. Täna pakun kestuseks 70 jooksu. Head nad on - ei oska küll kinnitada väidet, et maailmas enim müüdud, aga Eestis kindlasti - kolmveerand eelmisel aastal meilt ostetud sussidest olid *Integratorid*. Kindlasti saab täna ka väita, et 2000.a. esimese poole M-Shoe Makersi probleemid tehnoloogias, õigemini öeldes taldades, on möödunud.

Silva o-jalats 2002

Mati Poom,
Silva orienteerumisvarustuse maaletooja Eestis

Sel hooajal pakub Silva nelja võistlusjalanõud – 3 mudelit naastareid (K100, Norway SG, Victory SG) ja 1 mudel nogisid K40.

Kõik Silva o-jalanõud on kerged, vastupidavad, elastsed ja turvalised. Pealsed vetthülgavatest ja kiirelttahenevatest sünteetilistest materjalidest, hästihaakuva tugeva mustriga tallaga, tugevdatud kann ja võlviga, kahekordse löökipehmenava vahetallaga ning niiskust- ja hihühülgava pehme ja mugavustunnet andva voodriga. Anatoomilised jalavõlvi ja päkkatoetavad õhukese voodriga sisetallad.

K100 – Silva uus tipp-taseme võistlusnaastar. Kitsa liistuga, kuid pehme pealiskmaterjal peaks tagama perfektselt istumise enamikule jalatüüpidele.

Ühe jalatsi kaal ca 300 gr (siin ja allpool suurusele 8,5), suurused 3,5-12. Silva soovituslik hind al. 1850 kr, hind Eestis 1550 kr. Naastari ainus puudus on selle kõrge hind ja seetõttu Eestis esialgu vaid ette tellitav.

Norway SG – tipp-taseme võistlusnaastar, mis sobib laiemale ja kõrgemale jalalabale. Paljudel proovijatel tõeline oho!-elamus. Naastareist kahtlemata parima hinna- ja kvaliteedisuhtega. Kaal ca 300 gr, suurused 3,5 – 12. Silva soovituslik hind al. 1550 kr, hind Eestis 1300 kr.

Victory SG – võistlusnaastar neile, kel on kõrgemad nõudmised funktsionaalsusele

ja mugavusele, kuid otsivad soodsamat hinda. Pealiskmaterjal tugevam, kuid seetõttu pisut jäigem kui Silva teistel mudelitel. Veidi laiema liistuga. Soositud jalats karmimatel maastikel Kesk- ja Lõuna-Euroopas ning põhjamaades. Kaal ca 350 gr. Silva hind al. 1075 kr, hind Eestis 925 kr.

K40 – Silva uus nogi, mille hinna- ja kvaliteedisuhe peaks olema sobiv kasutamiseks mistahes kodumaistel võistlustel või pehmematel maastikel ka mujal. Kitsamale jalale, kuid pool numbrit suurem valik sobib tõenäoselt ka laiema jalalaba korral. Kaal ca 300 gr, suurused 3 – 12. Silva soovituslik hind al. 900 kr, Eestis 750 kr.

Vanematest mudelitest on veel läbimüümiseni võimalik saada Silva naastareid **ProLite SG** (1200 kr) ja nogisid **Black Magic** (550 kr), kuid mitte enam kõiki suursi. Nogidest on veel müügis Botase tehase paari mudelit, kuid ka nende uusima nogi **Azimut** hind on praktiliselt sama, mis Silva **K40-l**.

Kuid odavamate o-jalatsite aeg on möödas. Kahtlemata on see löögiks eriti noortele, kelle jalanumber muutub sageli juba ühe hooaja jooksul.

Välisvõistlustel võib välimüükidel vahel leida vanemate mudelite soodsu või lõpumüüke. Kui keegi saab nogid 30-35 euroga või koguni odavamalt ja naastarid 60 euro ringis, siis see on kahtlemata hea leid.

Vastates küsimusele, mis oleks o-jalatsitest minu valik, siis on see kõhklemata **Norway SG**. ■

Kuna muud mudelid on viimastel aastatel jäänud teenimatult tahaplaanile, siis võtsin möödunud sügisel *Integratorite* kustumise järel kasutusele Olway *Tigeri* eelmise mudeli. Ja võin öelda, et valik oli hea.

Ärge tehke ostuotsuseid eelarvamustele tuginedes - jalad peavad andma vastuse, millised sussid on just teile sobivaimad! ■

LSF Pronoking Team'i suusa-o vaevad ja valud rajameistri pilgu läbi

Mait Tõnisson

LSF Pronoking Team

Et kõik ausalt ära rääkida peab alustama sellest, et pärast edukat Tallinna orienteerumiseljapäevaku korraldamist, läks LSF Pronoking Team sedavõrd eufooriasse, et tuli kaasa mu hullu ideega korraldada suusa-o võistlus. Ja mitte lihtsalt suusa-o võistlus, vaid ühisstardist kaheringiline rada. Sellist võistlust pole mida minu teada Eestis varem tehtud.

Läbirääkimised Keila kaardi omaniku – Keila Kiwanis Klubiga viisid selleni, et saime enesele väga tõhusa toetaja omade eesmärkide alluviimisel, Keila Suusaklubi lubas aidata radade sisseajamisel. Novembri pimedail õhtuil ja nädalavahedel nappis küll aega kaardi- ja raietöödeks, kuid detsembris maha sadanud paks lumi süvendas optimismi võistluse õnnestumisse.

Jaanuaris käisime luuret tegemas Põlva MV-tel ja pinnisime sealseid korraldajaid, et kuidas ja mis. Saime sealt abi ka korraldusprojektide ja näidiseelarvete näol. Samuti kogesime ootamatult julgustavaid õlalepatsutusi eesti suusaorienteerujailt, et sedavõrd ambitsioonika plaani ette olime võtnud.

Veebruaris kadus aga lumi. Maa ja meel olid

ühemustad. Vaikne lootus siiski püsis, et suudame oma ürituse läbi viia. Täpsustasime kaarti, otsisime uusi suusaraja variante, tegime raietöid. Algaja rajameistri ja kaardijoonestajana tutvusin O-Cad'i võimalustega ja nuputasin rajavariante.

Kuni järsku, ühel esmaspäeval kolksatas o-listi kiri, et Eesti MV on edasi lükatud ja just täpselt Keila suusa-o ajale!!! Minul, kes ma suures võistluse tegemise ärevuses korralikult magada ega palgatöödki teha ei saanud, ajas selline teade harja ikka alul päris-päris punaseks.

Eelkõige on siiski elukogemus on siiski õpetanud, et esimese emotsiooni ajal tegutsemine võib soovitud sootuks vastupidise tulemuse tuua. Konsulteerides teiste pronokkaritega, tõmbasin natukene emotsioone koomale ja piirdusime nuriseva emailiga EOL-i asjapulkadele.

Nood vabandasid end välja, et suures mures EMV pärast unustasime me võistlus sootuks ära. Egas midagi, EMV on loomulikult olulisem kui me esmaüritus – lükkasime võistluse järgmisele nädalavahеле.

Mõne aja pärast selgus, et EMV jääb ikkagi ära... Keilas oli lund piisavalt. Saimegi raietöödeks ühe päeva juurde, ilusa päiksepaistelise päeva!

Viimased hetked enne starti - Arbo Rae.

Foto: Tarvi Olli

Siis aga hakkas sadama... Svihma. Lumi kadus hüpetestega ja temperatuur ei püsinud kuidagi miinuspoolel. Selgeks sai, et üle ühe päevase võistluse välja ei vea. Lükkasime võistluse korraldamise/mittekorraldamise otsustamist päevhaaval edasi, kuni viimaks neljapäeval julgusime öelda, et jah, toimub!

Lisaks lumele nappis ka registreerunuid. On loomulik, et keegi ei tihka end kirja panna suusavõistlusele, kui lund pole. Saime siiski toetavaid e-maille lubadustega võistluse toimumisel igal juhul rivis olla.

Reedel, päev enne võistlust radu sisse sõitma asudes sain teada, et üks osa lumist ala on rivist väljas. Ei, mitte lumi polnud ära sulanud, vaid metsamehed olid avanud raielangid. Aga muidu oli ilm ilus ja lund jätkus. Mõnevõrra üllatas "Buran"-i vähene manööverdamisvõime, mistõttu maastikule tekkis rohkesti kaardistamata mootorkelgu ümberpööramise jälgi.

Positiivset lisas päeva veel kohalike elanike vastutulelikkus, kes olid varmad omi koeri kinni panema, soovisid spordimeestele jõudu ja meenusid hea sõnaga Andrus Veerpalu mehetegusid.

Päeva metsas veetnud, asusime õhtul vastavalt päeval kogutud lumenifole radu planeerima neid kaartidele kandma ning mittesuusatavaid kohti läbi kriipsutama. Lõppkokkuvõttes said kaardid

paras sigrimigri.

Eelinfos olime öelnud, et lumenappusel toimub lühendatud tavarada. Kuna tahtsin siiski kangesti kogu tehtud tööst ja lumiselt maastikult maksimumi võtta, tulid rajad suhteliselt pikad. Meeste raja pikkuseks näiteks 11,5 km. Sel talvel vist Eestis teist nii pikka rada polnudki. Et selline lühendatud tavarada siis..

Kui võistluspäeva varahommikul punktitahtsimeid metsa viima asusin, hakkas vaikselt lund säbrutama. See tegi meele pisut mõruks – teistkordseks saaniga radade läbi sõitmiseks poleks eelarve enam vastu pidanud. Aga ka mõnesendimeetrises värskes lumes oli libisemine hea ja lootsin, et võistlejad seetõttu väga tigidaks ei saa. Aga tasapisi läks lumi üle lõrtsiks, tuul tõusis ja vihm algas. Viimaseid tähtsimeid üles riputades olin juba läbimärg ja kohmetunud sõrmed ei tahtnud kuidagi sõlmi valmis püsida.

Aga võistlejad tulid! Vaid A5 eelregistreerunut ei ilmunud kohale! Ühtegi vingus nägu polnud! Start toimus korralikus seenevihmas, mis peagi paduks paisus. Hommikul värskelt sadanud värskel lumi muutus väga hästi suuskadele kleepuvaks mittelibisevaks massiks. Lühendatud tavarajast tootas tulla tõeline katsumus. Start läbi, asus korraldajatevägi varikatuse all kõssitades võistlejaid ootama. Läks aega,

Pärast võistlust on mõnus valikuid võrrelda: Tõnu Tänav, Arbo Rae ja Margus Hallik

Foto: Tarvi Olli

mis läks, aga tasapisi hakkas ühtmoodi hall mets, taevas ja maa suusaorienteerujaid välja andma. Ja keegi ei nurisenudki väga, pigem oldi rahul, et katsumusest auga välja tuldi.

Hing ärevil, sokutasin end parimate Hkeskustelusse, kus rada lahati. Sain

H21 õnnelik võitjakolmik: vasakult Eero Kivikas, Margus Hallik ja Heigo Pöld Foto: Tarvi Olli

teada nii mõndagi, kuidas mu poolt planeeritud rada läbiti. Enesele ootamatult olin planeerinud ühe ligi kahekilomeetrilise asfaldijooksu otsa! Selgus ka, et kuna vihm oli lähendanud liikumiskiiruse mootorsaani jälgedel ja nende kõrval, oli õige teevalik nii otse kui võimalik. Hiljem, tähiseid kokku korjates avastasin veel mõned üllatavad löiked – millede tekkimise võimaluse peale ma polnud tulnud. Kogemust kui palju!

Keila Kiwanis Klubi ja Frederiku Kabiga sisustatud auhinnalaud ja autasustamise ajaks pisut hõrenenud vihm muutis parimate meeled päris päikeliseks ja saime korraldamise eest suisa kiita. Täna oleks tarvis veel orienteerumisklubisid Orion ja TON, kes olid lahkelt nõus korraldusvahendeid laenutama.

Kokkuvõtteks võib öelda, et järgmiste põhjuste tõttu:

- oleks tahtnud teha palju paremat võistlust ja rada
- vaatamata vihmasse ilmale olid

Meeste põhiklassi võitja Margus Hallik saab peakorraldajalt Lauri Ollilt auhinnaümbriku.

Foto: Tarvi Olli

osalejad rahul

- saime hulgaliselt väärt kogemusi
- kogesime suurt toetust me väh-estelt suusaorienteerujailt, on juba uued hullud korraldusmõtted idanemas.

Lugeja kiri | KEVADLAAGER PERAKÜLAS

Suvekoondislaste kevadlaager Nõval 22.-24. veebruaril

Maria Mazina

Käesoleva jutu autor ei ole ise Eesti orienteerumiskoondise liige, kuid laagris osalejana on pannud kirja oma tähelepanekud laagris toimunu kohta.

Laagris osalesid: Maret, Ruth ja Sander Väher; Kirti Rebane; Elo Saue; Erik Aibast, Rene Ottesson ja Sergei Širokov.

Saabumine

Laagrisse saabumine oli planeeritud reede õhtuks, aga sihtkoha - Perakülas asuva Põlluotsa talu leidmine, ei olnud sugugi lihtne ülesanne ka kogenud orienteerujatele, kuna ilmataat oli otsustanud seni kuivade ja päikesepaisteliste ilmade suhtes meelt muuta ja soosis tuuletormi ning lumesadu. Siiski saabusid suurem osa laagrisolijatest kohale varemjõudnute sisukate selgituste abil. Õhtu sai veedetud telekat vaadates ja vesteldes, Milvi ja Arne Kivistiku fotoarhiiviga tutvudes ning pererahva musta kassiga tutvust tehes.

Laupäev

Force majeure (pr.k- väärmatu jõud, toim.): lumekatte paksus ca 5 cm (planeeritud oli jooksulaager).

Äratus ja hommikusöök 7-8, kes millal suuteline oli. Pärast kui viimased laagrinimekirjas olid kohale saabusid (Erik ja Kirti), seega umbes kella 10 paiku, kadusid kõik koondislased esimeseks pikaks jooksutreeninguks (mis kestis ligikaudu 2,5-3 tundi).

Mina ise läksin orienteerumiskaardiga kaheks tunniks matkama.

Nõva ümbrus on väga ilus. Mind pani imestama lisaks ilusale metsale ka selle puhtus ja korrashoid – väga palju on selle kallal vaeva nähtud – korralikud matkarajad ja rajatised (palju lõkkeplatse ja puhkamiskohti, kaardid ja selgitused metsas kasvavate puuliikide ja taimede kohta, mere ääres laudtee randa, pallimänguplatsid, telkimiskohad ja hulgaliselt prügikaste, millest teistes kohtades saab vaid unistada, WC-d, samuti spetsialiseeritud WC invaliididele).

Valinud sobiva matkaraja,

jõudsin tunni aja pärast mere äärde, kus mind ootas fantastiline vaatepilt: sinine taevas, päike ja suured lained – hetkeks unustasin, et on veebruarikuu ja õhutemperatuur null kraadi läheduses – tekkis vastupandamatu soov lainetesse sukelduda ja ujuda. Tagasiteel peatusin pikalt järve ääres ning nautisin ümbritsevat loodust. Lõpuks jõudsin külla tagasi, kus kõiki ootas soojaks köetud suitsusaun ja lõunasöök.

Pärast õhtust trenni sai vaadatud Arne Kivistiku fotonäitust ja videot Osmussaare kohta ning õhtusöögi ajal ja pärast seda hakkasime kõik kaasa elama meeste suusamaratonile – ise võite ette kujutada, kuidas muutusid meeolud selle võistluse jooksul (loomulikult kõik olid väga suured suusaspetsid ning kommentaarides ei antud kellelegi armu). Lõpus olid siiski kõik väga rõõmsad Andrus Veerpalu eduka esinemise tõttu.

Pärast seda olid enamus väga väsinud ja kadusid ükshaaval magama, kuid vapramad olümpia- ja hokihuvilised (nende hulgas ka perenaine Milvi) jäid vaatama hilisõhtust

hokiturniiri kolmanda koha mängu.

Pühapäev

Hommik sarnanes paljus laupäevasele.

Mina kasutasin ootamatult maha sadanud lund oma eelviimaseks suusamatkaks sellel talvel. Värskest mahasadunud lumi muutis metsa muinasjutuliseks. Eriti huvitav oli matkata mere ääres, kus soolane merelõhn segunes värskesse männi- ja kuuselõhnaga.

Pärast trenni ootas talus kõiki nagu eelmisel päevalgi soe suitsusaun ja lõunasöök. Pärast lõunat hakkasid kõik asju pakkima ja kojusõiduks valmistuma. Kella 14-ks olidki kõik laagris osalejad koduteele asunud ning pererahvas sai hakata rahus oma asjaajamisi toimetama.

Vaatamata ootamatule ilmu- muutusele sai laager edukalt läbi viidud ning kõik jäid oma kolme-nelja treeninguga rahule.

Lõpetuseks tahaks kõigi laagris- riskäinute poolt öelda: "Suur, suur tänu laagri korraldajatele Milvi ja Arne Kivistikule väga meeldiva ja huvitava nädalava- hetuse eest!"

Rajameistrivõistlus 2002

Arne Kivistik
Tõnu Raid

Alljärgnev on lugu sellest, mis vanema põlvkonna meestele rajameistrivõistlustele saadetud 35 raja hindamisel kõige enam silma hakkas.

Sixteni valitud kaardi maastik on Eesti olude kohta eriti hea ja raske, mistõttu enamik radu sai tavapärasest kõrgemaid hindeid.

FINIŠ ja **KESKUS** heinamaal olid korraldajate määratud, et aprillikuuks seal realne võistlus korraldada.

STARDINI oleks pidanud kohtunikud keskusest jõudma autol. Paljud osavõtjad ei teadnud, et (aja-) start märgitakse kaardile sealt algava tähistuse (katkendjoon) algusesse põikriipsuga.

Orienteerumisstarti märkiv kolmnurk tuli ajastardist viia niikaugele, et eelmise võistleja esimese etapi teevalik ei oleks järgmisele startijale näha.

Raja lõpu ja finiši tõsiseks probleemiks oli maantee ületamine. Halvaks peeti (eel)viimasel etapil maantee risti ületamist (liiklus!), heaks - diagonaalsuunalist, kus enne teeületamist on mõningane tähisloik tee äärt mööda. Raja lõpp pidi olema nii pealtvaatajatele kui kohtunikele hästi jälgitav.

VORMISTUSES hinnati alla radu, mida praktilisel läbimisel oleks halb kasutada (Kpd nummerdamata, rõngad lopergused või kahvatud või läbimõõdus alla 6 mm jmt)

LEGENDI puhul esines röömustavalt palju arvuti- või blan- ketilvormistusi. Alla hinnati

tekstlegendid (ei ole rahvusvahelised). Pisiobjektide (kivi, auk jt) korral unustasid paljud märkida nende mõõtmed, aga ka KP asukoha täpsustuse nende suhtes (augus või selle kaldal jmt). Pispinna nimetamisel asub tähis selle keskel, kuid aprillis ei sobi KP kuidagi veega pisisoo keskele. Pinna puhul lisatakse täienduses 'serv' või 'nurk' ja 'ilmakaar'. Künkatipu puhul ei vajata enam täiendust 'peal'.

RAJA PLANEERINGU allahindamisest:

1. halb liikumiskorraldus sabuvate autode, startijate, lõpetajate ja pealtvaatajate vahel,
2. teravnurgast tingitud vastujooksu võimalused KP juures või etapil (ca 10 rajal oli igapähele 2-4 vastujooksu)
3. üksluised etappide pikkused (4 km rajal 13-15

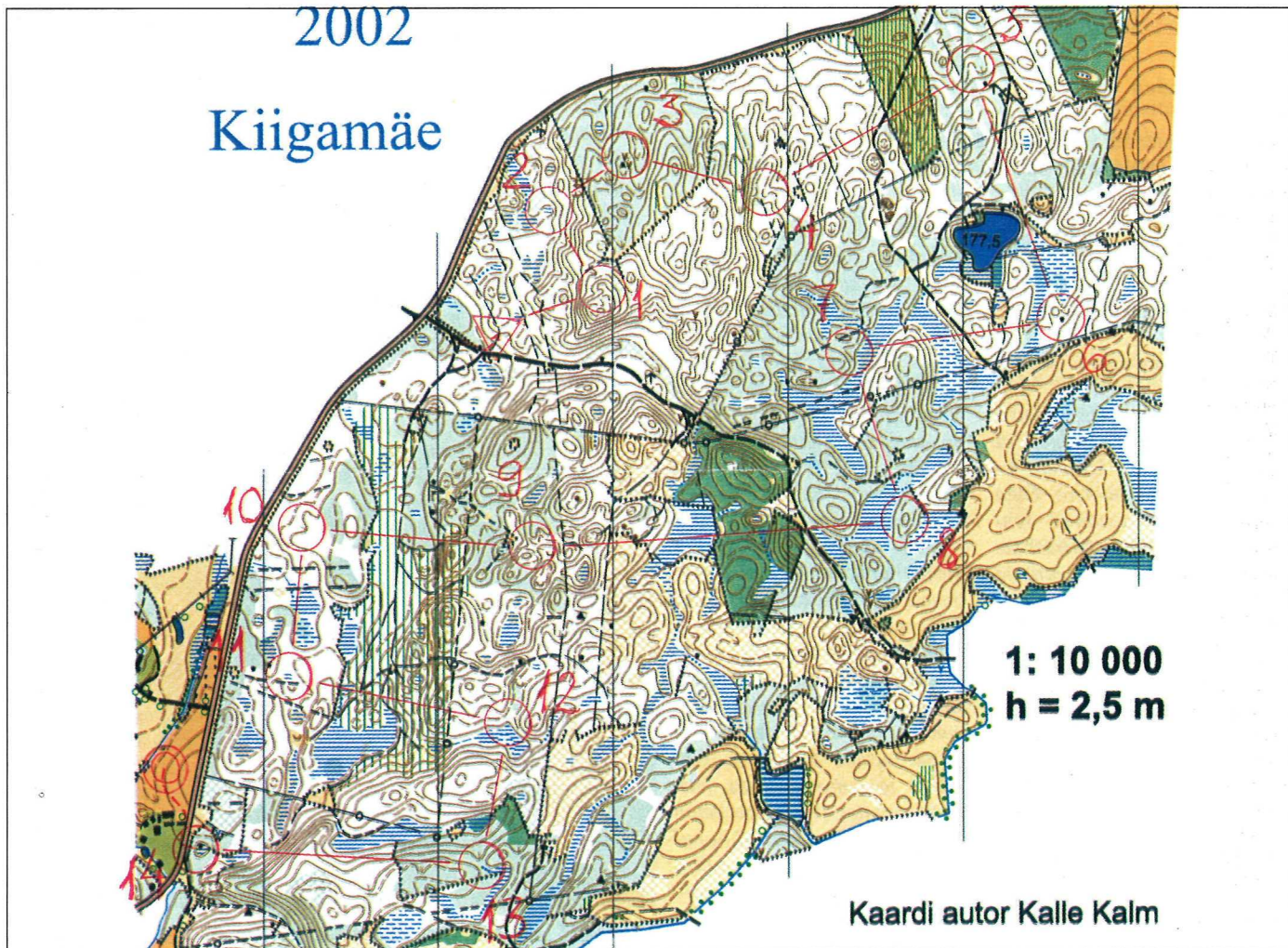
KPd, etapid ca 280-300m) ja suunad ning KP-objektid (näit. ainult orvid ja sood)

4. raja ristumine või selle eri osade liigne lähedus
5. kaardist väljajooksu oht (näit avaetapil lõunasuunda).

85% raja hindest moodustasid aga **KPd** (35%) ja **ETAPID** (40%).

KPde allahindamist põhjustasid: objekt on suur ja lihtne (kõrge künka tipp), väikeobjekt on lagedal, selle servas või suurobjekti juures. Halvaks loeti suure nõlva pooljooneorvandeid (sügavus kuni 1,2 m – täppiskoht ebamäärane, tähis vaia otsas paistab üle 10-20 m), kõlbmatuiks teeraja otsi metsas.

KPle lisas väärtust selle lähedal asuvate analoogiliste objektide olemasolu. Tippraja tegijal olgu meeles: esmalt leidku võistleja KP objekt, siis

Rada: Rein Rooni, Rajameistrivõistlus 2002 võidutöö.

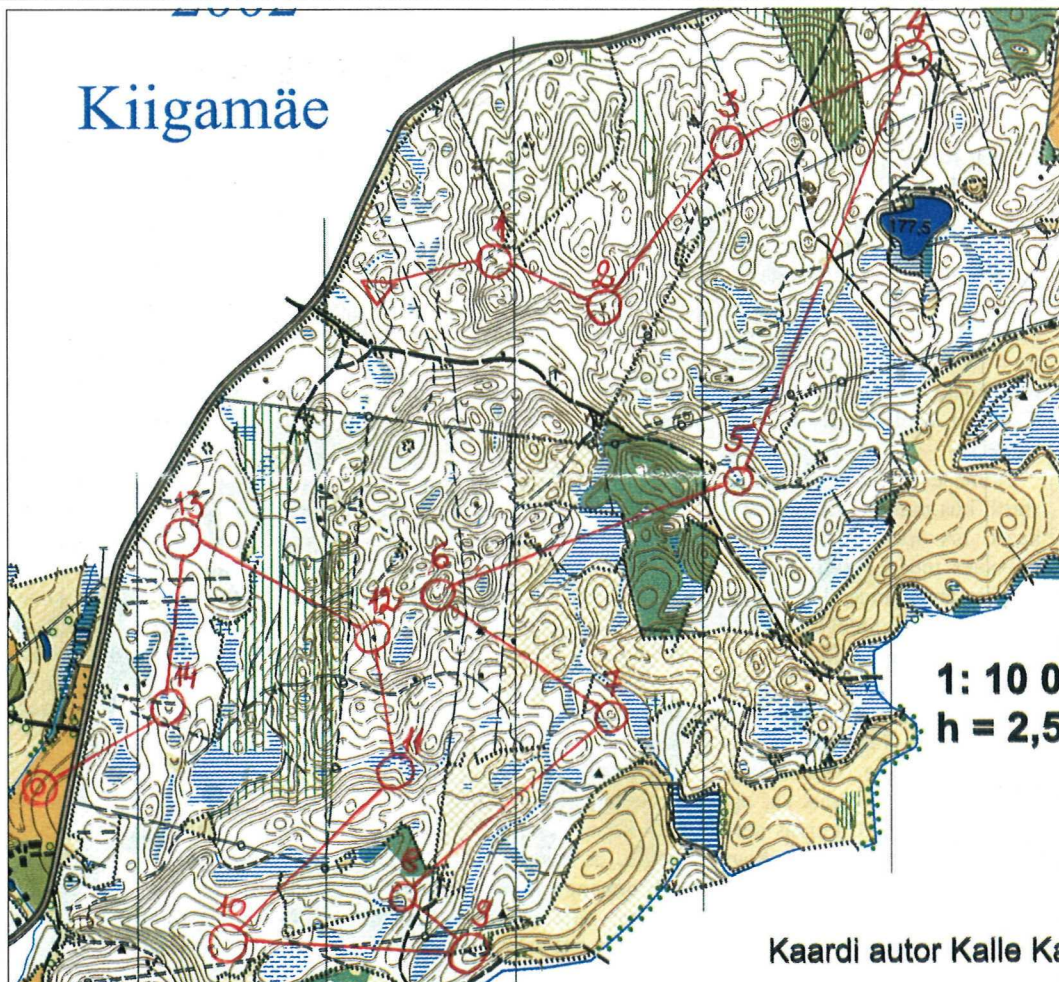
vaadaku sellel legendis näidatud kohta ja alles siis silmatagu tähist. Siiski olgu tähis ühtviisi leitav nii üksinda kui kaasvõistlejaid vaadeldes.

ETAPPIDEST

Võistluse raskemaiks ülesandeks osutus maastiku parimate osade äratundmine ja sinna võimalikult suure rajaosa paigutamine (selle kaardil põhja-, lääne- ja keskosa). Ja keskendumisvabade etappide vältimine, kus hoitakse ära suurte selgete joon- ja pideorientiiride lihtsustav mõju. See avaldub tõketena etapi keskel ja eriti teisel poolel (teed, rajad, pindade selged piirid), "kottijooksuna" või "käsipuuna" (etapisuunaline, sellega paralleelne joon).

Lõpuks ammutuntud tõdesid:

- rajameistrivõistlusest osavõtt on VÄGA HEA TREENINGVÕTE ja huvitav ajaviide,
- raja kavandamise oskuste levitamine on praktika jaoks teretulnud.

Kaardi autor Kalle Ka

Rada: OK Orioni nooterühm, Rajameistrivõistluse 25. koht.

Nr	Nimi	Varjunimi	Punktid				Järjestus			
			AK-TR	NL-LL	Vahe	Kokku	AK-TR	NL-LL	Vahe	Lõpp
34	Rein Rooni	Rajameisterdaja	86	79	-7	165	4	1	3	1
35	Tõnis Erm	Rock	85	78	-7	163	6	3	3	2
8	Evi Vahu	Saldo	83	79	-4	162	14	1	13	3
30	M. Klementsov	Corsa Impossible-1	84	76	-8	160	8	4	4	4
25	Voldemar Tasa	TPT	88	71	-17	159	1	12	-11	5
20	Jaanus Reha	Sika	84	74	-10	158	8	5	3	6
31	M. Klementsov	Corsa Impossible-2	85	72	-13	157	6	8	-2	7
7	Priit Pirksaar	Peter Paan	84	72	-12	156	8	8	0	8
12	Tõnu Oja	Isemõtleja	84	72	-12	156	8	8	0	8
13	Kalle Kalm	Matu ja Otu	86	70	-16	156	4	15	-11	8
16	Arthur Raichmann	Kupits	83	73	-10	156	14	6	8	8
32	M. Klementsov	Corsa Impossible-3	87	67	-20	154	2	24	-22	12
9	Avo Vassar	TROUT	84	69	-15	153	8	18	-10	13
14	Tõnu Oja	Alfa 12	87	66	-21	153	2	26	-24	13
33	Kristjan Gans	ooo	84	68	-16	152	8	22	-14	15
15	Maret Vaher	Tahan lennata	78	73	-5	151	20	6	14	16
17	Vello Viirsalu	Kylli	82	69	-13	151	16	18	-2	16
21	Jaanus Reha	Männiku	79	71	-8	150	19	12	7	18
10	Uuno Vallner	Potsa	80	69	-11	149	17	18	-1	19
22	Tanel Taal	Rott	78	70	-8	148	20	15	5	20
19	Elmo Pärna	Ajujaht	76	71	-5	147	22	12	10	21
26	Raimo Mäkelä	MP	80	66	-14	146	17	26	-9	22
18	Kulno Voolaid	Päkk	75	70	-5	145	23	15	8	23
23	Raul Mötus	Liblikas	75	69	-6	144	23	18	5	24
11	OK Orioni Nooterühm	O-hai	70	72	2	142	27	8	19	25
28	Mairolt Kakko	BF	74	67	-7	141	25	24	1	26
29	Henn Tshhna	Nuga	71	66	-5	137	26	26	0	27
3	Anu Saue	Uni	70	63	-7	133	27	29	-2	28
1	Liisi Reitalu	Liisi R	63	68	5	131	33	22	11	29
5	Triin Soonvald	Sonny	67	54	-13	121	30	31	-1	30
4	Jaanus Mäe	Mäekas	66	53	-13	119	31	32	-1	31
2	Katrin Kallisma	Kata 8	61	57	-4	118	34	30	4	32
24	Marek Berkman	Björkman	70	48	-22	118	27	34	-7	32
27	Urvi Sarv	Söber	66	51	-15	117	31	33	-2	34
6	Kaarel Barinov	Borka	60	46	-14	106	35	35	0	35

Arne Kivistiku (AK) ja Tõnu Raidi (TR) hinded								
Võistleja	Start-finiš	KPd	Etapid	Legendid	Vormistus	Raja-planeering	KOKKU	
1	Liisi R	4	21	23	3	4	8	63
2	Kata 8	4	21	22	3	4	7	61
3	Uni	3	25	26	3	4	9	70
4	Mäekas	3	23	25	3	4	8	66
5	Sonny	4	23	25	3	4	8	67
6	Borka	3	20	23	3	3	8	60
7	Peter Paan	5	29	32	5	4	9	84
8	Saldo	5	29	31	5	5	8	83
9	TROUT	4	29	34	5	5	7	84
10	Potsa	5	29	30	5	3	8	80
11	O-hai	3	26	27	5	3	6	70
12	Isemõtleja	5	28	32	4	5	10	84
13	Matu ja Otu	4	30	33	5	5	9	86
14	Alfa 12	4	30	35	3	5	10	87
15	Tahan lennata	4	28	31	5	5	5	78
16	Kupits	3	31	31	5	5	8	83
17	Kylli	4	29	31	5	4	9	82
18	Päkk	5	26	25	5	5	9	75
19	Ajujaht	5	25	28	5	5	8	76
20	Sika	5	29	33	5	4	8	84
21	Männiku	5	28	28	5	5	8	79
22	Rott	4	27	31	4	4	8	78
23	Liblikas	4	26	28	5	4	8	75
24	Björkman	3	28	27	2	3	7	70
25	TPT	4	29	35	5	5	10	88
26	MP	5	27	30	5	5	8	80
27	Söber	3	21	27	2	5	8	66
28	BF	3	23	29	5	5	9	74
29	Nuga	3	23	28	5	5	7	71
30	Corsa Impossible-1	5	28	33	5	5	8	84
31	Corsa Impossible-2	5	29	32	5	5	9	85
32	Corsa Impossible-3	4	30	35	5	5	8	87
33	ooo	3	31	31	5	5	9	84
34	Rajameisterdaja	5	29	33	5	5	9	86
35	Rock	3	31	32	5	5	9	85

(Neeme Looritsa ja Lauri Lahtmäe hinded vt lk 20)

Esimest korda metsas

Liisi Reitalu D14, Hiiumaa OK

Ma räägiksin teile loo oma esimesest orienteerumisest.

Ma olin siis nii väike, et ei käinud veel 1.klassiski. Isa võttis mind orienteerumisvõistlusele kaasa. See kestis 3 päeva (võistluseks oli vist Ilves-3).

Esimesel päeval läksin ma starti, kus mulle anti number ja kaart. Isa õpetas mind, et ma jookseks mööda nõõri, siis ma ei eksi ära. Naine, kes stardis oli, seletas ka midagi, kuid ma ei pannud tähele, mida.

Kui start oli käinud, hakkasin jooksma, ise vaadates, et mis asi mul käes on. Olin näinud seda asja varem kodus ka, aga aru ma ei saanud, kuidas selle järgi joosta. Ma jooksin kogu aeg mööda nõõri, isegi kui see tegi tiiru ümber puu.

Jõudnud esimesse punkti, vaatasin kompostri numbrit ja võrdlesin seda oma kontrollkaardil olevate numbritega. Kompostri peal oli 32, minul sellist ei olnud, minul olid numbrid 1 - 20ni. Tegelikult tuli nõõrirajal esimene punkt panna olenemata numbrist, kontrollkaardi esimesse lahtrisse. Kuna ma seda ei teadnud ja arvasin, et need on suuremate punktid, jooksin ma raja läbi ilma, et oleksin ühtegi punkti võtnud.

Vahepeal tuli vihma ja ma olin väga väsinud. Mina muudkui jooksin mööda nõõri, mäest üles-alla ja otsisin oma punkte. Vahepeal tuli ületada väga libe sild, kõrgeid mägesid ja suuri legendikke. Kui olin jõudnud ühele legendikule, nägin üleval pea kohal lennukit lendamas. Nägin, et lennuki tiiva all vilgub punane tuli, ma arvasin, et see on sõjalennuk ja peitsin ennast kuuse taha ära. Kui ma

praegu peaksin isegi pool minutit või vähemgi metsas seisma jääma, kaotaksin tubli mitu kohta. Veel nägin ma kitse, aga mul on ikka silme ees, et see oli kanguru, mitte kits.

Ja kui lõpp oli lähenemas, nägin ma isa autot. Jooksin sinna, kuigi oleksin pidanud kõigepealt finišist läbi käima. Puhkesin nutma, kui mõtlesin, et ma jooksin suure vaevaga raja läbi, aga ei võtnud ühtegi punkti. Peale selle võistlesin ma Kata nime all. Kohtunik küsis, kas mu õde ei tulegi. Loomulikult ei tulnud, kui Katat ennastki polnud. Järgmistel päevadel ma ei tahtnud võistelda.

Praegu olen ma juba tasemel orienteeruja ja olen käinud ka välismaal võistlemas, nii et võin selle jutu peale naerda. Kuid samas tuleb nutt peale, kui mõtlen, kui palju vaeva ma nägin raja läbimisega.

Miniilves 2000 Foto: Tarmo Klaar

Tuline teema | RAJAMEISTRIVÕISTLUS

Neeme Looritsa (NL) ja Lauri Lahtmäe (LL) hinded									
Nr	Varjunimi	SF	KPd	Etapid	Legendid	Vormistus	Planeering	Kokku	Järjestus
1	Liisi	4	23	27	2	2	10	68	22
2	Kata 8	3	21	19	4	4	6	57	30
3	Uni	1	23	25	2	4	8	63	29
4	Mäekas	3	21	18	2	3	6	53	32
5	Sonny	3	18	19	2	4	8	54	31
6	Borka	1	18	17	2	1	7	46	35
7	Peeter Paan	5	25	25	5	4	8	72	8
8	Saldo	5	27	28	5	5	9	79	1
9	Trout	3	25	26	4	4	7	69	18
10	Potsa	3	22	27	5	3	9	69	18
11	O-Hai	3	26	28	5	3	7	72	8
12	Isemõtleja	3	23	29	3	5	9	72	8
13	Matu ja Otu	4	22	26	5	5	8	70	15
14	Alfa 12	4	21	25	2	5	9	66	26
15	Tahan lennata	3	25	28	5	5	7	73	6
16	Kupits	3	22	31	5	5	7	73	6
17	Kylli	3	23	26	4	5	8	69	18
18	Päkk	3	24	25	5	5	8	70	15
19	Ajujaht	4	22	28	5	5	7	71	12
20	Sika	4	26	28	5	5	6	74	5
21	Männiku	4	25	26	5	5	6	71	12
22	Rott	3	24	26	5	4	8	70	15
23	Liblikas	4	22	26	5	5	7	69	18
24	Björkman	1	20	19	1	2	5	48	34
25	TPT	5	24	23	5	5	9	71	12
26	MP	4	21	24	5	5	7	66	26
27	Sõber	4	16	18	2	5	6	51	33
28	BF	3	20	27	5	5	7	67	24
29	nuga	3	21	26	5	5	6	66	26
30	Corsa 1	4	25	29	5	5	8	76	4
31	Corsa 2	4	25	26	5	5	7	72	8
32	Corsa 3	3	21	25	5	5	8	67	24
33	OOO	4	20	27	5	5	7	68	22
34	Rajameisterdaja	4	28	30	5	5	7	79	1
35	Rock	4	27	28	5	5	9	78	3

Lühiuudised | MERETAGUNE METS | KODUKAASIK

Orienteerujad päikest otsimas

Pögenemaks talvise pakase ja lumehangede käest, leiavad orienteerujad üha uusi harjutamismaastikke. Lisaks tavapärasele Portugalile ja Hispaaniale treenis näiteks Norra tippklubi SK Halden meeskond talvel Lõuna-Aafrikas. Taani koondislane Carsten Jörgensen tegi läbi pika ettevalmistava perioodi Uus-Meremaal. Norra tipporienteerujad Björn Valstad ja Carl H. Björseth proovisid 3 nädalast mäestikutreeningut Hiinas (2000 m üle merepinna). Lisaks on väga soovitud veel selle aasta maailma-karikaetappide riigid Ungari, Belgia ja Šveits.

Eesti orienteerujad nautisid päikesepaistelisi maastikke Hispaanias ja Ungaris.

Külli Kaljuse selle suve sihtmärk on kergejõustiku EM Münchenis

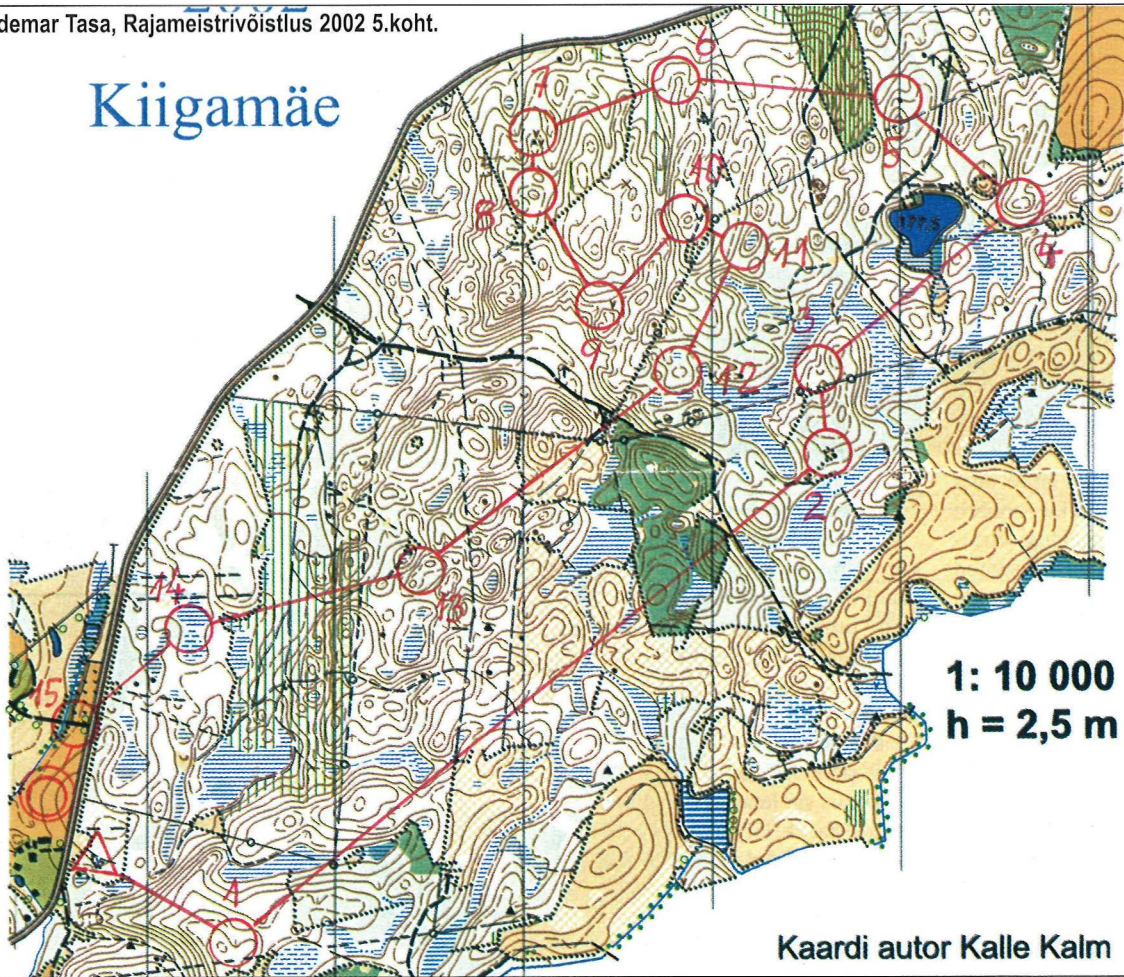
Sellel hooajal pole meie viimaste aastate edukaim suve-orienteeruja Külli Kaljus endale orienteerumises eesmärke seadnud (sh ka mitte osavõttu EM-st Ungaris), küll aga plaanib ta kergejõustikus lisaks Pariisi maratonile (aprillis), joosta ka augustis Münchenis peetaval EMi maratonil ja nende vahel mitmetel rahvajooksul ja staadionivõistlusel. Kaugem eesmärk on maratonijooks 2004.a Ateena suvelümpial.

“Orienteerumisrajal võib mind kohata mõnel neljapäeval või siis ehk mõnel sügisel võistlusel,” teavitas Külli enne äralendu Pariisi *Orienteeruja* toimetust.

“Soovin jõudu ja hoian põialt orienteerumiskoondisele!”

Rada: Voldemar Tasa, Rajameistrivõistlus 2002 5.koht.

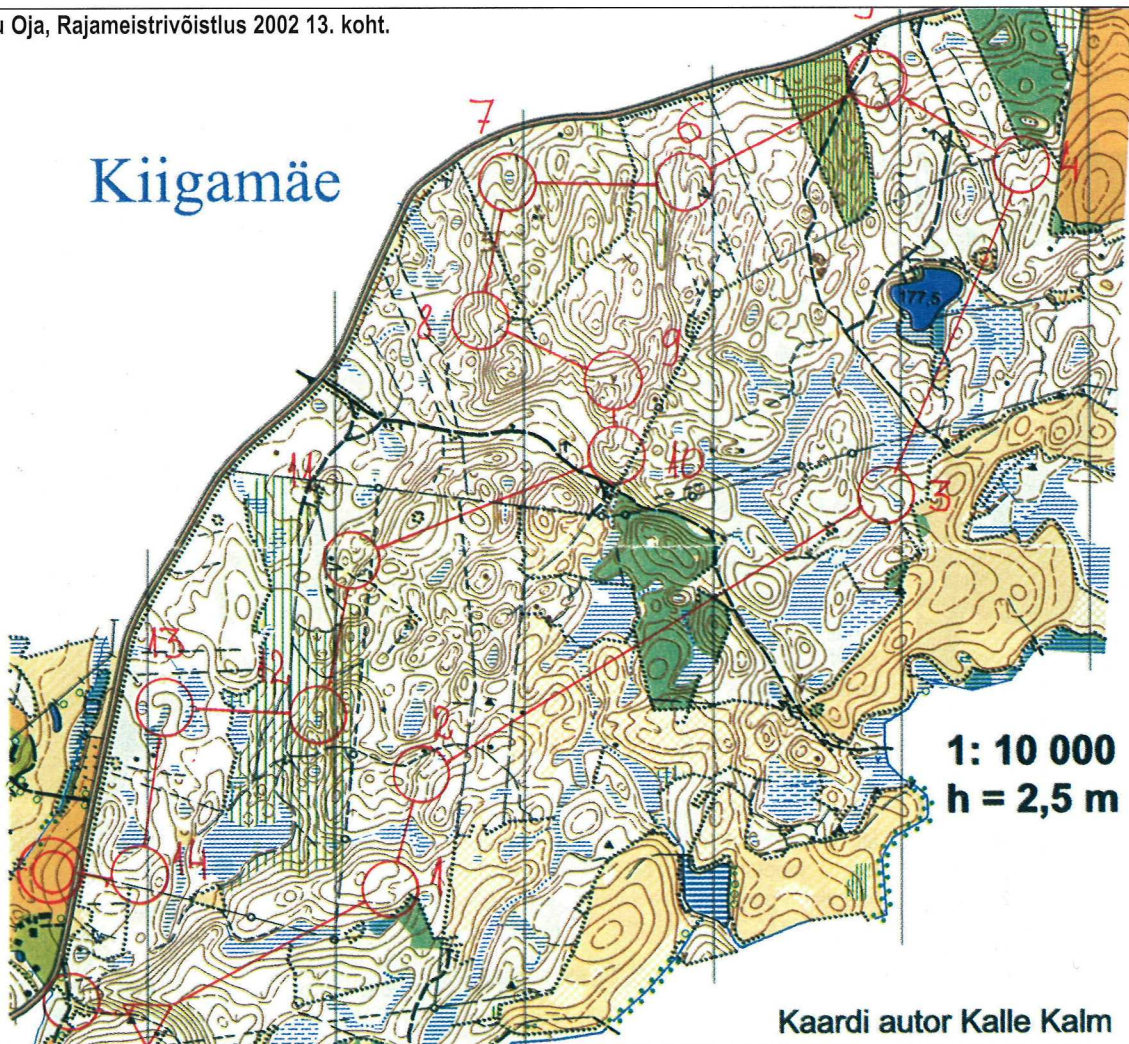
Kiigamäe

Kaardi autor Kalle Kalm

Rada: Tõnu Oja, Rajameistrivõistlus 2002 13. koht.

Kiigamäe

Kaardi autor Kalle Kalm

Patendivolinik Margus Sarap

Haridus, amet töökoht?

Tallinna Tehnikaülikool 1990, mehaanikainsener, atesteeritud patendivolinik aastast 2000, Käosaar & Co Patendibüroo Natuke olen õppinud patendindust ka Ameerikas ja Taanis.

Tavaline tööpäev: väiksemad jõmmid riidesse ja laste-aeda.

Siis töö juurde laua taha patendi või kasuliku mudeli taotluste leiutiskirjeldusi kirjutama. Enamus tööst on seotud ka ingliskeelsete tekstide tõlkimisega eesti keelde ja seejärel taotluste esitamisega Patendiametile.

Suurem osa kliente on välismaalt (ca 85%), kelle patendiõigusest tulenevaid huve me Eestis kaitseme. Aeg-ajalt tuleb sõita ka Tallinnasse kohtuma Eesti klientidega. Esindan kliente ka kohtus või tööstusomandi apellatsioonikomisjonis, kui arutelul on Patendiameti otsuste vaidlustamine (keeldub patenti või kasuliku mudelit välja andmast), aga juba tekib ka teistsuguseid vaidlusi, kus meie kliendi

õigusi rikutakse ebaseadusliku kasutamise. Siis kindlasti ka nõustamine eelkõige tööstusomandi valdkonnas.

Kuna juhin büroos nn patendiosakonda, siis tegelen ka osakonna töö ja strateegiate arendajana. Aeg-ajalt tuleb käia ka väljapool Eestit erialaga seotud konverentsidel. Eelmisel aastal õnnestus ka Austraalias jalg maha panna.

Orienteerumine Sinu elus?

Alustasin kuskil 1976, kui isa võttis metsa kaasa jooksmata, paar korda sai koos joostud, siis lasti juba iseseisvalt metsa. Kooli ajal oli tegevust rohkem. Tartu 5. Keskkoolis oli eestvedajaks pr Kersti Vink, kes siis meid igasuguste võistlustele kirja pani ja tagant utsitas. Keskkoolis sai juba Ilvese klubis natuke kaasa löödud (mäletan laagrit Lüllemäel, seal käisime kaardijoonistajatel abis nn lindipoistena, kes mõõtsid metsasihte). Sai käidud ka koolikaaslastega kaardi joonistamist proovimas (Tuigo).

TPI ajal sai ka usinasti metsas käidud. Peale lõpetamist tuli vahe sisse, pere ja lapsed,

Margus Sarap

Võistlusklass: H 35

Klubi: OK Ilves

Sünniaeg: 25. august 1965

Elukoht: Tartu linn

Pere: abikaasa Tiiu, lapsed Mati 14a, Anna-Maria 6a, Mihkel 4a.

elamine. Nüüd on sellid juba nii suured, et tassin neid ikka neljapäevakutele kaasa. Suurem poiss Mati (14a) jookseb juba iseseisvalt. Paistab, et on tahtmist asjaga tegeleda. Eks see torgib ennastki natuke tagant, egas ma kehvem saa olla.

Hobid (lisaks orienteerumisele)?

Raamatute lugemine. Kunagi sai käidud ka kalastamas. Kord nädalas mängin squassi, reageerimiskiirusele annab see harrastus üsna palju juurde. Teinekord vaja tööalaseltki üsna kiireid otsuseid langetada.

Hobiks võib nimetada ka Ilvese orienteerumisklubi. Kuna olen nn president, siis eks seda asjaajamist tuleb ka sellega seoses ette. Olen seda ametit võtnud kui võimalust, anda teistele midagi, ilma et ise alati vastu saan. Üsna hea tunne on seegi, kui olles korraldanud võistluse, näen sportlaste silmist, et nad on rahul.

Kuidas suhtutakse Sinu töökohas orienteerumisse, palju sellest teatakse?

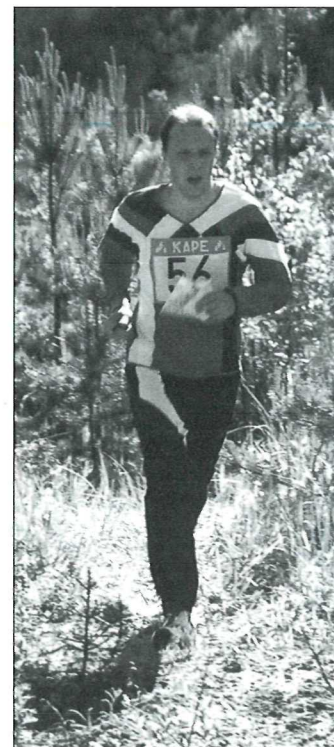
Suhtumist on igasugust. Misasja sa sealt metsast otsid - märg, külm ja äragi võid eksida.

Eks ole ülemusega piikegi vahetatud teemal *Kumb on tähtsam, kas töö või võistluse korraldamine*. Aga üldiselt on suhtumine soosiv, peab lihtsalt asja arutama ja alati on võimalik kokkuleppele jõuda.

Suurimad elamused seoses orienteerumisega?

Oli see vist Jukola 2000, kus ma jooksin eelviimast vahetus. Kahjuks oli tagasisõit planeeritud nii, et eelviimane vahetus jõuab napilt bussile.

Teadsin, et buss läheb tagasi täpselt ja et teoreetiliselt on võimalus sellele jõuda, aga noh,

Otepää Kevad 2000 Ala-Loogal

Foto: Tarmo Klaar

mets on mets. Jooksen siis viimase punkti poole, vaatan, platsil bussi pole – selge, tuleb hakata ise *võimlema* tagasisõiduga.

Aga väike lootus ikka oli. Panin siis auru juurde, pärast selgus, et finišietapp oli mul teistega võrreldes kõige kiirem. Vantsin laagri poole tagasi ja äkki vaatan: *ilves!*, küsin, kas ära polegi veel sõitnud. Tema vastu, et buss alles tuleb parklast. Nii kiiret pesemist ja riietumist pole ma iial hiljem ega varem teinud, kui siis. Ja jõudsingi bussi peale.

Mis veel. Kindlasti viimaste aastate Ilves-3, kui võistluste lõppedes jõuab kohale, et korras, ära tegime.

Suurimad elamused/saavutused seoses tööeluga?

Selle rolleri kohta arvab Margus Sarap nii:

“No kindlasti on seal sees mõni jubin, mis patendiga kaitstud. Paljud asjad meie ümber sisaldavad patendiga kaitstud leiutisi, mille peale alati ei tulegi.

Ja ka jalgratast on võimalik jätkuvalt leiutada, võta kasvõi uued ja kaasaegsed mägijalgrattad. Kõik uued süsteemid kaitstakse ära.

Tegelikult on olukord pildil hoopis *proosalisem*, töökaaslane ostis rolleri ja proovisin ega ma mootorattaga sõitmist pole ära unustanud.”

Foto erakogust

Kindlasti see, et alates tööleasumisest patendibüroosse on olnud palju võimalusi sõita maailma eri paikadesse, USA (Seattle, New York, Washington, Orlando, San Diego, Los Angeles), Euroopa, Austraalia (Sydney, Melbourne).

See annab võimaluse vaadata Eestile väljapoolt ja nii mõnigi asi paistab hoopis teistmoodi.

Kas Sinu igapäevatoos ja orienteerumises on ühiseid jooni?

Kindlasti midagi leiab. Julgus suhelda inimestega, metsaga.

Valikute tegemine, mis teevaliku metsas teen, mis strateegia kliendile välja pakun, oskus olukordi ette näha, neid julgelt planeerida.

Kui Sinu firmasse/töökohta tellida Orienteeruja, kas see leiaks lugejaid?

Noh, olen proovinud, eks loetaks ikka, aga nagu ikka, orienteerujad on ju omamoodi friigid. Sa pead seda ala tahtma teha ja kui teed, siis tee seda sisemise säraga.

Maik 2001: väsinud, aga rahulolev – lüves-3 läks korda! Foto erakogust

DEXAL

050 13313
 meelis.zimmermann@mail.ee

Lühiuudised | KODUKAASIK

Juunioride MM läheneb
 Eesti Post laseb välja järgmisel kevadel välja erimargi

Järgmisel suvel toimuvad Põlvas juunioride suurvõistlused, mille ettevalmistustööd on juba täies hoos.

Ettevalmistustööde põhjalikkust näitab kasvõi seik, et Eesti Postiga on korraldajad saanud meeldiva kokkuleppe: võistluse puhul antakse välja erimark, mis peaks ilmuma 2003. aasta kevadel. Margiga kaasneb esimese päeva ümbrik ja esimese päeva tempel.

Orienteeruja

orienteerumiskauba osaühing

NAASTARID,

SÄÄRISED,

KOMPASSID,

ABIVAHENDID

NII TIPPTEGIJALE

KUI HARRASTAJALE

Muuk Tallinna neljapäevakulil ja hooaja suurematel võistlustel

HEA VARUSTUS TAGAB RAHULOLU

Orienteerumiskauba OÜ Nurmenuku tee 9 Randvere 74001 Viimsi tel. 609 8904
 050 48 904

Tartlaste esimese orienteerumisjooksu kangelased

Vello Viirsalu

Nõos 9. veebruaril 2002

Tartu esimene orienteerumisjooks peeti 20. septembril 1920. Selles numbris tutvustab Vello Viirsalu eelmise sajandi orienteerumisjooksu kangelasi selle sajandi Orienteeruja lugejatele pisut lähemalt.

Esimesena startis **Elmar REIMANN** (sündinud 02.01.1893 Tartus, surnud 21.04.1963 Stockholmis).

Esimeses maailmasõjas algusest lõpuni rindel, sai viis korda haavata, teenis vaprust eest kolm Georgi risti ja kõik neli Georgi medalit. Töötas tol ajal Tartus ametnikuna, lõpetas Tartu Ülikooli õigusteaduskonna 1940, pärast sõda oli Stockholmis arhivaariks.

Startis kahel OMil maratoni-jooksus (1912 ja 1924), kusjuures 1912 sai Stockholmis viimase lõpetaja eriauhinnaks Rootsi naljalehelt *Söndags Nisse* hõbekarika pealkirjaga *Vastu pidada, mitte alla anda*. Karikas oli määratud maratoni-jooksu kõige aeglasemale osavõtjale, et ergutada nõ *terve mat suunda* moodsas spordiliikumises.

Ta oli ainsa eestlasena aukülaliseks 1962 Stockholmi olümpiamängude 50-aastapäeva pidustustel. Võitnud üle 300 auhinna. Maratoni jooksis 1914. aastal 2 tunni 56 minutiga.

Tartu kahe maailmasõja vaheliste aastate orienteerumisjooksjate mälusse sööbis E. Reimann tohutu entusiasmiga — ta võttis alati innukalt osa kõikidest o-jooksudest, kuid kaarti kasutama ei õppinudki, seetõttu polnud tal sellel alal ka erilist edu loota, kuid jooksuhasart ja loodusmiljöõ kaalusid kõik ebameeldiva üles.

Evald Gerni mäletamist mööda ei pidanud Elmar Reimann lugu ka regulaarsetest treeningutest.

Otto VIIN (sündinud 13.09.1902 Võrumaal), hüüdnimega *Vunts* (Lätis kirjutati kord tema nimes kogemata kahe *ii* asemel *u* ning lisati lõppu lätipärane *s*, seega *vuns*, nimi jäi külge kui pigi).

Lõpetas 1935 Tartu Ülikooli õigusteaduskonna majandusosakonna. Töötas Eesti Panga Tartu osakonnas ametnikuna. Emigreerus Rootsi.

Kergejõustiklane-tõkkejooksja, Eesti meister, isiklikud rekordid 110 m tõkkeid 16,6 ja 100 m 11,4.

Sportiveteran ja funktsionäär **August Arthur (Artur) REISNER** (sündinud 20.07.1904 Tartumaal, surnud 4.08.1987 Tartus), hüüdnimega *Rona*, kauaaegne *Vanemuise* teatri majandusdirektor ja paljude suurloteriide korraldaja, ajakirjanik, aastatel 1933-1938 Tartu Akadeemilise Spordiklubi esimees.

Ta õppis Tartu ülikoolisaastatel 1925-1936 juurat ja majandust, kuulus EÜS-i.

Kahekümnendatel aastatel oli mitmekordne Eesti meister teivashüppes ja tõkkejooksudes, Rooma 1927. aasta universiaadi pronksmedalivõitja teivashüppes. Isiklikud rekordid: teivas Eesti rekord 3.56 (1927); 110 m tõkkeid 16,5. Viibinud Amsterdamis ja Berliini OM-del ajalehe kirjasaatjana.

Võitja **E. GERN** — Artur Kingu ja Artur Reisneri arvates nende hea tuttav **Evald GERNRORAND** (kuigi nad teda sellelt o-jooksult ei mäleta).

Evald Roorand elas 12.04.1905 - 29.06.1987.

Eluaegne trükitöölaine alates 1920. aastast. Sportimist alustas 1922. aastal. Aastatel 1928-1935 oli Tartu *Kalevi* juhatuse liige, pärast sõda üks Eesti spordiveteranide juhtidest.

Sõja-eelsetel aastatel võistles edukalt kergejõustikus, murdmaajooksus, jää- ja jalgpallis ning kiiruisutamises, oli Eesti meister ja rekordiomanik teatejooksudes, Tartumaa rekor-

diomanik 800 m jooksus.

Kuulus Tartu kaunima stiiliga jooksjate hulka, kellel aga jõu puudus tunda andis. 4 x 400 m Eesti meister 1925 ajaga 3.38,7 ja 4 x 100 m EM 1930 ajaga 45,8. Isiklikud rekordid: 100 m — 11,4; 400 m — 52,8; 800 m — 2.03,2.

Tegelikult võistles jooksuradadel noil aegadel kaks Gerni: vanem **Gern I** — Venemaa rekordiomanik ja medalivõitja ning Eesti meister keskmaajooksus Konstantin Gern (sünd. 1893) ja noorem **Gern II** — ülalmainitud Evald Gern. Oli veel kolmas kuulus spordimehest vend laskja Ferdinand Gern.

Leopold Johannes SOONBERG (eestistatult **Leho Lumiste**, sündinud 12.06.1906 Tasrumaal, surnud 29.06.1974 Saksamaal). Töötanud ajakirjaniku ja kooliõpetajana, õppis TÜ-s teoloogiat alates 1933, lõpetas Müncheni Ülikooli. Keskmaajooksja, 1500 m 4.09,3.

Andekas sprinter **Edgar LABENT** (sündinud 8.09.1910 Tartus ja surnud 22.12.1978 Inglismaal kopsuvähki).

Tol korral oli 16-aastane koolipoiss, hiljem politseinik ja kangur-tekstiilitöölaine. Kerkis 1925. aastal 14-aastase loodulapsena Eesti sprinterite paremiku. Käis koos Artur Reisneriga harjutamas Akadeemilises Spordiklubis.

Looduse poolt üliandekas sprinteritüüp ja üks kergejalgsemaid jooksjaid, keda meie jooksuradadel nähtud, ülikena loomuliku jooksustiiliga, tema jooks meenutas A. Reisnerile Jesse Owens'i stiili.

Üheksakordne Eesti meister, Eesti rekordimees 60 m 7,1; 100 m 11,0; 4 x 100 m 43,6. Loobus noorelt spordist. Teda on iseloomustatud vähepäisvana.

Ise on ta enda kohta Ruudi Toomsalule elu lõpul kirjutanud: *Kuid tol ajal, mil algasin sportimist, polnud meil aimugi treeningust ja mis kõige tähtsamana tundub — sportlase elukommetest ... Talve jooksul kaotasin kõik, mida olin suvel*

juurde saanud ... algasin sportimist liiga noorelt, siis polnud mul ettekujutus sportlikest elukommetest, mis oleksid mind eemal hoidnud halbade sõpradest ... Olin 21-aastane, kui jätsin kõik, mis senini olin spordiga saavutanud, olin küllalt andekas, kuid väga, väga rumal.

Tartu Ülikoolil kaubandusüliõpilane **Albert SILBERGLEICH** (eestistatult **SILVERE**, sündinud 27.07.1903 Tartumaal ja surnud 19.01.1944 Venemaal Sverdlovski oblasti Sosva vangilaagris).

Peres oli veel kaks õde (läksid Ameerikasse) ja vend Udo (tegi nooruses samuti kõvasti sporti, oma parimad eluaastad veetis Siberi vangilaagrites). Perekonna matuselplatsil Tartus Raadi kalmistul on hauakivisse raiutud ka Alberti nimi ja eludaatumid.

Albert Silbergleich õppis koos Julius Tiisfeldtiga Tartu Ülikoolis, lõpetas õigusteaduskonna majandusosakonna 1930, hiljem AS *Livonia* õllevabriku juhataja ning kaasomanik, oli end täiendanud Saksamaal õlle ja karastusjookide tootmise alal. 1940. aastal määrati Pärnu õlletehase direktoriks, 1941 viidi Pärnust Siberisse.

Albert S. oli muusikamees ja tehnikahuviline, harrastas ujumist ja laskesporti, koos ülalmainitud Edgar Labenti ja Artur Reisneriga tehti kergejõustikku. Ta oli Eesti raadioamatöörade ühingu tegevliige ja tal oli Tartus Kalda tänaval oma raadiojaam ning rahvusvaheline kutsung, Emajõel oma mootorpaat *Sinilind*. Kuulus spordiseltsi *Taara*.

Tal oli kaks poega: vanem Henn (s 1931) oli Mari-Ann Starkopfi (praegu Tartu Kopsukliiniku arst Reintam) klassivend ja hiljem laevakapten; noorem poeg Ants-Peep (1933-1983) õppis ülikoolis bioloogiat (samaaegselt Ilmar Kase ja Heino Mardistega).

Mõlemad pojad viidi 1941 Siberisse, kuid pärast sõda pääsesid sealt tulema. Omaksed mäletavad tema geograafia- ja

kaardi-lembus: isa ja poegade lemmik-tegevuseks oli nn *geograafiline mäng*. See käis nii — isa ütles poegadele ette mingi kohanime ning pojad harjusid juba varajases noorusest isa poolt nimetatud kohti kaartidelt üles leidma ning isale ette näitama, kuidas kohale sõita. Seetõttu oli poegadel juba varakult teada väga palju kohanimesid.

Albert Silbergleich oli kahekümnendatel aastatel üks Eesti silmapaistvamaid orienteerumis-jooksjaid, kes korduvalt võitnud auhinnakohti. A.Silbergleichi o-jooksudest on teada: 1926 Tartu o-jooksul Kaagveres — II koht; 1927 üle-riigilisel o-jooksul Kaagveres — V koht; 1928 sõjaväe o-jooksul Tallinnas — I koht; 1929 üleriigilisel o-jooksul Pääskülas — II koht. Omaksed Albert Silbergleichi tegelemist orienteerumisega ei mäleta.

Eluaegne koolimees **Artur KINK** (sündinud 23.01.1903 Tartus, surnud 17.11.1994 Tartus).

Võttis vabatahtlikuna osa Vabadussõjast. Lõpetas Tartu Õpetajate Seminari 1923, õppis ka TÜ-s filosoofiateaduskonnas ja majandusosakonnas.

Elukutselt oli ta geograafia ja võimlemise õpetaja, kaua aega töötas Tartus Aia tänava koolis (praegu Vanemuise tänava Mart Reiniku Gümnaasium).

Nooruses tegeles Artur Kink paljude spordialadega (võimlemine, kergejõustik, võrkpall, jalg- ja jääpallis oli alaline meeskonna kapten, pesapallis tuli kaitseliidu meistriks jne.). Jooksuvõimed olid tal keskpärased, aga võhma oli piisavalt (rännakvõistluses püstitas Tartu meekonnaga Eesti rekordi), ta oli ka Eesti rekordiomanik 10 x 100 m teatejooksus.

Tugev organisaator (Tartu *Kalevi* juhatuses liige, noorkotkaste Tartu maleva pealik, kaastegev Tartu staadioni rajamisel), tegutses paljudel spordialadel kohtunikuna. Ta laulis Tartu Meestelaulu Seltsi meeskooris, oli *Vanemuise* muusikaosakonna juhatuses liige.

Kõvasti tegid sporti ka tema noorem vend Evald (kergejõustiklane) ja vanem poeg

Rein (korpallur), mõlemad tulnud ka Eesti meistriks.

Osalenud orienteerumisjooksus umbes 10 korda. Tartu ümbruses on võistelnud peale Kaagvere veel Tähtvere metsas ja Vasulas. Üleriigilistel võistlustel jooksis esimest korda 1929. aastal Pääskülas. Tookord oli esimene startija (joosti vormis ja püssiga) ning teda filmiti — hiljem oli võimalik kinos oma jooksu vaadata.

Teine üleriigiline võistlus Sakus 20. augustil 1932 õnnestus tal päris hästi — sai IV koha eest graveeringuga hõbelusika (tekst: *orient.j. IV k. 20.08.1932*), mis oli tal 1980ndail aastailgi alles. Tookord tuli mitmel korral üle jõe käia.

Kolmas üleriigiline võistlus oli Väänas 1935. aastal. Siiani on meeles, et finišiots oli 1,5 km maanteejooksu ning parimaid pikamaa-jooksjaid Ets Prööm edestas teda seetõttu mõnekümne sekundiga — A. Kingule III koht. See-eest head meelt valmistas Artur Kingule fakt, et ta oli kindlalt parem kodusest konkurendist Arnold Kiiselist, kellega kohtuti rajal, kuid keda õnnestus ära petta ja lõpuks võita 8 minutiga.

Orienteerumisjooks meeldis Arthur Kingule oma ettemääratuse tõttu, et ise sai valida sobivam tee ning enamasti konkurendid üle kavaldata. Jooksmisel ta kompassi ei kasutanud, kuigi kaasas oli küll, kuid see-eest luges hoolikalt kaarti ning märkis ära teotsad rajad, millisest tuli ära pöörata. Algul jooksis kõik nurgad välja, hiljem *lõikas nurgad maha* otse läbi metsa, seetõttu tulemused paranesid.

Spetsiaalset o-treeningut ta ei teinud, piisas keskpärastest jooksuvõimetest ja geograafia õpetaja ettevalmistusest, topograafia tundmisest.

Aastatel 1950-1953 oli Arur Kink minu õpetajaks Aia tänava koolis, tema noorema poja Tiiduga õppisin ühes klassis. Võin öelda, et ta oli laululembene ning äärmiselt huvitav ja erudeeritud õpetaja, kelle tundides polnud kunagi igav, ikka oli tal midagi uut välja mõeldud. Lasi meil joonistada klassi ja aia plaane, õpetas tol ajal meie koolis veel säilitatud suurte seinakaartide järgi geograafiat, maailma ja Eesti

paiku ja kohanimesid. Ei mäleta, et meie kooliskäimise aastatel oleks räägitud orienteerumisjooksust ja kaasasoleva kaardi järgi looduses liikumise-st.

Eesti esimese o-jooksu võitja **Julius TIISFELDT** (hiljem eestistatult **Tiisväli**, sündis 5.09.1904 Tallinnas, suri 30.06.1942 Siberis vangilaagris) oli Tartu Ülikooli õigusteaduskonna kaubandusosakonna lõpetanud 1926 kevadel.

Teadlikku sportimist alustas 1921. aastal. Pärast ülikooli lõpetas veel politseikooli ja ka sõjakooli. Hilisem Narva politseikomissar ja Tallinna politseikooli komissar. Harrastas kõiki kergejõustikualasid, oli 22-kordne Eesti meister distantsidel 200-5000 m ja teatejooksudes, paljukordne Eesti rekordiomanik.

Ülemaailmsel üliõpilaste olümpiaadil 1924 Varssavis võitis esikoha 1500 m jooksus ning sai veel kaks teist ja kaks kolmandat kohta, paljukordne Balti üliõpilaste olümpiaadide võitja jooksualadel. Auhindu võitnud üle 300.

Teadu kaks o-jooksu, millest osa võtnud: juunis 1926 Pirital võitis ja sama aasta sügisel

Kaagveres katkestas.

Sportimisest loobus 1931. aastal.

Kaasvõistlejatest on teda iseloomustanud Artur Reisner sedamoodi: *Andekas jooksja, kelle jooksusamm oli aga raske ja jõurikas, selles puudus ilu ja kergus — meenutas hilisematest tippmees-test Hubert Pärnakivi jooksu.*

Eduard LIND — kergejõustiklane; võistelnud hiljemgi o-jooksus.

Aleksander MITT (sündinud 8.02.1903 Tartus, surnud 18.04.1942 Venemaal Kirovis). Õppis 1931-1941 Tartu Ülikooli õigusteaduskonnas.

Politseikonstaabel. Harrastas jää- ja jalgpalli, kergejõustikku, kiiruisutamist, ujumist jne. Võistles 1928. aastal St.Moritzi ja 1936. aastal Ga-Pa olümpiamängudel kiiruisutamises.

H.PEEGEL — teisel üleriigilisel Kaagvere o-jooksul 1927 oli teine.

Aleksander RÜÜTEL — sündinud juulis 1902; keskmaja-jooksja.

Tartu Kalevi juhatus 1928. Tagareas vasakult Evald Gern ja Artur Kink. Fotokoopia V. Viirsalu erakogust

Orienteeruja jõutreening

Kirti Rebane

Kommentaaridega täiendanud Heleri Valk

Orienteerumine on vastupidavusala ja sellest lähtudes peaks ka orienteeruja jõutreening olema suunatud peamiselt vastupidavusjõu arendamisele. See tähendab harjutusi suhteliselt suure korduste arvu ja väikese koormusega.

Kõige loomulikum viis orienteerumisejooksuks vajaliku jõu arendamiseks on treening "võistluskeskkonnas" - st jooks mägisel maastikul, raskesti joostaval aluspõhjal (soo, raba, liiv, kanarbik), jooks lumes, jt.

Kuid lisaks sellele peaks tegema 1-2 korda nädalas läbi ka "abistavat" jõutrenni (hüppeharjutused, jõusaal, ringtreening jne) - ettevalmistusperioodil arendava (näiteks 2 korda nädalas) ja võistlusperioodil

taset säilitava (1 kord nädalas) iseloomuga.

Järgnevalt on toodud näide ringtreeningust, mida võib läbi viia kas saalis või kodus. Treeningule peaks eelnema vähemalt 10 - 15 min soojendus (sörkjooks) ning järgnema korralik lihaste venitamine ja lõdvestus, mis aitab taastuda.

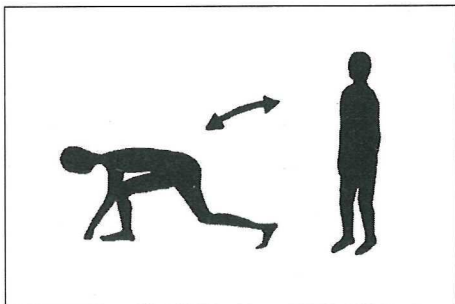
Vigastustest hoidumiseks tasuks esialgu nii jõu - kui venitusharjutusi sooritada ettevaatlikult, kuni liigutused on hästi omandatud ja lihased/kõõlused piisavalt tugevad ja elastsed.

▷ Ühe seeria läbiviimiseks kulub 15 - 20 min.

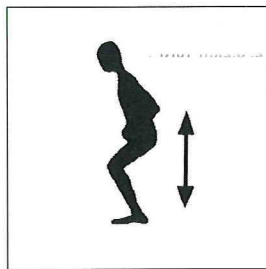
▷ Harjutustevahelised puhkepausid peaksid olema 20 -60 sekundit (vastavalt harjutuse raskusastmele) ning seeriatevaheline paus 2 minutit.

▷ Seeriaid on soovitatav teha vastavalt treenituse tasemele 1-3 tükki. Ringtreeningu teeb lõbusamaks tempokas taustamuusika.

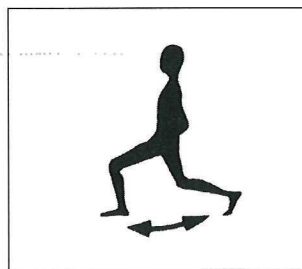
Jõudu!

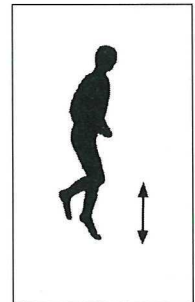
1. Ettekukutamine 15 + 15 korda.

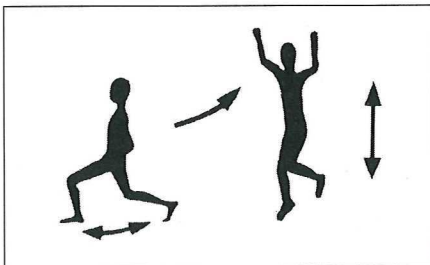
2. Poolkükid 30 korda. (NB! varbad peavad olema otse!)

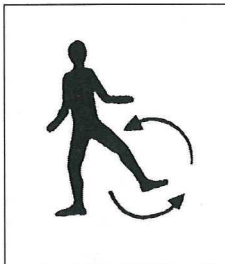
3. Jalgade vahetus edasi - tagasi 20 korda mõlemale jalale.

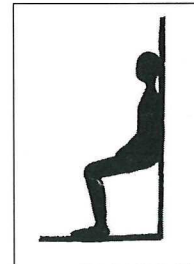
4. Väikesed hüpped põial. See on orienteerujale väga hea harjutus, veel parem oleks, kui saaks hüppata tõusul.

5. Ühel jalal üleshüpped 10+10 korda (kui ruumi on, võiks hüppata edasi, mitte üles).

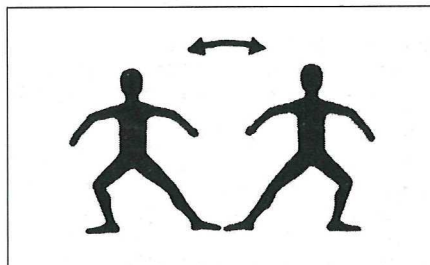

6. Jalaringid 15+15 korda

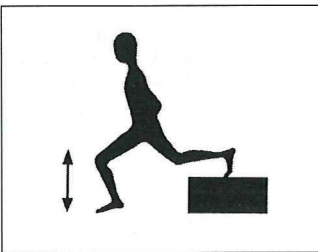
7. Seljaga seina vastas istumine 60 sek.

8. Varvastele tõus 30 korda või väikesed põiahüpped koosjalga-dega. See harjutus on tõhus luu-ümbrise põletiku profülaktikaks.

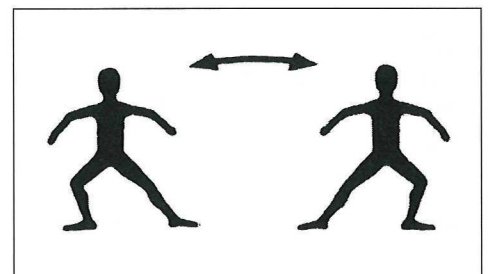

9. Keharaskuse ülekandmine ühelt jalalt teisele 30 korda.

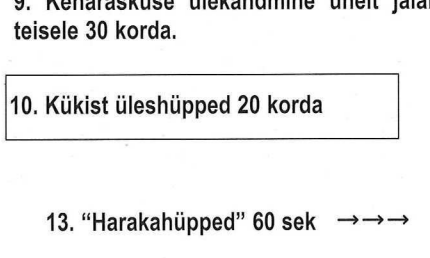
10. Kükist üleshüpped 20 korda

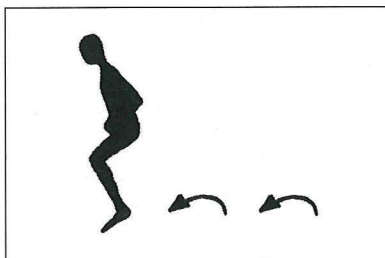
11. Kükid ühel jalal 10+10 korda. teine jalg toetab taga maha või pingile.

12. Küljelt küljele hüpped 20 korda mõlemale poole

13. "Harakahüpped" 60 sek →→→

14. Kätekõverdused 20 korda, nii eestoengus kui pingil tagatoengus

15. Kõhulihasteharjutused 30 korda (näit: poolistesse tõus jt)

16. Seljalihasteharjutused 30 korda (teha erinevaid harjutusi)

Joonised tegi RihoTaba

1. Antti Harju Peko 01:07:15[1]00:24:23[1] 01:31:38	4. Toomas Tiivel Ilves 01:09:40[5]00:33:06[5] 01:42:46	3. Maido Kaljur Orvand 01:23:20[3]00:45:31[4] 02:08:51
2. Silver Eensaar Kobras 01:07:55[2]00:29:57[5] 01:37:52	5. Enn Joesaar Sportnet 01:09:06[4]00:37:01[9] 01:46:07	4. Viesturs DandensAluksne01:55:27[4]00:53:06[5] 2:48:33
3. Tarvo Avaste Sportnet 01:11:05[3]00:27:26[2] 01:38:31	6. Heiti Hallikma Voru 01:13:44[7]00:33:32[7] 01:47:16	Toivo Toomas Peko Ei start00:44:36[3] Katk.
4. Tiit Tali Ilves 01:13:24[4]00:32:38[10]01:46:02	7. Margus Pulver MARU 01:17:12[9]00:34:18[8] 01:51:30	H45 1. 7,2km 12KP; 2. 3,5km 9KP;
5. Sergei Shirokov SRD 01:15:14[6]00:34:37[14]01:49:51	8. Veikko TamlakSinine Zet01:18:00[10]0:39:20[13] 1:57:20	1. Kulno Voolaid Rakv 01:13:32[2]00:44:37[6] 01:58:09
6. Roman Shved SRD01:19:58[11]00:32:37[9] 01:52:35	9. Alar Valdmann Voru 01:16:01[8]00:34:01[19]02:00:02	2. Vilnis Velkeris Aluksne 01:22:51[5]00:37:26[3] 02:00:17
7. Priit Pirksaar JOKA01:19:57[10]00:35:02[16]01:54:59	10. Marek RosenbergEPV SK01:26:09[11]37:47[11] 2:03:56	3. Tonu Taal JOKA 01:17:18[4]00:43:24[4] 02:00:42
8. Dmitri Shved SRD01:23:13[12]00:33:12[11]01:56:25	11. Tarmo Klaar Ilves01:27:13[12]00:37:27[10]02:04:40	4. Andres Minn JOKA 01:16:40[3]00:44:35[5] 02:01:15
9. Mait Vaiksaar - Lehola 01:18:54[8]00:38:10[19]01:57:04	12. Arthur RaichmannRakv01:27:13[12]00:39:30[14] 2:06:43	5. Heini Tammik Kape 01:25:25[6]00:37:10[2] 02:02:35
10. Raul Kudre Peko 01:19:07[9]00:38:10[19]01:57:17	13. Tauno Piirikivi Rae01:39:35[17]00:33:14[6] 02:12:49	6. Anti Parik Otepää 01:44:21[7]00:47:15[7] 02:31:36
11. Kristjan KarabelnikHeer01:26:22[14]00:36:48[18] 2:03:10	14. Kalev Metsis JOKA01:33:34[15]00:40:59[16]02:14:33	7. Peep Vallistu SOK 02:21:41[8]00:47:39[8] 03:09:20
12. Jürgen EinpaulTammed01:29:41[16]00:38:31[21] 2:08:12	15. Silver Rebenits Kape01:36:20[16]00:38:46[12]02:15:06	Rein Rooni Orvand 01:01:17[1] Ei start Katk.
13. Siim Kadak Lehola01:36:09[17]00:34:50[15]02:10:59	16. Viljar Vainola Koop01:30:00[14]00:46:03[20]02:16:03	Ago Samoson Tühist.00:36:55[1] Tühist.
14. Urmo Liblik JOKA01:44:57[22]00:31:11[6] 02:16:08	17. Tagmar Teemo Voru02:20:56[19]00:43:38[18]03:04:34	Ergo Nommiste Kape Tühist.01:17:12[9] Tühist.
15. Vallo Vaher JOKA01:41:49[21]00:39:11[22]02:21:00	Raul Motus Kunda01:44:43[18] Ei start Katk.	H50 1. 5,8km 12KP; 2. 3,2km 10KP;
16. Mart JakobsonKEKRSK01:41:16[20]00:40:51[23] 2:22:07	Ilmar Kink Kape 01:12:48[6] Ei start Katk.	1. Mati Pilt EPV SK 00:56:33[1]00:42:04[7] 01:38:37
17. Sven Rea MARU01:46:17[23]00:36:42[17]02:22:59	Eero Kivikas Ilves Ei start00:31:14[3] Katk.	2. Kalle Nelk Orion 01:04:59[2]00:38:44[5] 01:43:43
18. Raul Hindov TON01:38:50[18]00:44:19[25]02:23:09	Lauris KreslinsAluksne Tühist.00:41:06[17] Tühist.	3. Georg Sooberg Voru 01:08:02[3]00:36:55[2] 01:44:57
Andreas KraasTammed Ei start00:28:18[3] Katk.	Paavo Roigas Peko Tühist. Ei start Tühist.	4. Mati Poom TON 01:16:03[4]00:38:39[3] 01:54:42
Indrek Ümarik Ilves 01:13:25[5] Ei start Katk.	Fred Needo Voru Tühist. ? Tühist.	5. Mati Tonus Orion 01:18:23[5]00:38:41[4] 01:57:04
Aivar Sarap Sportnet 01:17:56[7] Ei start Katk.	Andy Karjus Voru Tühist.00:40:45[15] Tühist.	6. Jüri Tarmak TON 01:24:46[7]00:43:18[8] 02:08:04
Neeme Loorits Kape01:40:18[19] Ei start Katk.	H35 1. 7,6km 14KP; 2. 4,4km 12KP;	7. Valter Ploom 01:21:11[6]00:51:38[12]02:12:49
Lauri Lahtmäe Kape01:27:44[15] Ei start Katk.	1. Tonu Tänav Rae 01:05:46[1]00:36:48[1] 01:42:34	8. Tiit Koppel Orion 01:29:45[8]00:46:32[9] 02:16:17
Rain Eensaar Kobras Ei start00:31:28[7] Katk.	2. Lauri Leppik TAOK 01:12:30[2]00:44:53[4] 01:57:23	9. Agu Koppa 01:41:42[9]00:41:32[6] 02:23:14
Meelis ZimmermannKape Ei start00:34:19[13] Katk.	3. Sergei Shved SRD 01:12:53[3]00:48:29[6] 02:01:22	10. Valju Tali KEKRSK02:05:57[10]01:07:59[13]03:13:56
Arno Vaik Tammed Ei start00:46:30[26] Katk.	4. Tonu Lauter EPV SK 01:17:16[4]00:47:04[5] 02:04:20	Lembit Vassil Ilves Ei start00:49:01[11] Katk.
Karl Lambot Orion Ü.l.k.aja Ei start Katk.	5. Maris VabulnieksAluksne01:27:39[5]00:43:48[3] 02:11:27	Rein Prank Kape Ei start00:47:13[10] Katk.
Erik Albast Tammed Ei start00:29:36[4] Katk.	6. Taivo Tali KEKRSK 01:39:08[8]00:39:43[2] 02:18:51	Nikolai JärveojaKobras Ei start00:28:40[1] Katk.
Janar Kenk Voru Ei start00:42:31[24] Katk.	Jüri Ümarik klubita 01:27:43[6] Ei start Katk.	H8NR 1. 2,7km 6KP; 2. 0,0km 6KP;
Kaarel Kallas Lehola Tühist.00:32:02[8] Tühist.	Aivar Jallai Rajaleidja Ei start Katk.	1. Deniss Shved SRD 00:30:43[2]00:29:34[1] 01:00:17
Jürjo Lakk Heer01:24:26[13] Tühist. Tühist.	Indrek Jentson Kape Tühist. Ei start Tühist.	2. Anton Shved SRD 00:28:32[1]00:32:32[3] 01:01:04
Andrei Nikitin SRD Tühist.00:33:38[12] Tühist.	Tenno Alamaa Orvand 01:32:50[7] Tühist. Tühist.	3. Matis Kalm Ilves 00:31:19[3]00:32:20[2] 01:03:39
H21B 1. 7,2km 12KP; 2. 3,5km 9KP;	Vello Vähi Rajaleidja Ei start Ei start	4. Vadim Shved SRD 00:47:30[4]00:57:15[4] 01:44:45
1. Randy Korb PEKO 00:54:49[1]00:23:53[1] 01:18:42	H40 1. 7,6km 14KP; 2. 4,4km 12KP;	
2. Rein Zaitsev Peko 01:03:28[2]00:28:37[2] 01:32:05	1. Heiki Einpaul Rae 01:06:54[1]00:42:51[2] 01:49:45	
3. Mihkel Reimaa Heer 01:05:03[3]00:31:18[4] 01:36:21	2. Kalle Ojasoo Kobras 01:10:42[2]00:39:41[1] 01:50:23	

KALEV XXIX SUVEJOOKS

29.-30. JUUNI 2002 PUDISOO

KOHT: Pudasoo Harjumaal (Tallinnast 60km)

AJAKAVA

Laupäev 29.juuni 13:00 tavarada
Pühapäev 30.juuni 10:00 tavarada

VÕISTLUSKESKUS

Tähistus algab Tallinn-Peterburi mnt Kuusalust.

OSAVÕTUKLASSID

HD10NR, HD12, HD13, HD14, HD16, HD18, HD20, HD21A, HD21B, HD35, HD40, HD45, HD50, HD55, HD60, HD65, H70

A-tehniline rada, B-lihtne rada, NR-nööri rada

Avatud rajad (registreerimine võistluspaigas) -3km, 6km

Tillurada -eelkooliealistele lastele.

MAASTIK JA KAART

Ebaühtlaselt liigestatud, max nõlva kõrgus 30m. Korrapärane sihivõrk, erineva liigi ja läbitavusega metsad. Metsasus 80%. Jõe org. Kaardid seisuga 2002.a. kevad. Mõõtkava 1:10 000 ja 1:15 000, kõrgusjoonte vahe 2,5m. Maastiku esmakasutus.

MÄRKESÜSTEEM

Kõikides osavõtuklassides SPORTident elektrooniline märkesüsteem.

REGISTREERIMINE JA OSAVÕTUMAKS

Registreerimine kuni 15.juunini 2002:

- e-postiga: orion@riso.ee
- IVK kaudu: <http://www.sportnet.ee/ivk>
- tavapostiga Suvejooksu registreerimislehel: Viuu Rebane, L.Koidula 22-9, 10125 Tallinn
- Tallinna 30.mai, 6. ja 13.juuni orienteerumiseljapäevakutel
- Registreerimisega samaaegselt tasuta osavõtumaks ja vajadusel
- SI-kaardi renditasu ülekandega OK Orion arveldusarvele
- 1120061229 Hansapangas või sularahas.

Osavõtumaksud Eesti kroonides (sulgudes näidatud summa kehtib EOL 2002.a. litsentsi omanikele):

	HD10-12	HD13-18	HD20,D55+,H60+	HD21-50,H55
Kuni 31.05	100 (50)	120 (60)	200(100)	240 (120)
1.06-15.06	150 (75)	180 (90)	300(150)	360 (180)

SI-kaardi renditasu on 20 kr/päevas

Osavõtumaks avatud rajal on 100 (50) kr/päevas ning tillurajal 20 (10) krooni/päevas (tasutakse võistluspaigas sularahas).

Võistleja nime muutmine sama klassi piires on võimalik kuni 29.juunil kella 12.00-ni, ümberregistreerimistasu 25 kr. Loobumisel kuni 15.juunini tagastatakse 50% osavõtumaksust. Autode parkimistasu kummalgi päeval 15 kr, bussidel 50 kr.

AUTASUSTAMINE

Autasustatakse iga osavõtuklassi paremaid kahe päeva summas. Eriauhinnad.

TÄIENDAV INFO

Täiendav info Kalev XXIX Suvejooksu kohta k.a. 2- ja 4-päevased reisipaketid:

- OK Orion koduleheküljel <http://www.orion.ee>
- Viuu Rebane tel 06 013161
- Uuno Vallner tel 06 396925, 051 37174, e-post: uuno@riso.ee

VÕISTLUSE KORRALDAJAD

OK Orion, Eesti Spordiselts Kalev
Peakorraldaja: Viuu Rebane
Peasekretär: Taavi Vallner
Pearajameister: Jaanus Reha

OLETE OODATUD ORIENTEERUJATE KESKSUVISELE SUURÜRITUSELE !

AS KALEVI noorte karikasari orienteerumises 2002

JUHEND

EESMÄRK

Tõsta orienteerumise populaarsust noorte hulgas. Pöörata enam tähelepanu noorte orienteerumisele. Korraldada kogu hooaega läbiv võistlussari noortele. Tuua juurde uusi noortehendajaid ja otsida noori talente, kes kandideeriksid tulevikus Eesti noorte- ja juunioride koondistesse.

VÕISTLUSTE ORGANISATSIION JA JUHTIMINE

Karikasarja läbiviimist ja punktiarvestust korraldab EOL kontor. Korraldaja on kohustatud peale võistlust edastama ametlikud tulemused EOL-i.

LÄBIVIIMISE KORD

Võistlejate osavõtuga seotud kulud kannab läheta klubi või organisatsioon. Võistlused viiakse läbi vastavalt osavõistluse juhendile ja kehtivatele EOL võistlusreeglitele.

OSAVÕTJAD

Karikasarjast osavõtjateks on kõik Eesti noorienteerujad, kes osalevad vähemalt ühel selle osavõistlusel.

Vanuseklassid karikasarjas, kus arvestatakse ja summeeritakse osavõistluste punkte: H,D 20 - s.1982-83
H,D 18 - s.1984-85
H,D 16 - s.1986-87
H,D 14 - s.1988-89
H,D 12 - s.1990-91 (ja nooremad, kes võistleavad klassides HD 12)

REGISTREERIMINE

Registreerimine igale osavõistlusele toimub selle juhendis määratud viisil ja tähtaegadeks.

Kui osavõistlusel on ühes vanuseklassis mitu tasemeklassi, siis karikasarja arvestusse lähevad tulemused ainult tugevaimast tasemeklassist.

TULEMUSTE ARVESTAMINE

Punkte arvestatakse alljärgnevalt: I koht – 30p., II koht – 27p., III koht – 25p., 4. koht – 24 p., 5. koht – 23 p., jne. Alates 27. kohast saavad kõik määrustepäraselt lõpetanud võistlejad 1 punkti.

Arvesse lähevad igal sportlasel 5 parema osavõistluse tulemused.

Kui tulemused mõnel osavõistlusel tühistatakse, siis need tulemused annavad kõikidele osalejatele 0 punkti.

Punktide võrdsuse korral saab määravaks kõrgeimate kohtade arv, nende võrdsuse korral koht viimasel etapil.

Ametlik jooksev punktitable avaldatakse internetis hiljemalt 1 nädal peale osavõistluse toimumist, juurdepääs EOL-i interneti koduleheküljelt aadressil [HYPERLINK "http://www.orienteerumine.ee"](http://www.orienteerumine.ee)
<http://www.orienteerumine.ee>

AUTASUSTAMINE

Igal osavõistlusel toimub autasustamine vastavalt selle juhendile. AS Kalevi karikasarja kokkuvõttes autasustatakse igas vanuseklassis 1.–3. koha saavutanuid karikatega. Autasustamine toimub viimasel etapil (Suunto Games). AS Kalevi või EOL sümbboolikaga meene saavad kõigil seitsmel osavõistlusel osalenud võistlejad. Meened antakse üle viimasel etapil (Suunto Games). AS Kalevil, EOL-il ja EOL sponsortel on õigus välja panna lisauhindu.

PROGRAMM

Karikasarja arvestusse kuuluvad järgmised võistlused (7):

AEG	VÕISTLUS	KOHT	KORRALDAJA
04.mai	Ilves-3 2.päev	Pikasilla	Ilves
12.mai	Virumaa o-jooks	Väike-Maarja	Rakvere
01.juuni	XXIV Lõuna-Eesti KV	Pikajärve	Põlva Kobras
29.juuni	Suvejooks 1.päev	Pudisoo	Orion
11.juuli	VII 4EST 2.päev	Rannametsa	West/JOKA
10.august	XIV Koprakarikas 2.päev	Aarna	Põlva Kobras
28.september	XIV Suunto Games 1.päev	Akste	Põlva Kobras

**Kinnitatud EOL juhatuses
26.03.2002.a.**

2002.a Eesti o-jooksu MV SUUR AUHIND

JUHEND

Auhinnafond: 10 000 krooni

Sponsor: Jaanus Reha

Võistlusklassid: H21 ja D21

Võistlusalad:

1. Eesti MV lühirada 2002

(25.05.2002, Kõverjärve)

2. Eesti MV tavarada 2002

(01.09.2002, Sudiste)

3. Eesti MV pikk rada 2002

(14.09.2002, Hargla)

Auhinnaraha jagamise kord:

Kõik 10000 krooni jaotatakse võrdseks nende vahel, kes võidavad kõik kavas olevad 3 võistlusala (max võimalus 1 mees + 1 naine, a' 5000 krooni)

Juhul kui kõigi 3 ala võitjaid on 1 (kas H21 või D21), kuulub kogu auhinnafond temale (maksimaalne summa 10000 krooni)

Juhul kui keegi ei suuda võita kõiki kavas olevaid võistlusalasi, jaotatakse auhinnafond järgmiselt:

4.1. Parim H21 klassi võistleja kõigilt kolmelt võistlusalalt saab 2000 krooni väiksema kohapunktide summa alusel (näit. lühirajal 5. koht, tavarajal 2. koht ja pikal rajal 1. koht = summa 8 kohapunkti).

Juhul kui kohapunktide summa on võrdne mitmel võistlejal, jagatakse nende vahel 2000 krooni võrdsete osadena.

4.2. Parim D21 klassi võistleja kõigilt kolmelt võistlusalalt saab 2000 krooni väiksema kohapunktide summa alusel (näit. lühirajal 1. koht, tavarajal 1. koht ja pikal rajal 6. koht = summa 8 kohapunkti).

Juhul kui kohapunktide summa on võrdne mitmel võistlejal, jagatakse nende vahel 2000 krooni võrdsete osadena.

4.3. Ülejäänud 6000 krooni kandub üle 2003.a. Suure Auhinna auhinnafondi.

Muud tingimused:

EOL võib välja panna lisauhindu või -preemiad. Selleks võivad EOLile teha annetusi kõik juriidilised ja füüsilised isikud eelnevalt EOLi direktiooniga kokku leppides.

2003.a. Eesti O-jooksu MV SUURE AUHINNA auhinnafondi võivad teha annetusi kõik juriidilised ja füüsilised isikud eelnevalt EOL direktiooniga kokku leppides.

Võidetud preemiasumma jääb EOL-i arvele ette sportlase sportliku tegevuse sihtotstarbeks finantseerimiseks.

Kõik muud juhendis reguleerimata küsimused lahendab EOL juhatus.

**Kinnitatud EOL juhatuses
26.03.2002.a**

XXIV LÕUNA-EESTI KARIKAVÕISTLUSED

Pilkuse, laupäev 1. juuni 2002

AJAKAVA

12.00 Võistluskeskus avatud Jaan

Miljani Tootsijaagu talus

13.00 Tavaraja startide algus

(kaugus starti 1,5 km)

16.00 Autasustamine

Võistlus on ühtlasi AS Kalevi noorte karikasarja II etapiks.

laenutus 20 kr

REGISTREERIMINE

Registreerimine kuni 20. maini:

IVK kaudu:

<http://www.sport.ee/eol/>

e-postiga: kobras@estpak.ee,

tavapostiga Võru t. 3, 63308

Põlva linn või faksiga 079-94851.

Registreerimisega samaaegselt

tasuda osavõtumaks ülekandega

OK Põlva Kobras arveldusarvele

nr. 1120074588 Hansapangas.

AUTASUSTAMINE

Autasustatakse noorteklassi võitjaid karikatega, paremaid auhindade ja diplomiga. Teistes klassides paremaid auhindadega.

Käesolev juhend ja värskem info võistluse kohta on kättesaadav OK Põlva Kobras kodulehel www.kobras.polvamaa.ee

VÕISTLUSE KORRALDAJA OK PÕLVA KOBRAS

Peakorraldaja Taima Nurm
Rajameister Jaan Miljan

VÕISTLUSKLASSID JA

OSAVÕTUMAKSUD

HD 12; 14 30.- krooni

HD 16; 18; 20 40.- krooni

HD 21 A, B; 40; H 50 50.- krooni

VÕISTLUSKESKUS

Tähistus algab Otepää – Saverna maanteelt. Võistluskeskus asub 5 km Otepäält Tootsijaagu talus.

MAASTIK JA KAART

Kaardid 2001 aastast, parandatud 2002.a. kevad. Mõõtkava 1:10 000 kõrgusjoonte vahe 5,0 m. Kaardi autor Madis Oras.

MÄRKESÜSTEEM

Kõikides võistlusklassides SPORTident märkesüsteem. SI

PÕLVA karikavõistlused 2002

Kuupäev	Koht	Tähistuse algus	Rajameister
23.04	Siimuniidu	Põlva-Mooste tee 7 km	I. Suurmets, T.Tigas
30.04	Hatiku järved	Põlva-lhamaru tee 5 km	K. ja M. Ojasoo
07.05	Tonja	Karisilla	Peko, R. Kudre
14.05	Karaski	Karaski keskus	P. Post, O. Ojasoo
21.05	Korela	Väraska-Saatse tee 10 km	Peko, R. Kudre
28.05	Saverna	Saverna-Põlva tee 1 km	S. Värton
04.06	Pikajärve	Otepää-Saverna tee 6 km	S. Värton
11.06	Valgesoo	Põlva-Mooste tee 5 km	O.Ottas, A.Assor, M.Järveoja
18.06	Mammaste	Põlva-Tartu tee 2 km	T.ja M.Kure
02.07	Siimuniidu 2	Põlva-Mooste tee 9 km	O.Ottas, A.Assor, M.Järveoja
30.07	Vinso	Põlva-Väraska tee 18 km	K. ja M. Ojasoo
06.08	Verhuulitsa	Väraska-Saatse tee 4 km	Peko, R.Kudre
20.08	Ootsipalu	Põlva- Väraska tee 24 km	Ago ja Arti Albert
27.08	Kanepi	Erastvere ristist	S. Vaher
10.09	Vargamäe	Põlva-Tartu tee 6 km	O. Tomson
17.09	Valgemetsa	Põlva-Tartu tee 15 km	R.ja L. Johanson

Peakorraldaja: OK Põlva Kobras

Tulemuste arvestamine ja võistlusklassid

Kompleksarvestus toimub kõigile, vanuseklasside kaupa. Etapil saab punkte 20 paremat igas vanuseklassis. I koht 27 p., II koht 22 p., III koht 19 p., 4 koht 17 p., 5 koht 16 p., jne. Arvesse läheb 10 etappi.

Nendel kogutud punktid määravad paremusjärjestuse. Võrdsete punktide korral suurem esikohtade või paremate kohtade arv kõigil etappidel. Rajameistrina tegutsemine läheb kirja etapil osalemisena.

Võistlused toimuvad 28 vanuseklassis 7 erineval rajal. Võistlejad valivad ise võistlusklassi vastavalt vanusele või tasemele.

Arvestust peetakse ka peredele ja liidetakse 3 parema pereliikme kogutud kohapunktid etapil.

Start avatud kell 17-19. Kontrollaeg 2 tundi.

Osavõtjad vastutavad ise oma tervisliku seisundi eest.

Rajad

- I rada 8-9 km H 21E
 II rada 6-7 km H 18; 35; 40; 45; 21A; D 21E;
 III rada 4-5 km H 50; 55; 14; 16; D 35; 40; 18; 16; 21A
 IV rada 3 - 4 km H 60; 65; D 45; 14
 V rada 2-3 km (lihtne) H, D 12
 VI rada 1-2 km nõõrirada H, D 8; 10
 VII rada 3-4 km lihtne algajad täiskasvanud

Stardimaks

Täiskasvanutel 30.-EEK, õpilastel, üliõpilastel, pensionäridel 15.-EEK. Kõigil etappidel tulemuse saanutele tagastatakse stardimaks. Võimalik on maksta stardimaks paketine kevadhooaja (I-X etapp) ja sügishooaja (XI - XV) eest. Ülekande korral OK Põlva Kobras a/a 1120074588 EHP. I pakett täiskasvanul 240kr, lapsel/pensionäril 110 kr; II pakett 190kr/90kr

Rinnanumbreid ei ole kasutusel.

Autasustamine

Igal etapil loositakse välja 10 auhinda kõigi osavõtjate vahel. Loosimises osalevad ka kohtunikud ja rajameistrid. Klasside üldvõitjaid autasustatakse sügisel karikatega, kui on osaletud vähemalt 10 etapil.

Transport Põlvast

Buss väljub Tervisekeskuse ja Linavabriku Tsentrum poe juurest pool tundi enne stardi algust. Infot saab telefonidel Vilve 93 313 053 420110

OK Orvand 2002.a. sprindi seeriavõistlus

Seeriavõistluse arvestuses peetakse 7 osavõistlust:

- K., 17.aprill Raikküla (Paka mägi)
 K., 08.mai Varbola kool
 K., 12.juuni Seli
 K., 31.juuli Rapla (Ööbiku t.)
 K., 28.august Valgu
 L., 07.september Kuimetsa (koos OK Orvand lühiraja auhinnavõistlusega)
 K., 09.oktoober Kaerepere (õine, s.t. õhtune)

Kaardid ja rajad: mõõtkava 1:5000, radade ligikaudne pikkus 2-4 km.

Võistlusklassid: HD16, HD21, HD40+, algajad

Stardikord: päevakustillis, Kuimetsas eelregistreerimisega (v.a. algajad).

Start avatud 17.00 kuni 18.30, Kaereperes 19.30-20.30, Kuimetsas start vastavalt lühiraja AV juhendile.

Stardimaks: HD16 ja sama noored algajad tasuta, teistel 20 kr/ osavõistlus;

Kuimetsa vastavalt lühiraja AV juhendile.

Tulemuste arvestus: igal etapil arvutatakse võistlejale punkte valemi $P = (VA/A) * 100$ järgi, kus VA – võistlusklassi võitja aeg, A – võistleja aeg.

Seeriavõistluse kokkuvõttes liidetakse neli paremat tulemust.

Autasustamine: seeriavõistluse kokkuvõttes auhinnad iga võistlusklassi kolmele paremale.

Tallinna neljapäevakud 2002

- 25.04 Pirita
- 02.05 Leppeeme
- 09.05 Vääna-Tugamanni
- 16.05 Viti
- 23.05 Seli
- 30.05 Järgala
- 06.06 Raku
- 13.06 Soodla
- 20.06 Tapurla
- 27.06 Samblapõllu
- 04.07 Tõrrepõhja
- 09.07 Kaberla (NB! teispäev)
- 18.07 Uueveski
- 25.07 Paldiski
- 01.08 Keila
- 08.08 Lohusalu
- 15.08 Vardi
- 22.08 Mustla-Nõmme
- 29.08 Iru
- 05.09 Maarjamäe

Tartu neljapäevakud 2002

11.apr	TÄHTVERE
18.apr	TÕRAVERE
25.apr	TUIGO
02.mai	KAAGVERE
09.mai	RAANITSA
16.mai	MADSA
23.mai	SOONTAGA
30.mai	VOOREMÄE
06.juuni	KIRIKUKÜLA
13.juuni	ALA-LOOGA
20.juuni	PALU VESKI
27.juuni	REOLA
08.aug	SOONTAGA
15.aug	VITIPALU
22.aug	KAAGVERE
29.aug	ALA-LOOGA
05.sept	VOOREMÄE
12.sept	VIISJAAGU
19.sept	KAMBJA

Start neljapäevakutel avatud kell 17.00-19.00

Stardimaks täiskasvanuil 25 kr, õpilastel 15kr, üliõpilastel ja pensionäridel 15kr, alla 10.a. lastel 10kr.

Rakvere orienteerumiskolmapäevakute 20. hooaeg

1983.a. kevadest alguse saanud kolmapäevakute süsteem Lääne – Virumaal jätkub ka sellel suvel.

Päevakute läbiviimist korraldab Rakvere Orienteerumisklubi. Sellel suvel toimub viisteist kolmapäevakut Lääne – Virumaa parimatel maastikel.

Kolmapäevakud on heaks väljundiks orienteerujatele, kindlustades neile kodukohalähedase võistlushooaja. Päevakute painduv süsteem ja head maastikud on loodusesse meelitanud ka paljusid lihtsalt loodusuhuvilisi, et täiendada oma orienteerumisoskusi ja sügiseti ka marja ning seenekorve. Paljud jooksjad ja suusatajad kasutavad kolmapäevakuid täiendava treeninguna.

Kolmapäevaku start on alati avatud kella 16.00 – 19.00, et inimesed jõuaksid ka peale tööd osalema.

20 hooajal loodame alates Põlula II päevakust viia päevaku kontroll-süsteem uuele taseme, alagb elektroonile ajavõtt SI - jaamadega.

Kolmapäevakute ajaline kava on järgnev:

17.04	Rakvere	Kuusik Enn
24.04	Mõedaku	Heinsoo Urmas
08.05	Põlula II	Kruusmaa Tõnu
15.05	Salda	Olvet Jaan
22.05	Põlula I	Hillar Valk
29.05	Tamsalu	Orupõld Arvo
05.06	Kõverjärve	Kriks Erki
12.06	Rakvere – Tammik	Turban Mari
07.08	Laviku	Rooba Kuno
14.08	Palmse	Kokk Riho
04.09	Uljaste	Avo Siilak
11.09	Viitna	Kuuseoks Are
18.09	Ebavere	Malva Neeme

Pärnumaa neljapäevakud 2002

Jrk	Aeg	Koht	Liik	Rajameister
1.	2.mai	Rannapark	sprint *	Tarmo Roos, OK West
2.	9.mai	Niidupark	sprint *	Ragnar Kruusla, OK West
3.	16.mai	Raeküla	suund *	Sander Blehner, OK West
4.	23.mai	Kilingi-Nõmme	suund	Ville Vinkel, OK West
5.	30.mai	Potsepa	suund	Jüri Leesmäe, OK West
6.	6.juuni	Leemeti	suund	Erkki Penu, OK West
7.	13.juuni	Tõstamaa	suund	Mati Pilt, EPV SK
8.	20.juuni	Tammiste	suund	Viive Sisask, OK West
9.	27.juuni	Raeküla	suund	Rafael Gordon, OK West
10.	4.juuli	Valgerand	suund	Heino Peeterson, OK West
11.	18.juuli	Kolga-Veski	suund	Lembi Nõmm, SK Jõulu
12.	25.juuli	Metsaküla	suund	Olavi Loo, OK West
13.	1.august	Võiste	suund	Kalev Hunt, OK West
14.	8.august	Rannapark	sprint	Leho Okas, OK West
15.	15.august	Jõulumäe	suund	Sulev Tuude, OK West
16.	22.august	Leemeti	suund	Väino Tuisk, OK West
17.	29.august	Niidupark	sprint	Indrek Viikmaa, OK West
18.	5.september	Tammiste	sprint	Heino Virula, OK West
19.	12.september	Raeküla	sprint	Ain Uusna, SK Jõulu

* - lastele nõoirada.

VÕISTLUSKLASSID: HD10, HD12, HD14, HD16, HD18, HD21, HD35, HD45, HD55, H65, perekond.

Koondarvestusse läheb 11 paremat tulemust. Kokkuvõttes autasutatakse iga klassi kolme paremat, kes on osalenud vähemalt 7 neljapäevakul.

START AVATUD: 02.05.2001 - 08.08.2001 kell 17.00 - 19.00, 15.08.2001 - 12.09.2001 kell 16.00 - 18.00

Täiendav info OK West infotahvliil, Rüütli 21/23.

Võru kolmapäevakud 2002

17. aprill	Kubja
01. mai	Obinita
08. mai	Trummipala
15. mai	Vinso
22. mai	Kirikumäe
29. mai	Ootsipalu
05. juuni	Puiga
07. august	Haanja
28. august	Kiigamäe
04. september	Puiga
11. september	Kütiorg
18. september	Obinita
25. september	Kiigamäe
02. oktoober	Võlsi
05. oktoober	Ootsipalu (Võru MV)

Start avatud 5. septembrini 17.00-18.00, alates 12.septembrist 16.00-16.30.

Eribuss väljub Võrust, Nooruse platsilt 5.septembrini kell 16.30 ja 12.septembrist kell 15.30.

Info telefonidel 050 68377 (Sixten Sild) ja 052 84826 (Eero Joonas).

Otepää päevakud 2002

(väljavõte Valgamaa 2002.a. spordikalendrist)

Aeg	Nimetus	Koht	Korraldaja
08.05. k.16.-18	1. Otepää orienteerumiskolmapäevak	Madsa - Lutsu	076 79 893, V.Tasa
22.05. k.16.-18	2. Otepää orienteerumiskolmapäevak	Sihva	076 79 893, V.Tasa
04.09. k.16.-18	3. Otepää orienteerumiskolmapäevak	Kääriku	076 79 893, V.Tasa
18.09. k.16.-18	4. Otepää orienteerumiskolmapäevak	Otepää	076 79 893, V.Tasa
13.10. k.11	Valgamaa meistrivõistlused, tavarada Otepää kolmapäevakute lõpetamine	Lutsu talu	076 79 893, V.Tasa

KARULA ORIENTEERUMISKALENDER 2002.a

(väljavõte Valgamaa 2002.a. spordikalendrist)

Aeg	Nimetus	Koht	Korraldaja
27.05 k.18.00	Valgamaa MV ja Karula lahtine MV lühirajal	Jaaskapalu (Valga-Lüllemäe mnt)	79 933, T. Kotov
12.06. k.16-18	1.Karula orienteerumiskolmapäevak	Kaagjärve-Niklusmäe	79 933, T.Kotov
26.06. k.16-18	2. Karula orienteerumiskolmapäevak	Hundi	79 933, T.Kotov
10.07. k.16-18	3. Karula orienteerumiskolmapäevak	Tohvri-Kogrejärve	79 933, T.Kotov
24.07. k.16-18	4. Karula orienteerumiskolmapäevak	Jaaskapalu	79 933, T.Kotov
07.08. k.16-18	5. Karula orienteerumiskolmapäevak (koos Võru kolmapäevakuga)	Haanja	79 933, T.Kotov
14.08. k.16-18	6. Karula orienteerumiskolmapäevak	Lüllemäe, Silla talu	79 933, T. Kotov
27.09. k.16-18	Orienteerumissprint, IV Karula Mihklipäev II Karula o-kilomeeter ja Karula o-päevakute lõpetamine	Lüllemäe	79 933, T.Kotov

Uudis – rattaorienteerumise kaardihoidjad tulekul:
Westervesa 900 kr, Leedu 450 kr.

Öiste võistluste hooaeg algab -on õige aeg tellida ja korrastada halogeenvalgustust!
Korralik pealamp teeb õisest orienteerumisest uue spordiala!

SILVA

orienteerumisvarustus

KOMPASSID, NOGID, NAASTARID, TAITSID, SÄÄRISED,
ILVES-EXTRA VÕISTLUSRIIDED, SPORDI- JA
SELJAKOTID, HALOGEENVALGUSTUS,
PALJU ABIVAHENDEID

Moscompass - tipptasemel kompassid 200-350 kr

Ilves-Extra võistlusriietuse ja tuuledresside
klubitellimused - **uued materjalid**

Oled oodatud Silva välimüüki **Jüriööjooksul** Jänedal,
Ilves-3-l Pikasillal, **Virumaa O-jooksul** Väike-Maarjas,
Eesti lühiraja MV-l Kõverjärvel ja 25.aprillil Pirital
algavatel **Tallinna o-neljapäevadel**.

Ergo reisi- ja võistluskindlustuse vormistamine
orienteerujaile erisoodustusega

Silva OÜ Skvaier, c/o Mati Poom,
Regati 1-380 (EOLi tuba), 11911 TALLINN
GSM 050 74686, t. (0)6398651, t. kodus&faks (0)6576118
e-mail: matip@hot.ee, mati@eok.ee

Rapla maakonna MV tavarajal
Vardi, 11.mail 2002

Koht: Vardi, kaart nr.0113; tähistus Tallinn – Pärnu
mnt. 53.km-l

Start: algus 11.05.2002.a. kell 13.00

Võistlusklassid: HD12, HD16, HD21, HD40,
HD50, H60

Registreerimine: hiljemalt 06.05.2002.a.

Rein.Rooni@energia.ee,
tel. 071 50509 t., 048 55518 k.

Stardimaksud: HD12 tasuta, HD16 10 kr., üle-
jäänud 40 kr.; Rapla maakonna võistlejatel 50%.

Tasuda koos registreerimisega OK Orvand a/a
10802000868003 Ühispanngas

Märkesüsteem: kompostrid

Korraldaja: OK Orvand

ILVES-3 registreerimine lõpeb
24.aprillil!

Võistlusinfo http://ok_ilves.welcome.to/ilves3.

Registreerimine IVK kaudu

<http://www.sportnet.ee/ivk/regvorm.php?id=70>

Kontakt Elo Saue, tel 051 07 705,
elo.saue@hot.e

5.04.2002

ORIENTUUR 2001-2004

Balti MV 18.-19.05.2002 Leedus

Bussireis 17.-19.05 (tagasijõudmisega 20.04 öösel) Tallinn-Pärnu-Riia –
Leedu (Kaunas?) - Riia-Pärnu-Tallinn. Majutustingimused, toitlustamine,
reisi hind jm peale konkreetsema kutse saabumist (seisuga 2.apr. kutset
veel ei ole). Võistlused tõenäoselt Kaunase piirkonnas. Võistlusklassid
HD35-70. Tava- ja lühirada. SI. Arvatav võistlusreisi hind kuni 900 kr
(sisaldades sõidukulud, majutuse, osavõtumaksu ja reisikindlustuse).
Bussi ettetellimiseks registreerimine kuni Jüriööjooksuni 20.-21.04,
hiljem kohtade jätkumisel kuni Ilves-3 lõpuni, 5.05.

O-Ringen 20.-26.07.2002 Skövdes, Kesk-Lõuna-Rootsis

Sel aastal möödub 10 aastat legendaarsest 3x1000 Baltimaade orien-
teeruja võistlusreisist Rootsi 5-päevajooksule Södertäljes. Võimalik
meenutusreis bussi- või minibussiga 18.-27.07.2002. 5 võistlust eritüübi-
listel, kuid hästijoostavatel maastikel. 24.06 puhkepäev ja võimalus käia
Skara veepargis *Sommarland*. Voodi- ja põrandamajutus või oma telgi-
ga võistluskeskuses. SI. Osavõtumaksud kuni 30.11.2001(NB!): -16-a.
180 kr, 17-20 550 kr, 18-20E 725 kr, 21-90 1100 kr ja 21E 1300 kr, 1.03-
14.05 +200 kr, 15.05-15.07 +600 kr. Võistlusreisi oodatav hind ilma
osavõtumaksuta 3500 kr (sis. bussikulud, dekipiletid, telgimajutuse
võistluskeskuses või põrandamajutuse vabades korterites). Kajutikoha
lisa al. 600 kr. Reisikindlustus 7 pv 100 kr ja koos võistluskindlustusega
150 kr. Registreerimis- ja majutusabi oma autodega sõitjatele.

Suvereis 12.-27.08.2002 Ungarisse ja Sloveeniasse

Bussireis Ungari 6-päevajooksule (3 viimast päeva, 12.-17.8)
Kiskunmajas Lõuna-Ungaris ja Sloveenia 3-päevajooksule (23.-25.8)
Čerknos Edela-Sloveenias. Vahepeal 5 pv puhkust Aadria mere ääres
koos ringsõitude ja rajatreeningu võimalustega. Bussis vaid viimane öö.
Ungaris majutus kuni 10-voodiga üürimajades, muu majutus täpsus-
tamisel koos ringsõiduplaaniga ja Sloveenia korraldajatega. Oodatav
hind registreerimisel 1.01 - 30.04.02 5900 kr (noortele 5600).

Võistlejaile klassides D55+ ja H60+ *Orienteeruri* toetus 250 kr.
Registreerimisel **enne 31.12.2001 hinnasoodustus -150 kr**, 1.05-
30.06 +200 kr ja 1.07- 1.08 300 kr. SI-sõrme puudumisel rent 100 kr. I
osamaks registreerimisel 2500 kr. Reisikindlustus 16 pv 164 kr ja koos
võistluskindlustusega 246 kr. Osavõtjatele *Orienteer 2002* T-särk.
Täpsemate plaanide tegemise hõlbustamiseks palun huvilistel
endast võimalikult pea märku anda!

Veteranide MMV 6.-11.10. 2002 Bendigos, Austraalias

Lennureis 2.-20.10 - Tallinn-Melbourne-Bendigo (VMM, 2 näidistrada+3
võistlust 6.-11.10)-3 pv ekskursioone (12.-14.10) -Tasmaania saar (3-pv.
jooks ja ekskursioone 15.-17.10)-Melbourne-Tallinn. Hinnaprognos:
35000 kr. Hinnad ei sisalda toitlustamist. Kohapeal sõit üüriautode või
minibussidega, majutus heatasemelistes motellides. Osavõtjatele
Orienteer 2002 T-särk. Tasmaania on turismipärl, võrreldav Uus-
Meremaaga. I osamaks nüüd al. 10000 kr. **Võistlusreis on elujuline**
ja toimub, osavõtusoovijaid hetkel 17.

2003. a. Veteranide MMV 13.-17.07 Haldenis, Norras

Bussireis 11.-19.07.2003. Stockholm-Halden ca 550 km. Osavõtumaks:
kuni 30.09.2002 1500 kr, 1.10.02-31.01.03 1700 kr ja 1.02-15.05.03
2000 kr. Telgi-, põrand- või voodimajutus.

2004.a. Veteranide MMV Põhja-Itaalias
Bussireis tuleb

Orienteeruri reiside registreerimine, täpsemad reisikavad ja lisainfo
ning Ergo soodsaim reisi- ja võistluskindlustuse vormistamine:

Mati Poom, Regati 1-380 (EOLi tuba), Tallinn
GSM 050 74686, t. (0)6398651, t. kodus&faks (0)6576118,
e-mail: matip@hot.ee, mati@eok.ee

APRILL									
12.-18.	Rahvusvah. Koolispordiüliidu (ISF) MV		San Pedro de Muel	POR	ISF		http://www.schoolsport.org		
17.	Tallinna MV, õine tavarada		Kaberla		Kaido Nurja/Urmas Rannu				
20.-21.	Jüriööjooks; õine segateade	SI	Jäneda		MSL JÕUD/JOKA		http://www.tyri.ee/~jkarud/		
27.-28.	Tiomila, õine teade		Surahammar	SWE					
29.	Tallinna sprint		Pirita kalmistu		SK TALLINNA KOMPASS				
MAI									
3.-5.	Ilves - 3; 3-päeva jooks (2.päev WRE)	SI	Pikasilla		ILVES		http://welcome.to/ok_ilves		
11.	Mercury MTBO; rattaorienteerumine		Kolgaküla		MERCURY				
11.	Rapla MK MV, tavarada		Vardi		ORVAND				
12.	Virumaa O-jooks ja Eesti Üliõpilaste MV; lühend. tavarada		Väike-Maarja/Ebavere		RAKVERE		http://www.raok.ee/index.php		
13.	Tallinna sprint		Männiku		SK Tallinna Kompass				
17.-19.	Rahvusvah Tartu Üliõpilasmängud, XVIII SELL-I mängud		Tartu	EST	EASL		http://www.ut.ee/easl		
18.-19.	Balti MV; tavarada ja teade	SI		LIT	LOSF		http://www1.sonex.lt/losf/		
19.	Mercury MTB-O, ratta-o		Kolgaküla		SK MERCURY				
18.	Tallinn-2002, tavarada	SI	Viitna		ORION				
20.	Tallinn-2002, teade		Harjumaa		KOOPERAATOR				
20.	Tallinna sprint, seeriavõistlus		Mustamäe		SK TALLINNA KOMPASS				
24.	Lääne - Virumaa MV teade		Viitna		RAKVERE OK				
25.-26.	Eesti MV; lühhirada, HD 21 teade	SI	Köverjärve	RAKVERE					
JUUNI									
1.	Läänemaa MV		Nõva, Peraküla		Arne Kivistik		Tel. 047 23 115, 050 84 306		
1.	XXIV Lõuna-Eesti KV, tavarada	SI	Pikajärve		KOBRAS		http://www.polvamaa.ee/kobras		
2.	Rosma jooks (Team 2003 kontrolljooks krossijooksus)		Rosma		PÕLVA		http://www.polvamaa.ee/kobras		
1.-3.	MK etapid 1 - 2 (1 - lühhirada, 2 - tavarada)	SI	Chiny-Arion	BEL	IOF / BelOF		http://www.frso.be/wcup2002/		
7.-9.	MK etapid 3 - 5 (3 - sprint, 4 - teade, 5 - tavarada)	SI	Lausanne	SUI	IOF/Swiss OF		http://www.world-cup2002.ch/		
8.-9.	Otepää Kevad 2002 ja Tartu MV (HD21A), lüh.tavarada, tavarada	SI	Kambja		Kape				
8.-9.	Suunto Games		Vihti	FIN	HS				
8.	Il Clarioni AV, tavarada	SI	Kaberla		Kaido Nurja.Urmas Rannu				
9.	Clarioni MTB-O, ratta-o	SI	Kaberla		Kaido Nurja.Urmas Rannu				
15.-16.	Jukolan ja Venlojen Viesti teatejooks		Asikkala	FIN	AR		http://www.asikkala-jukola2002.fi/		
21.-23.	Euroopa Noorte MV; HD 16, 18 klassid	SI	Gdynia	POL	WKS "Flota"		http://www.wksflotagdynia.pl/		
28.-30.	KAPA-3	Emit	Ventspils	LAT	OK KAPA				
29.-30.	Suvejooks; 2-päeva jooks	SI	Pudisoo		Orion				
29.	Valdade suvemängud		Rassi		JOKA				
JUULI									
30.6.-3.7.	MK etapid 6-8 (6 - sprint, 7 - tavarada, 8 - teade)	Emit	Röros	NOR	IOF/ NOF		http://www.roros-il.no/wc2002/		
1.-6.	Five Days of the Fortresses (ITA 5-päeva jooks)	SI	Folgaria	ITA	FISO		http://www.fiso.it/5days/		
3.-7.	Takas 5-päeva jooks			LTU	OK Takas				
4.-6.	1. MTBO MM (Ratta-O MM); HD21	SI	Fontainebleau	FRA	IOF				
5.-7.	MK etapid 9-10 (9 - lühhirada, 10 - pikk rada)	Emit	Idre	SWE	IOF/ SOF		http://www.orientering.se/wc2002idre		
5.-7.	Ilvesteade; teate mitmepäevajooks	SI	Hargla		ILVES		http://welcome.to/ok_ilves		
8.-13	Juunioride MM O-jooks			ESP	IOF				
10.-13	VII 4 EST; 4 päeva jooks	SI	Võiste		West/JOKA				
12.	VII 4 EST; pargivõistlus, sprint	SI	Pärnu Rannapark	West/JOKA					
15.-20.	FIN - 5; 5 päeva jooks		Varkaus	FIN	Savon Suunta		http://personal.inet.fi/urheilu/sasu/		
21.-26.	O-RINGEN; 5 päeva jooks	SI	Skövde	SWE			http://www.oringen.com/		
26.-27.	5th World Rogaining Championships (WRC)		Lesna	CZE	IRF/ CAR		http://www.top.cz/wrc2002/		
AUGUST									
3.-4.	JOKA GP, lühhirada, tavarada	SI	Jäneda		JOKA		http://www.tyri.ee/~jkarud/		
3.-4.	43-kavlenn; veteranide teatejooks		Linköping	SWE					
9.-11.	14.Koprakarikas ja juunioride eel-MM	SI	Aarna	EST	KOBRAS		http://www.polvamaa.ee/kobras		
10.	Valgejõe ralli, kanuusõit		Valgejõesaar		MTÜ Männikumäe				
11.-17.	Hungaria Kupa 2002; 6 päeva jooks		Kiskunmajsa	HUN	SZV O-Club		bülletään EOLis		
17.-18.	Eesti MV; õine tavarada	SI	Malvaste		HOK				
18.	41.Hiiumaa karikavõistlused; lüh.tavarada	?	Tahkuna		HOK				
20.-24.	WUOC (World University Orienteering Championships 2002)		Varna	BUL	FISU		http://www.ocademic.org/WUOC2002/		
20.	MTBO Eesti lahtised esivõistlused	SI	Harjumaa		MARU/EOL				
21.-25.	European Masters O-Festival		Kiiev	UKR	UOF		http://www.kievorient.epsilon.kiev.ua/		
24.-25.	Tulejoon 2002; 2 päeva laskeorienteerumine		Jägala		PV SK		http://www.pvsport.ee		
24.	Noorte Jukola; noorte teatejooks		Ähtari	FIN	Ähtarin Urheliat		http://www.ahtarinurheilijat.fi/		
SEPTEMBER									
31.8 - 1.9	Eesti MV; tavarada, noorte ja veteranide teade	SI	Sudiste		LEHOLA				
7.	OK Orvand AV, Lühhirada		Kuimetsa		OK Orvand				
7.	Lääne-Virumaa MV, lüh. tavarada		Köverjärve		Rakvere OK				
8.	Männikumäe MTB-O		Viitna		Rakvere OK/MTÜ Männikumäg				
8.	Järvamaa MV, lüh. tavarada		Jäneda		JOKA				
14.	Eesti MV, pikkrada		Hargla		OK Ilves				
21.	Kõrvemaa 2002, rogain; ratta-o		Kõrvemaa		OK Orion				
21.-22	EST-LAT-LIT noortematš ja Põlva MV, tavarada, teade		Mustaoja		OK Peko / EOL				
25.-30	EM ja MK 11.-14. etapid, (lühhirada, teade, sprint, tavarada)		Sümeg	HUN	IOF / HOF				
27.	EKSL MV, tavarada		Mustla-Nõmme		EKSL / JOKA				
28.-29.	XIV Suunto Games, tavarada, lüh.tavarada		Kärssa		OK Põlva Kobras				

NB! Kalender pole lõplik!

6-119

VÖISTKONDLIK SEIKLUSMATKADE SARI 2002

KEVADSEIKLUS 2002

28.04 Pühajärvel,
Otepää vald, Valgamaa
suundorienteerumine

VÖISTLUS

Jalgsi maastikul (u.10km), kanuusõit järvel (u.10km),
jalgrattasõit teedel(u.35km).

MATK

Jalgsi maastikul (u.3km), kanuusõit järvel (u.3km),
jalgrattasõit teedel(u.10km).

SUVESEIKLUS 2002

29.06, Lutsul
Otepää vald, Valgamaa
valikorienteerumine

VÖISTLUS

Jalgsi maastikul, jalgrattasõit teedel,
ajaliselt kokku 5 tundi.

MATK

Jalgsi maastikul, jalgrattasõit teedel,
ajaliselt kokku 2 tundi ja 45 minutit.

SÜGISSEIKLUS 2002

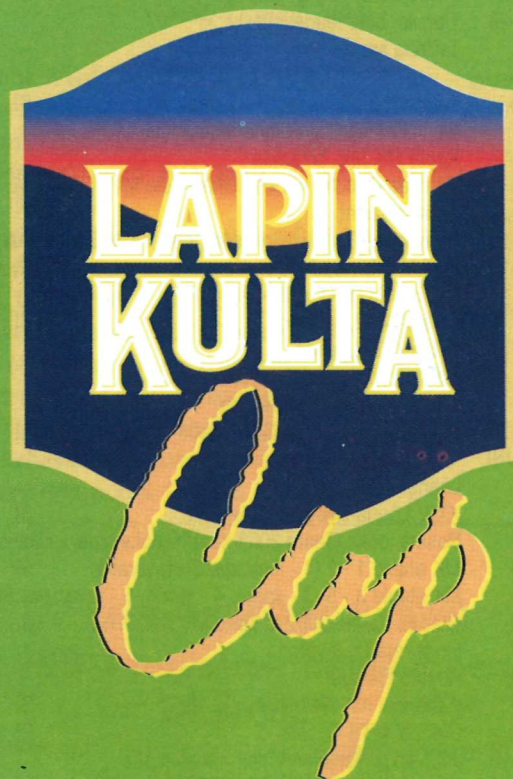
22.09 Valgjärvel,
Valgjärve vald, Põlvamaa
suundorienteerumine

VÖISTLUS

Jalgsi maastikul (u.10km), kanuusõit järvel (u.10km),
jalgrattasõit teedel(u.35km).

MATK

Jalgsi maastikul (u.3km), kanuusõit järvel (u.3km),
jalgrattasõit teedel(u.10km).

VÖISTKONNAD

Võistkonnad ja matkagrupid on kolmeliikmelised.
Eraldi arvestust peetakse mees- nais- ja segavõistkondadele.

VARUSTUS

Kanuud, päästevestid ja mõlad on korraldajatel.

KORRALDAB

Seiklusmatkaklubi "Toonus Pluss",
Otepää vald, Valgamaa,
tel. 050 92259, 05055702, 05012872

www.toonuspluss.ee